ЗАПОРІЗЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗБІРНИК ТЕЗ

учасників XXV науково-практичної

конференції здобувачів освіти ЗІЕІТ

2023 рік

ЗБІРНИК ТЕЗ

учасників XXV науково-практичної конференції здобувачів освіти

ЗАПОРІЗЬКОГО ІНСТИТУТУ ЕКОНОМІКИ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Засновник:

Приватне акціонерне товариство «Приватний вищий навчальний заклад «Запорізький інститут економіки та інформаційних технологій» (ЗІЕІТ)

Головний редактор:

Туровцев Г.В., д.ф.-м.н., проф., ректор

Заступник головного редактора:

Переверзєв А.В., д.т.н., проф., проректор з наукової роботи

Редакційна колегія:

Швець Д.Є., д.с.н., проф., проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи

Магар Н.Г., к.т.н., доц., директор ВП ЗІЕІТ у місті Кривий Ріг

Левицький С.І., д.е.н., проф.

Михайлик Д.П., д.е.н., проф.

Панкова М.О., к.е.н., доц.

Чуча П.О., к.філол.н., доц.

Гулєвська Г.Ю., к.ю.н., доц.

Технічний редактор:

Жеребцов О.А., доц.

Важливо: Редакційна колегія не здійснює корекцію поданого автором матеріалу для публікації у збірнику (не виправляє граматичні та пунктуаційні помилки), редагуванню може підлягати лише форма матеріалу (відповідність розмірів тексту)

Поштова адреса: 69041, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Тел.: (061) 239-90-01 Факс: (061) 239-10-40

E-mail: trudy@econom.zp.ua

Сайт: https://www.zieit.edu.ua/

PROCEEDINGS

of XXV scientific and practical student conference

ZAPORIZHIA INSTITUTE OF ECONOMICS AND INFORMATION TECHNOLOGIES

Founder:

Private joint-stock company "Private higher educational institution "Zaporizhia Institute of Economics and Information Technologies" (ZIEIT)

Editor in Chief:

Turovtsev G.V., Dr. Ph. M. Sc., prof., rector

Deputy Editor:

Pereverziev A.V., Dr. E. Sc., prof., prorector for scientific work

Editorial board:

Shvets D.E., Dr. Soc. Sc., professor, prorector for scientific, pedagogical and educational work

Magar N.G., PhDr. E. Sc., docent, director of the Separate Subdivision of ZIEIT in the city of Kryvyi Rih

Levytskyi S.I., Dr. Ec. Sc., professor

Mykhaylyk D.P., Dr. Ec. Sc., professor

Pankova M.O., PhDr. Ec. Sc., docent

Chucha P.O., PhDr. Philol. Sc., docent

Gulevska H.Y., PhDr. L. Sc., docent

Technical editor:

Zherebtsov O.A., docent

Importantly: The editorial board does not make corrections of the material submitted by the author for publication in the collection (does not correct grammatical and punctuation errors), only material form (text size matching) can be edited

Address: 69041, Zaporizhia, Kyiashka st., 16-b

Tel.: (061) 239-90-01 Fax: (061) 239-10-40

E-mail: trudy@econom.zp.ua

Site: https://www.zieit.edu.ua/

ЗМІСТ

Секція 1. Права та публічного управління	
Бабінцева Є.С. Етичні стандарти як дієвий інструмент запобігання корупції *(керівник: к..ю.н., доц. Костроміна О.Г.)*	9
Безверхий І.А. Шляхи удосконалення стимулювання персоналу комунального підприємства *(керівник: к.ю.н, доц. Косяк О.В.)*	10
Велика К.М. Напрямки розвитку представницьких органів у системі місцевого самоврядування *(керівник: к.ю.н, доц. Косяк О.В.)*	11
Востріков Т.Є. Вибори в Україні під час війни: Pro et Contra *(керівник: к.ю.н., доц. Гулєвська Г.Ю.)*	12
Гальченко М. Концепція належного врядування: теорія та практика *(керівник: к.ю.н., доц. Костроміна О.Г.)*	13
Герасимчук А.В. Формування механізмів забезпечення національної безпеки в умовах воєнного стану *(керівник: к.ю.н., доц. Костроміна О.Г.)*	14
Громова А.В. Імплементація принципів електронного врядування у практику публічного управління *(керівник: к.ю.н., доц. Гулєвська Г.Ю.)*	15
Губар А.Л. Напрямки удосконалення роботи зі зверненнями громадян в органах публічної влади *(керівник: к.ю.н, доц. Косяк О.В.)*	16
Гузачов Є.О. Методичні засади інформаційно-аналітичного забезпечення розробки і реалізації стратегії розвитку територіальної громади *(керівник: к.е.н, доц. Волошина К.А.)*	17
Гурович І.А. Юридичні факти під час воєнного стану: цивілістичний аспект *(керівник: приватний нотаріус, викл. Котляр А.І.)*	18
Діхтяр І.Г. Реформа судового адміністрування: здобутки та проблеми *(керівник: к.ю.н., доц. Гулєвська Г.Ю.)*	19
Жукова І.В. Специфічні риси психологічних чинників управління в органах державної влади *(керівник: к.ю.н, доц. Косяк О.В.)*	20
Кочан К. Викрадення українських культурних цінностей: правовий аспект *(керівник: к.і.н., доц. Шимкевич К.О.)*	21
Магар А.В. Посилення ролі органів місцевої влади у стимулюванні розвитку підприємництва *(керівник: к.е.н, доц. Волошина К.А.)*	22
Марченко У.С. Доктрина «озброєної демократії» та практика її застосування *(керівник: к.ю.н., доц. Гулєвська Г.Ю.)*	23
Михайлів Л.С. Особливості взаємодії територіальних громад та органів публічної влади *(керівник: к.ю.н, доц. Косяк О.В.)*	24
Михайлік Г.Д. Ідеологія рашизму: особливості та реалізація в Україні *(керівник: к.і.н., доц. Шимкевич К.О.)*	25
Оксенюк Є.С. Роль лідерства у формуванні та управлінні корпоративною культурою *(керівник: к.т.н, доц. Магар Н.Г.)*	26
Павлюк М. Р. Санкційні обмеження цивільних прав під час воєнного стану *(керівник: приватний нотаріус, викл. Котляр А.І.)*	27
Пабалкова Д.С. Конкретизація сутності проектно-орієнтовного підходу у розробці стратегії розвитку територіальних громад *(керівник: к.ю.н, доц. Косяк О.В.)*	28
Плоха Ю.О. Наукові підходи до класифікації публічних послуг *(керівник: к.е.н, доц. Волошина К.А.)*	29
Романенко К.О. Стратегічні напрями реформування публічної служби *(керівник: к.ю.н., доц. Костроміна Г.Ю.)*	30
Святенко С.В. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства *(керівник: к.т.н, доц. Магар Н.Г.)*	31
Січкар Я.В. Прийняття та реалізація управлінських рішень щодо охорони довкілля за участю громадськості *(керівник: к.т.н, доц. Магар Н.Г.)*	32
Смірнов В.К. Особливості надання електронних адміністративних послуг *(керівник: к.е.н, доц. Адаменко М.В.)*	33
Смірнова І.В. Основні форми оплати праці на підприємствах комунальної власності *(керівник: к.е.н, доц. Адаменко М.В.)*	34
Шинкаренко Є.А. Особливості механізму прийняття управлінських рішень в органах державного управління та публічної влади *(керівник: к.ю.н, доц. Косяк О.В.)*	35

Секція 2. Міжнародних відносин, управління та адміністрування

Бабенко О.С. Маркетингове таргетування як алгоритм управління ринковою успішністю регіональних підприємств *(керівник: к.е.н., доц. Бублей Г.А.)*	37
Богданов О.Ю. Визначення осіб пов'язаними для цілей трансфертного ціноутворення *(керівник: викладач Богданова С.І.)*	38
Боярінцева В. О. Процеси глобалізації та їх вплив на розвиток міжнародного бізнесу *(керівник: д.е.н., проф. Павленко І.І.)*	39
Волошенюк В.В. Зміцнення ліквідності АТ КБ «Приватбанк» в умовах воєнного стану *(керівник д.е.н., проф. Ізмайлов Я.О.)*	40
Кузнецов І.А. Маркетингове планування як фактор зменшення ризиків у турбулентному середовищі *(керівник: д.е.н., проф. Михайлик Д.П.)*	41
Макодзьоб В.М. Оптимізація як спосіб ефективного управління капіталом підприємства *(керівник д.е.н., проф. Ізмайлов Я.О.)*	42
Назаренко В.М. Стратегії розвитку міжнародної діяльності промислового підприємства *(керівник к.е.н., доц. Волошина К.А.)*	43
Шуть І.В. Напрямки посилення фінансового потенціалу підприємства малого бізнесу *(керівник д.е.н., проф. Ізмайлов Я.О.)*	44

Секція 3. Підприємництва, менеджменту та туризму

Антоненко Т.І. Роль світових туристичних організацій у розвитку туризму *(керівник: доц. Дашевська І.М.)*	46
Вишневський М.В. Способи підвищення ефективності використання оборотних коштів торгівельного підприємства *(керівник к.е.н., доц. Адаменко М.В.)*	47
Гавриленко А.Ю. Системний підхід до управління інвестиційною діяльністю підприємства *(керівник к.т.н., доц. Магар Н.Г.)*	48
Давидова М.С. Перспективи післявоєнного відновлення сфери туризму в Україні *(керівник: викл. Бобрикін П.В.)*	49
Євдокімова А.Д. Розвиток методичного інструментарію управління системними змінами на підприємстві *(керівник к.е.н., доц. Адаменко М.В.)*	50
Кривоніс Б.Е. Управління антикризовими заходами на підприємстві *(керівник к.е.н., доц. Волошина К.А)*	51
Ляшенко Д.О. Управління основним капіталом середнього бізнесу *(керівник: к.е.н., доц. Панкова М.О.)*	52
Михайленко Ю.В. Роль екскурсійного обслуговування в структурі туристичного продукту *(керівник: к.і.н., доц. Шимкевич К.О.)*	53
Науменко Р.Р. Оцінка структурного потенціалу підприємства *(керівник: к.е.н., доц. Панкова М.О.)*	54
Орішко О. В. Оцінювання інноваційного розвитку підприємства *(керівник к.т.н., доц. Магар Н.Г.)*	55
Павленко В. Теоретичні основи стратегічного розвитку підприємства *(керівник: к.е.н., доц. Панкова М.О.)*	56
Реус І.І. Роль екскурсійного туризму в Україні *(керівник: к.і.н., доц. Шимкевич К.О.)*	57
Топузлієв А. Оцінка конкурентоспроможності підприємства *(керівник: к.е.н., доц. Панкова М.О.)*	58
Тупіков О. Шляхи підвищення ефективності діяльності виробництва *(керівник: к.е.н., доц. Панкова М.О.)*	59
Хоміч Н.М. Теоретичні аспекти рефлексивного управління персоналом підприємств *(керівник к.е.н., доц.Адаменко М.В.)*	60
Швець О.С. Удосконалення політики просування продукції підприємства на засадах діджиталізації *(керівник к.е.н., доц.Адаменко М.В.)*	61
Щекланова Н.О. Підходи до оцінки ефективності використання основних фондів *(керівник к.е.н., доц. Волошина К.А.)*	62

Секція 4. Інформаційних технологій

Антоненко Д.В. Порівняльний аналіз статичного та динамічного підходів до балансування навантаження в комп'ютерних мережах *(керівник: д.е.н. проф. Полуектова Н.Р.)*	64
Бабійчук М.С. Методи виявлення слабких сигналів в цифровому маркетингу *(керівник: д.е.н., проф. Полуектова Н.Р.)*	65
Балаш В.С. Застосування комплексного методу моделювання сучасних територіально розподілених комп'ютерних мереж *(керівник: проф. Сабанов С.О.)*	66
Бороденко М.Д. Особливості використання різних версій фреймворку Angular при створенні веб-застосунків *(керівник: доц. Жеребцов О.А.)*	67
Борщук В.І. Алгоритми виявлення різких змін сигналу *(керівник: к.т.н., доц. Хараджян О.А.)*	68
Булда А.П. Економіко-математичний інструментарій моделювання валютних курсів *(керівник: к.е.н., доц. Шляга О.В.)*	69
Вінник М.П. Реалізація проекту відеохостингу з функцією онлайн-кінотеатру *(керівник: к.е.н., доц. Шляга О.В.)*	70
Глущенко В.В. Підвищення надійності роботи комп'ютерної мережі з використанням технологій та обладнання Mikrotik *(керівник: д.т.н., проф. Переверзєв А.В.)*	71
Гнєушев О.О. Імітаційні моделі при математичному моделюванні бізнес-процесів *(керівник: д.т.н., проф. Переверзєв А.В.)*	72
Грицаєнко М.С. Аналіз напрямків розвитку інформаційних технологій для економічних об'єктів *(керівник: д.е.н. доц. Левицький С.І.)*	73
Грох С.А. Застосування технології React для оптимізації виконання запитів у web-додатках *(керівник: д.е.н., проф. Полуектова Н.Р.)*	74
Денисюк В.А. Огляд систем підвищення безпеки пішохода *(керівник: к.т.н., доц. Хараджян О.А.)*	75
Дереза В.Є. Дослідження аналітичних інструментів механізму отримання знань у ЗВО *(керівник: к.е.н., доц. Шляга О.В.)*	76
Дереза К.В. Дослідження теоретичних аспектів змішаної форми навчання *(керівник: к.т.н., доц. Резніченко Ю.С.)*	77
Іванченко Н.О. Аналіз та візуалізація поведінки користувачів мобільного додатку *(керівник: д.е.н., проф. Левицький С.І.)*	78
Кібітов А.М. Аналіз задач моніторингу результатів медичних аналізів *(керівник: к.т.н., доц. Хараджян О.А.)*	79
Кліпілін К.О. Особливості краулінгу динамічних web-сторінок *(керівник: к.т.н., доц. Резніченко Ю.С.)*	80
Костерной Д.О. Дослідження інформаційних технологій моделювання у навчальних 3D-додатках *(керівник: к.т.н., доц. Резніченко Ю.С.)*	81
Крамаренко В.І. Оптимізація алгоритму взаємодії з модулем ESP32-WROOM *(керівник: к.т.н., доц. Резніченко Ю.С.)*	82
Кузнецов І.А. Adaptation of banking services to the needs of it freelancers in the French market: problems, challenges, and innovative solutions *(керівник: д.т.н., проф. Переверзєв А.В.)*	83
Куликівська Г.В. Системи генерації випадкових чисел на основі аналізу акустичних сигналів *(керівник: к.т.н., доц. Медведев Д.Г.)*	84
Курінной О.Ю. Особливості розрахунку балансувальних характеристик квадрокоптера *(керівник: к.т.н., доц. Хараджян О.А.)*	85
Михальський Б.М. Особливості алгоритму взаємодії із сервісом Push сповіщень *(керівник: асп. Прокопенко Р.В.)*	86
Петров Я.Б. Проектування транспортної системи менеджменту даних у галузі логістики на базі мікросервісної архітектури *(керівник: д.е.н., проф. Левицький С.І.)*	87
Подскребко О.С. Особливості застосування згорткових нейронних мереж для розпізнавання образів *(керівник: д.е.н., проф. Левицький С.І.)*	88
Прокопенко Р.В. Антисипативне управління при кризовій ситуації у розробці програмного забезпечення *(керівник: д.е.н., проф. Левицький С.І.)*	89
Росін В.В. Алгоритми та програмна реалізація вибору стратегії ігор на шахівниці *(керівник: к.т.н., доц. Медведев Д.Г.)*	90
Сімонов Д.В. VUKA-підхід в сучасному управлінні проектами *(керівник: д.е.н., проф. Полуектова Н.Р.)*	91

Скляр Д.В. Застосування месенджеру на Android для корпоративних клієнтів бізнесу *(керівник: к.т.н., доц. Медведев Д.Г.)*	92
Стреляєв О.Ю. Стимулювання збуту у сфері ігрової індустрії *(керівник: д.т.н., проф. Переверзєв А.В.)*	93
Чаплинський А.І. Особливості реалізації алгоритму для розрахунку енергобалансу будівлі *(керівник: к.т.н., доц. Хараджян О.А.)*	94
Чигорін О.Л. Проблеми управління проєктами розвитку територіальної громади *(керівник: к.т.н., доц. Резніченко Ю.С.)*	95
Чистяков М.В. Аналіз алгоритмів обробки великих даних для прискорення рендерингу у браузері *(керівник: асп. Прокопенко Р.В.)*	96
Чмихало В.Ю. Визначення віку клітин мозку на основі ANFIS моделювання *(керівник: к.т.н., доц. Резніченко Ю.С.)*	97
Шевченко А.А. Проблеми використання бездротових сенсорних мереж та методи їх рішення *(керівник: д.е.н., проф. Полуектова Н.Р.)*	98
Шпіньов Г.В. Хмарне тестування: переваги, проблеми та рішення *(керівник: д.е.н., проф. Полуектова Н.Р.)*	99
Ярошенко О.О. Структурний аналіз факторів впливу на енергоефективність підприємства **(керівник: к.т.н., доц. Резніченко Ю.С.)**	100
Секція 5. Теорії та практики перекладу	
Богданов М. Ю. Особливості перекладу англомовного політичного дискурсу (на матеріалі промов Бориса Джонсона) *(керівник: к.філол.н, доц. Чуча П.О.)*	102
Дудко О.Г. Лінгвопрагматичні особливості перекладу психологічного портрету злочинця *(керівник: ст.викл. Давиденко Н.І.)*	103
Курач І.О. Стратегії культурної адаптації тексту при перекладі з англійської мови українською *(керівник: ст.викл. Давиденко Н.І)*	104
Мазуренко Ю.О. Особливості англо-українського перекладу лінгвальних засобів вираження емотивності (на матеріалі роману Енді Вейр «Артеміда») *(керівник: ст.викл. Давиденко Н.І.)*	105
Падалка Є.Г. Мовленнєва характеристика в оригіналі і перекладі (на матеріалі мультиплікаційного фільму «Кораліна в країні жахів») *(керівник: ст.викл. Давиденко Н.І.)*	106
Юртаєв Д. В. Проблема перекладу метафор на матеріалі серіалу «Бріджертони» *(керівник: к.філол.н., доц. Аполонова Л.А.)*	107

Секція 1

Права та публічного управління

Голова – к.ю.н., доц. Гулєвська Г.Ю.

ЕТИЧНІ СТАНДАРТИ ЯК ДІЄВИЙ ІНСТРУМЕНТ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Автор: студент групи ПУА-111 Бабінцева Є.С.
Керівник: кандидат юридичних наук, доцент Костроміна О.Г.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Етичні стандарти служать вирішальним інструментом у запобіганні корупції шляхом створення системи цінностей та принципів, якими керуються особи та організації. Вони сприяють прозорості, цілісності та підзвітності, створюючи культуру, де неетична поведінка менш схильна до процвітання. Крім того, дотримання етичних стандартів сприяє суспільній довірі та довірі, ще більше стримуючи корупційні практики.

Звичайно, етичні стандарти забезпечують набір керівних принципів, які визначають очікувану поведінку і сприяти культурі цілісності всередині організації. Ось деякі ключові моменти про те, як етичні стандарти діють як ефективний інструмент запобігання корупції:

1. Прозорість і підзвітність: Етичні стандарти підкреслюють прозорість у процесах прийняття рішень і вимагають від осіб нести відповідальність за свої дії. Це знижує ймовірність прихованої і корупційної діяльності.

2. Кодекс поведінки: Організації часто встановлюють кодекс поведінки, заснований на етичних принципах. Цей кодекс служить орієнтиром для співробітників, роблячи їх обізнаними про очікувану поведінку і наслідки відхилення від норм даної поведінки

3. Культурний вплив: Етичні стандарти формують організаційну культуру. Коли етична поведінка постійно пропагується і винагороджується, вона стає вкоріненою в культурі праці, що ускладнює корупції.

4. Зниження ризиків: Дотримання етичних стандартів допомагає виявляти та пом'якшувати потенційні ризики, пов'язані з корупційною практикою Співробітники частіше повідомляють про неетичну поведінку, що дозволяє раннє втручання і профілактику.

5. Дотримання законодавства: Багато етичних стандартів відповідають вимогам законодавства. Дотримуючись цих стандартів, організації забезпечують дотримання законодавства, знижуючи ризик правових наслідків, пов'язаних з корупційною діяльністю.

6. Довіра зацікавлених сторін: Етична поведінка створює довіру серед зацікавлених сторін, включаючи клієнтів, інвесторів та громадськість. Довірена організація менш імовірна до приймання участі в корупційних практиках , так як має репутацію підтримувати

7. Моральний дух працівника: Співробітники, які працюють в етичному середовищі, як правило, мають більш високий моральний дух. Це, у свою чергу, може зменшити спокусу для людей займатися корупційною діяльністю, оскільки вони відчувають гордість за те, що сприяють етичній організації.

8. Навчання та обізнаність: Етичні стандарти часто підкріплюються за допомогою навчальних програм та інформаційних кампаній. Навчання співробітників про та пояснення важливості етичної поведінки створює спільне розуміння і прихильність запобіганню корупції.

Таким чином, етичні стандарти є багатогранним інструментом у запобіганні корупції, впливаючи на поведінку, формуючи культуру та сприяючи середовищу, де корупція рідше процвітає.

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СТИМУЛЮВАННЯ ПЕРСОНАЛУ КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ПУА-212м Безверхий І.А.
Керівник: кандидат юридичних наук, доцент Косяк О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. вул. Гетьманська, 108

Ефективне управління виробничо-господарською діяльністю підприємств значною мірою залежить від використання сформованих мотиваційних механізмів. Дослідження оцінки та стимулювання праці та підготовка рекомендацій щодо забезпечення ефективності стимулювання зайнятого персоналу є найважливішим завданням економічної науки на сучасному етапі розвитку нашої країни та суспільства в цілому.

При розробці системи винагород і стимулювання керівники компаній повинні враховувати, що неможливо оцінювати всіх працівників однаково. Це може зробити систему винагород і заохочень більш економічно ефективною. Використовуючи розподіл працівників, менеджери можуть розробити окрему систему оцінки для кожного працівника або групи працівників.

При розробці системи винагород і стимулювання працівників на підприємстві необхідно враховувати, що ефективність оцінювання персоналу відображає досягнення соціально-економічних цілей, поставлених керівництвом і працівниками підприємства.

Комунальний заклад охорони здоров'я "Дніпропетровський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф" Дніпровської обласної ради є медичною організацією та комунальним унітарним некомерційним підприємством.

Враховуючи затребуваність психологічних питань у процесі життєдіяльності КЗ "ДОЦ ЕМД та МК ДОР", сформульовано найбільш важливий комплекс організаційно-психологічних прийомів в управлінні персоналом з точки зору їх ефективного впливу на сучасний управлінський процес: відбір та оцінка персоналу, адаптивність керівництва до змін бізнес-середовища, адаптація медичного персоналу, планування та організація навчання персоналу, мотивація та стимулювання персоналу, види управлінського впливу на персонал, формування колективу.

З метою оптимізації матеріального стимулювання були розроблені системи додаткової оплати за високу якість медичних послуг, досягнення високого професіоналізму та кваліфікації, інноваційну діяльність та відданість комунальним підприємствам "ДОЦЕМД та МК ДОР" (медичним організаціям). В рамках розвитку систем нематеріальної мотивації пропонується створити на робочому місці умови, що сприяють реалізації професійного та кваліфікаційного потенціалу, а також розвивати системи наставництва та кар'єрного розвитку.

З метою створення умов для підвищення ефективності та покращення мотиваційного середовища працівників охорони здоров'я автори засвідчують необхідність поєднання характеристик клановой, недемократичної та бюрократичної культур. Основними цінностями для них є надання якісної медичної допомоги, інноваційна діяльність, прагнення до постійного професійного розвитку та негативне ставлення до надмірного надання медичних послуг. Автори пропонують засоби для створення кращої культури: створення етичного кодексу та внутрішніх правил; навчання медичного персоналу; організація зустрічей; впровадження та моніторинг змін на всіх рівнях та способи їх підтримки; відбір медичного персоналу, який поділяє цінності перспективної культури; навчання нових працівників цінностям та кодексу поведінки перспективної культури; демонстрація керівництвом кодексу поведінки в організації; декларування керівництвом цінностей перспективної культури; розробка внутрішніх кодексів.

НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ПРЕДСТАВНИЦЬКИХ ОРГАНІВ У СИСТЕМІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Автор: студент групи ПУА-212м Велика К.М.
Керівник: кандидат юридичних наук, доцент Косяк О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. вул. Гетьманська, 108

Аналіз показав, що Тернівська міська рада потребує вдосконалення методів управління персоналом, переважно адміністративних та соціально-психологічних. Запропоновані заходи мають кілька цілей:

1. Загальною метою заходів є ефективне використання людських ресурсів міської ради та підвищення ефективності роботи установи

2. Конкретними цілями заходів, що розробляються, є покращення способу управління людськими ресурсами міської ради та підвищення ефективності діяльності організації.

Вирішення нових викликів, що постають перед управлінням людськими ресурсами, зумовлює необхідність змін у способах здійснення кадрової роботи. Тому для вдосконалення роботи з людськими ресурсами у виконавчих органах Тернівської міської ради пропонується проектний підхід, при якому в обмежений термін реалізуються проекти, спрямовані на зміну та підвищення ефективності діяльності органів місцевого самоврядування.

Очікувані результати: зменшення плинності кадрів у виконавчих органах Тернівської міської ради; підвищення мотивації персоналу; підвищення рівня професійного розвитку; підвищення задоволеності колективу роботою; налагодження комунікації між вищим керівництвом та персоналом.

Наголос на навчання персоналу, планування кар'єри та ділову активність працівників є ознакою інноваційного стратегічного управління персоналом організацій. При цьому принципове значення для розвитку кар'єри є планування персоналу, його підготовка та навчання, постановка реальних цілей та визначення лідерських позицій. Важливу роль відіграє відповідність стратегії розвитку персоналу загальній стратегії організації.

Тому адміністрації, керівництву Тернівської МР у процесі формування системи управління діловою кар'єрою персоналу необхідно враховувати, що кар'єра є взаємодією трьох груп чинників особистості самої людини; професійного середовища, в якій людина працює і розвивається; позаробочому середовищі, в якому вона проживає і відпочиває.

Структура системи управління трудовою кар'єрою персоналу в Тернівській МР має включати такі основні параметри:

1. Простір переміщень, що характеризує можливості просувань працівників. Воно визначається організаційними структурами, штатним розписом і формами самої кар'єри.

2. Причини або підстави для переміщень, що забезпечують можливості заповнення вакансій. Також можливе створення нової посади «під конкретну людину», яку необхідно звільнити від посади, яку вона на даний момент займає.

3. Напрями переміщень, до яких відносяться: вертикальне, горизонтальне переміщення в перспективну групу.

4. Профілі переміщень, що припускають вертикальні переміщення з збереженням обов'язків. Слід підкреслити, що даний варіант можливий для великих організацій зі стабільною ієрархією і численними гомогенними посадами, де кар'єра може будуватися за рівнями ієрархічної позиції одного і того ж профілю діяльності.

5. Частота зміни робочого місця і швидкість просування, яка забезпечується часом переобрання працівників на посадах і залежить від бар'єрів, що встановлюються на міжпорівняльних ієрархіях, а також від функціональних кордонів між суміжними професіями.

Грамотно розроблена система управління трудовою кар'єрою персоналу дозволить Тернівській міській раді: підвищити продуктивність праці працівників за рахунок підвищення їх мотивації; організувати безперебійний процес заміщення ключових посад; забезпечити раціональне використання кадрового потенціалу.

ВИБОРИ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ: PRO ET CONTRA

Автор: студент групи ПР-111 Востріков Т.Є.
Керівник: кандидат юридичних наук, доцент Гулєвська Г.Ю.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Ключовою ознакою демократичної країни є загальні, рівні, чесні та таємні вибори на ключові посади у державі. Чергові парламентські вибори мали відбутися 29 жовтня 2023 року, в свою чергу президентські вибори мали б відбутися 31 березня 2024 року, однак повномасштабна війна внесла свої корективи. Із вторгненням 24 лютого життя всієї країни радикально змінилося, був введений правовий режим воєнного стану, який продовжується і до тепер, а бойові дії досі мають високу інтенсивність. Незважаючи на це, з часом все більше виникає дискусія щодо доцільності проведення чергових президентських виборів. Президентські вибори традиційно є найбільш популярними в українському суспільстві, на них більша явка і саме на них робиться найбільша ставка у різних політичних сил, бо фігура Президента має велику роль у зовнішніх відносинах і у війні.

Почати варто з Конституції України, відповідно до статті 83, у разі закінчення строку повноважень Верховної Ради України під час дії воєнного чи надзвичайного стану її повноваження продовжуються до дня першого засідання першої сесії Верховної Ради України, обраної після скасування воєнного чи надзвичайного стану, але щодо виборів Президента обмеження відсутні. Однак правовий режим воєнного стану, згідно із однойменним Законом, забороняє проведення виборів Президента України та інші вибори в умовах воєнного стану. Таким чином, з юридичної точки зору, щоб провести чергові президентські вибори, необхідно внести зміни до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» або скасувати воєнний стан.

Київським міжнародним інститутом соціології з 30 вересня по 13 жовтня 2023 року було проведене всеукраїнське опитування, до якого були включені запитання щодо того, коли мають бути проведені вибори. За результатами цього опитування 81% респондентів відповіли, що вибори мають проводитися після війни і зараз вони не на часі, 16% в свою чергу вважають, що вибори мають проводитися попри війну, а 3% не визначилися.

На разі більшість офіційних спікерів схиляється до недоцільності проведення виборів з різних причин, а 18 вересня 2023 року 100 громадських організацій виступили проти проведення виборів в Україні під час війни, навівши свій перелік основних аргументів. Однак існує й інша точка зору. Так, американський сенатор Ліндсі Грем 23 серпня 2023 року під час візиту у Київ заявив, що хоче щоб в Україні відбулися вільні та чесні вибори попри напад. «Американці пильно стежать, - каже він, - за зброєю та коштами, які передають Україні, і наступним кроком у становленні демократії мають стати вибори». Президент ПАРЄ Тіні Кокс у травні 2023 року, визнаючи юридичну неможливість проведення виборів, все одно наголошував, що парламентські та президентські вибори повинні бути проведені, бо це - зобов'язання України за статутом Ради Європи, що демократія – це, звичайно, не тільки вибори, але без виборів демократія неможлива.

Один з основних аргументів полягає в утвердженні демократії, що видається досить спірним, адже проведення виборів у таких умовах може тільки віддалити Україну від демократії. Вибори самі по собі не дорівнюють демократії, а формальний акт голосування не є безумовним підтвердженням демократичності режиму. Також як демократія це не самі вибори, так і вибори не тільки процес голосування, бо вибори - це велика суспільно-політична дискусія, що в свою чергу потребує вільної реалізації політичних прав і свобод, що обмежені у зв'язку із воєнним станом. Кілька мільйонів людей досі перебувають в окупації, що унеможливлює їх участь у будь-яких українських виборах, сюди можна додати і військових що перебувають на фронті, які не зможуть безпечно голосувати та висуватися. Інша проблема - мільйони біженців за кордоном, вирішення якої потребує багато грошей, а явка зазвичай за кордоном дуже низька. Крім цього, в Україні зареєстровано 4,8 мільйони внутрішньо переміщених осіб, участь у виборах яких сильно ускладнена з бюрократичних причин. Отже, мільйони людей в окупації, мільйони внутрішньо переміщені, мільйони біженці за кордоном, а сотні тисяч захищають Україну на фронті, і результатом виборів буде рекордно низька явка та легітимність в очах як українців так і наших партнерів. До того ж існує загроза з боку росії, що може призвести до реальних жертв, або активних дій ворога в інформаційному полі з метою дестабілізувати суспільство. З фінансової точки зору, вибори у такий важкий час будуть черговим ударом по бюджету, вартість яких може збільшитися у порівнянні із попередніми виборами.

Отже, вибори є важливою демократичною процедурою, яка не просто так обмежується під час воєнного стану. Україна в цьому плані не є виключенням, а навпаки наочним прикладом, що є війна у контексті можливих виборів. Електоральний процес зараз має дуже багато проблем: юридичних, фінансових, гуманітарних, організаційних, безпекових, політичних, що в купі робить його антидемократичним.

КОНЦЕПЦІЯ НАЛЕЖНОГО ВРЯДУВАННЯ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

Автор: студент групи ПУА-111 Гальченко М.
Керівник: кандидат юридичних наук, доцент Костроміна О.Г.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Поняття «належне врядування» можна визначити як концепцію, яка регулює правовідносини громадянського суспільства, публічної адміністрації та приватного сектора на основі базових принципів демократії та верховенства права. Окрім визначення поняття належного врядування, Програма розвитку ООН «Врядування для сталого розвитку людства» закріпила також низку принципів, які лягають в основу цього поняття.

Можна виділити дев'ять принципів концепції «належного врядування»:

1. Участь. Полягає в організації волевиявлення громадян у прямій (виборах, референдумах, загальних зборах громад) та опосередкованій (через представницькі органи) формах. Участь повинна бути інформаційно забезпеченою й організованою, тобто держава має всебічно забезпечувати громадянам дану можливість, створюючи умови для реалізації їхніх прав.

2. Верховенство права. Означає, що правова система держави забезпечує реальне дотримання та захист прав всіх людей однаково (справедливо).

3. Прозорість. Означає, що всі державні інституції повинні працювати відкрито, що повинно досягатися через свободу і доступність інформації для всіх, хто її запитує, активний обмін інформацією між всіма ланками влади.

4. Ефективність та результативність. Полягає в досягненні максимально можливого позитивного результату відповідно до потреб суспільства при найбільш раціональному використанні ресурсів.

5. Відповідальність. Даний принцип покладає на державні інститути обов'язок нести відповідальність за всі рішення, дії та бездіяльність, вчинені її представниками.

6. Підзвітність. Означає підконтрольність органів публічної влади, інститутів громадянського суспільства та приватного сектора громадськості. права. Даний принцип забезпечується шляхом ефективного нагляду і контролю з боку цих інституцій один одному.

7. Орієнтація на консенсус. Полягає в дотриманні балансу публічних і приватних інтересів із метою досягнення узгодженості в суспільстві з будь-яких питань з метою сталого розвитку людства.

8. Субсидіарність і пропорційність. Пропорційність передбачає співвідношення заходів, що здійснюються адміністративними органами, з результатом який необхідно досягти з точки зору достатності. Субсидіарність полягає у зменшенні контролю центральної влади над громадами і регіонами. Все це забезпечується розподілом компетенції державних органів, широкою децентралізацією влади.

9. Стратегічне бачення. Оскільки концепція належного врядування покликана забезпечувати сталий розвиток людства, то вона повинна орієнтуватись на довготермінові результати з урахуванням інтересів майбутніх поколінь. Для цього застосовується індикатор сталого розвитку, який передбачає баланс між різноманітними критеріями розвитку через узгодження інтересів всіх учасників суспільних відносин.

Складність запровадження в Україні концепції належного урядування зумовлюється, окрім специфіки історичного розвитку українського суспільства, низкою об'єктивних факторів, які перешкоджають цьому процесу, наприклад: високий рівень корупції, недостатній рівень розвитку громадянського суспільства, спротив бізнес-еліт.

Запровадження стандартів належного врядування, що сформувалися під плином часу в сучасній європейській правовій науці, залежить, в першу чергу, від більш детального розкриття в законодавстві України вимог до принципу верховенства права як фундаментального принципу демократичної правової системи, оскільки на сучасному етапі нормативне регулювання принципу верховенства права у чинному законодавстві України характеризується недостатньою конкретикою змісту зазначеного принципу та критеріїв його дотримання як органами державної влади, так і громадянами.

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Автор: студент групи ПУА-210 Герасимчук А.В.
Керівник: кандидат юридичних наук, доцент Костроміна О.Г.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Сьогодні проблеми забезпечення національної безпеки позначені великою кількістю загроз різного рівня, багато з яких є глобальними. Повномасштабне вторгнення росії на територію України обумовило необхідність формування нових міжнародних воєнних альянсів, налагодження міжнародної співпраці з метою посилення безпеки світового співтовариства, виокремлення інноваційних шляхів розвитку міжнародної та глобальної безпеки.

Проблеми в системі забезпечення національної безпеки в умовах воєнного часу, пов’язані, перш за все, з воєнної агресією та окупацією деяких регіонів України. Тому важливими елементами системи забезпечення національної безпеки є формування ефективних засобів обороноздатності країни, перерозподіл фінансування з урахуванням розвитку оборонно-промислового комплексу, формування науково-дослідних лабораторій, діяльність яких спрямована на розробку нових методів захисту населення й військовослужбовців, розробку й випробування інноваційної зброї тощо. Крім цього, законодавча гілка держави розробила й прийняла низку нормативно-правових актів з урахуванням реальних загроз незалежності України, її суверенітету і демократії, проте недостатня ефективність саме державних органів ускладнювала вироблення й реалізацію ефективної політики. Водночас, публічне управління системою забезпечення національної безпеки акцентувало увагу на наявності зростання дефіциту фінансових ресурсів, що ускладнювало виділення коштів для забезпечення виробництва та закупівлі у необхідних обсягах сучасних зразків озброєння та військової техніки.

Ще однією важливою проблемою є інформаційна безпека, забезпечення захисту суспільства від фейків і викривлень інформації, які можуть призводити до панічних настроїв населення, негативного сприйняття державно-управлінських рішень органів державної влади, втрати довіри до органів державної влади. Сьогодні стрімко проходять процеси соціальної трансформації, в основі яких інформаційно-комунікаційні, техніко-технологічні зміни закономірно призводять до виникнення ризиків дисфункціональних і дезорганізаційних станів соціальної системи, її окремих інститутів, підсистем. Нині суверенітет національної держави значно обмежений в інформаційній, інтелектуальній сферах, саме тому в сучасних умовах зростають загрози та ризики, пов'язані з інформаційною сферою, яка є невід'ємною частиною всієї національної безпеки.

Однією з важливих проблем у системі забезпечення національної безпеки є фінансування. Фінансова безпека держави як складник національної безпеки є основою економічного розвитку країни, що забезпечує суверенітет та цілісність країни, а також достойний рівень життя громадян. В умовах воєнного стану питання фінансової безпеки держави набувають величезного значення, оскільки оборона країни, армія, функціонування органів оборони та захисту спираються на достатнє та стабільне фінансове забезпечення, як вітчизняне, так і з залученням міжнародної допомоги. Отже, пошук джерел фінансування й визначення напрямів використання фінансових ресурсів є основою забезпечення захисту й розвитку виробництва в країні у мирні часи і вкрай важливо – у воєнні. Наявні фінансові ресурси, можливість їх акумуляції та стабільного використання на цілі, що забезпечують перемогу над ворогом, усунення загроз державній цілісності Україні та її національним інтересам, захищеність громадян країни, становлять елементи фінансової безпеки держави й потребують правового врегулювання.

Отже, формування механізмів забезпечення національної безпеки України є комплексом заходів національного та міжнародного характеру. При цьому визначення стратегічних пріоритетів, правильне розуміння проблем у сфері національної безпеки, пошук оптимальних способів їх вирішення, тісна співпраця держав у створенні ефективної системи протидії сучасним загрозам сприятимуть забезпеченню національної безпеки України та міжнародній безпеці у світі.

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ПРИНЦИПІВ ЕЛЕКТРОННОГО ВРЯДУВАННЯ У ПРАКТИКУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Автор: студент групи ПУА-212м Громова А.В.
Керівник: кандидат юридичних наук, доцент Гулєвська Г.Ю.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Новітні інформаційні та комунікаційні технології суттєво змінюють усі суспільні відносини – здійснюється становлення нового, інформаційного, а зараз вже цифрового суспільства. При цьому зменшуються відстані, поглиблюється глобалізація, створюються безпрецедентні можливості для розвитку регіонів. Одна із найважливіших умов ефективного реформування державних інституцій та публічної влади в умовах цифрових трансформацій – це електронне урядування, що переходить у діджиталізовану форму, метою якого є поліпшення ефективності роботи органів влади з громадянами, підприємствами й іншими установами та зменшення спільних витрат часу та коштів.

Цифровізація, яка охоплює все більше сфер життєдіяльності суспільства, не могла не стосуватись діяльності уряду і, навіть, навпаки, можна стверджувати, що саме електронне врядування через власні цифрові трансформації визначає та формує тренди перетворень в країні, в суспільстві, в економіці.

Електронне врядування (англ.: e-government) означає імплементацію цифрових технологій у діяльність органів влади на всіх рівнях з метою забезпечення якісно нового рівня надання послуг з боку держави, забезпечення прозорості її діяльності.

У сучасних умовах забезпечення електронного врядування стає важливим чинником підвищення конкурентоспроможності національної економіки, оскільки за рахунок прозорості діяльності уряду та підконтрольності його суспільству досягається високий рівень ефективності публічного управління органів державної влади та місцевого самоврядування.

Імплементація інформаційних технологій, безумовно показала свою результативність у сфері бізнесу, і не могла не стати ключовим завданням урядів, зорієнтованих на ефективність. Е-уряд став частиною масштабних реформ, здійснюваних у сфері публічного управління.

Чинниками, які на початкових етапах формування систем електронного врядування, були ключовими, слід назвати: можливості зменшення навантаження уряду на обробку документів, зменшення витрат часу органів державної влади на реагування на запити громадян, а також оптимізація витрат на виконання урядом свої функцій.

Цифровізація публічного врядування є процесом реалізації цифрових трансформацій у публічній сфері (у контексті докорінного перетворення діяльності органів публічної влади), що призводить до стрибкоподібного переходу до цифрового врядування шляхом застосування цифрових технологій (інструментів цифрового робочого місця, штучного цифрового інтелекту прийняття типових управлінських рішень, blockchain-, smart-, portal-, cloud-, network-сервісів тощо). Тобто у більш вузькому розумінні цифровізація публічного врядування є стрибкоподібним процесом цифрових трансформацій публічного врядування у цифрове врядування (цифрове управління).

Європейська практика показує, що ефективність електронного урядування забезпечують Національні рамки інтероперабельності – нормативно-правовий документ організаційно-технічного характеру, що встановлює та описує чіткі організаційні і технічні вимоги до проектів та систем органів влади у сфері е-урядування. Розроблення відповідного набору нових та гармонізація з європейськими стандартами чинних нормативно-правових й технічних документів є основною передумовою для системного розвитку електронного урядування в Україні.

Отже, в умовах цифровізації реалізація заходів щодо запровадження передових підходів електронного урядування сприяє сталому розвитку національних економічних систем і зростанню ефективності публічного управління органів державної влади та місцевого самоврядування. Цифрова трансформація уряду передбачає розробку та впровадження комплексу заходів, які базуються на передовому світовому досвіді та враховують національні особливості.

НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ РОБОТИ ЗІ ЗВЕРНЕННЯМИ ГРОМАДЯН В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Автор: студент групи ПУА-212м Губар А.Л.
Керівник: кандидат юридичних наук, доцент Косяк О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. вул. Гетьманська, 108

У сучасних умовах розвитку українського суспільства, позначеного тенденцією структурування його за принципами, що визначають сутність громадянського суспільства, особливого значення набуває забезпечення належного функціонування органів місцевого самоврядування. Одним із показників якісної роботи цих органів влади можна вважати рівень їх результативності у сфері роботи зі зверненнями громадян, за посередництва яких (звернень) втілюється в життя один із важливих конституційних принципів демократичної країни - принцип участі громадян в управлінні державними та громадськими справами й реалізується право громадян на контроль за законністю діяльності державних органів і органів місцевого самоврядування, за забезпеченням прав і свобод громадян. Таким чином, поліпшення стандартів життя в державі значною мірою залежить від ефективності й результативності діяльності органів і посадових осіб місцевого самоврядування. Отже, проблема діяльності органів місцевого самоврядування, зокрема й у сфері їх роботи зі зверненнями громадян, на сьогодні має потрапити до кола центральних, адже поза позитивним вирішенням усіх її аспектів не можна уявити формування в Україні громадянського суспільства.

Для підвищення ефективності роботи зі зверненнями громадян у виконавчому комітеті Кам'янської міської ради за результатами проведеного дослідження вважаємо за доцільне вжити наступні заходи:

Для з'ясування рівня задоволеності громадян в якості послуг, що їм надають посадові особи місцевого самоврядування розробити анкету рівня задоволеності замовника, у якій пропонувати громадянам, що звертаються за отриманням послуг, відповісти на питання, при цьому анкета є анонімною. Встановити скриньки для анкет, щоб обмежити зв'язок і вплив посадових осіб виконавчого комітету Кам'янської міської ради на відвідувачів, нав'язування своєї думки або, у разі незадовільних відповідей про структурний підрозділ, приховування даних анкет. Відповіді, отримані в анкетах щотижня узагальнювати та доводити до відома міського голови на робочих нарадах. Така форма роботи дасть можливість оцінити якість роботи, як керівників виконавчих органів міської ради, так і їх підлеглих.

Встановити мультимедійний екран на першому поверсі адмінбудівлі в секторі очікування громадян. Через нього транслювати тільки новини та події, що відбуваються в державі, місті. Інформацію оновлювати щодня. Це дасть можливість громадянам отримати інформацію, як то кажуть «із перших вуст» достовірну, правдиву та оновлену. Це в першу чергу сприятиме підняттю іміджу влади, допоможе більшій інформованості громадян.

Постійно оновлювати веб-сайт Кам'янської міської ради, де можна отримати інформацію про орган місцевого самоврядування, про основні завдання та нормативно-правові засади діяльності виконавчого комітету міської ради, поточні матеріали (новини, проведення міських заходів), затверджені графіки прийому громадян, як керівництвом міської ради, так і керівниками виконавчих органів міської ради, керівниками житлово-експлуатаційних підприємств, депутатами, як місцевої ради, так і Дніпропетровської обласної ради, переліки та тексти виданих та прийнятих місцевих розпорядчих документів та інше.

Для інформування населення про соціально-економічний розвиток міста, діяльність органу місцевого самоврядування всім засобам масової інформації міста надавати прес-релізи.

Запровадити щомісячний випуск «Вісника міської ради», який буде розповсюджуватися серед відвідувачів міської ради, під час проведення інформаційних нарад з керівниками підприємств, установ, організацій міста, сесій міської ради, пересічних громадян.

З огляду на те, що робота зі зверненнями громадян може бути кваліфікована як особливо складна робота, розглянути доцільність уведення в штат посаду психолога, який би забезпечував психологічну підтримку працівників.

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗРОБКИ І РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Автор: студент групи ПУА-212м Гузачов Є.О.
Керівник: кандидат економічних наук, доцент Волошина К.А.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. вул. Гетьманська, 108

Сьогодні в усьому світі спостерігається стрімкий розвиток інформаційних і комунікаційних технологій, впровадження нових ідей, перехід до нових можливостей та засобів зв'язку. Щоб надавати якісні послуги та обслуговувати потреби громадян, потрібно відмовлятися від застарілих методів обробки інформації та відповідати сучасним вимогам. Запровадження електронного документообігу є однією з таких істотних змін. Перехід на електронний документообіг значно скорочує часові витрати на виконання дій, не пов'язаних з обслуговуванням громадян: автоматичну реєстрацію документів, слідкуванню за їх переміщенням, контролюванню виконання документів тощо.

Впровадження систем електронного документообігу в органах місцевого самоврядування допомагає поліпшити прийняття управлінських рішень, прискорити взаємодію між органами влади, зробити обробку інформації більш якісною та швидкою. На жаль, наразі існує багато проблем на шляху до успішного використання системи електронного документообігу в Україні, які пов'язані, перш за все, із відсутністю ефективного механізму його впровадження, дотриманням принципів сумісності, налагодженням системи електронної взаємодії між органами влади і органами місцевого самоврядування, відповідністю технічної та технологічної баз сучасним потребам.

Намагаючись прискорити процес впровадження електронного урядування, починають використовувати різноманітні технології, зокрема технологію блокчейна. При цьому перевагами технології блокчейна є прискорення переходу до взаємодії між громадянами і владою без посередництва, прозорість операцій та взаємоконтроль над їх здійсненням.

Саме недосконаліть сучасних систем електронного документообігу, на нашу думку, сприяє посиленню уваги до застосування в органах місцевого самоврядування України різноманітних блокчейн технологій. Блокчейн - це розподілена база даних, у якій зберігається інформація про кожну транзакцію, вироблену в системі. Дані зберігаються у вигляді ланцюжка блоків (звідси і назва - blockchain) з записами про транзакції. Їх неможливо підробити, так як кожен новий запис здійснює підтвердження вже існуючих ланцюжків. Щоб підробити дані, потрібно змінювати інформацію в усіх інших блоках. При цьому актуальна інформація про записи в системі зберігається у всіх її учасників й автоматично оновлюється при внесенні будь- яких змін. Розгалуженість і прозорість транзакцій - переваги блокчейна.

Впровадження електронного документообігу в органі державної місцевого самоврядування вимагає від усіх службовців наявності: адекватних засобів обчислювальної техніки; оснащеність персональними комп’ютерами всіх працівників; засобів зв’язку пропускної здатності між автоматизованими робочими місцями; автоматизованої системи діловодства, яка використовує програмне забезпечення, що допускає перехід до електронного документообігу; готовності керівників до використання електронних аналогів власноручного підпису на документі; служб і технічних можливостей переводу вхідних паперових документів в електронну форму.

ЮРИДИЧНІ ФАКТИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ: ЦИВІЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТ

Автор: студент групи ПР-112 Гурович І.А.
Керівник: приватний нотаріус, викладач Котляр А.І.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Юридичні факти — передбачені законом конкретні обставини, які тягнуть правові наслідки у вигляді виникнення, зміни або припинення правовідносин. Багато науковців погоджуються, що юридичні факти можна визначити як обставини реального життя, які мають правові наслідки, якщо вони передбачені нормами права. О.І. Харитонова зазначає, що це визначення включає два аспекти: матеріальний і юридичний. З одного боку, це подія або дія, яка відбувається в дійсності. У цьому сенсі це матеріальний, або краще сказати «реальний» факт. Але, з іншого боку, цей реальний факт, якщо він врахований нормою права, створює відповідні правові наслідки, тому він не просто «факт реальності», а факт юридичний.

Залежно від наявності зв'язку з волею суб'єкта юридичні факти поділяються на події та дії.

Події – це юридично значущі явища, що виникають незалежно від волі людей.

Дії (бездіяльність) – це життєві факти, що є результатом свідомої, пов’язаної з волею діяльності людей. Наприклад: правочини, що породжують права і обов’язки; адміністративні акти, які містять приписи зобов’язального характеру; дії, що створюють об’єктивний результат (створення об’єкта інтелектуальної власності). Дії у свою чергу поділяються на правомірні, тобто такі, що відповідають правовим нормам, і неправомірні, які суперечать закону, є правопорушеннями. Наприклад, укладання договору є юридичною дією, а смерть особи – юридичною подією.

Під час воєнного стану може бути важко зареєструвати факти народження та смерті, якщо немає доступу до медичних документів, органів державної реєстрації актів цивільного стану. Реєстрація фактів народження/одруження/смерті на територіях Донецької та Луганської областей, Автономної Республіки Крим, територіях, які тимчасово окуповані, на яких ведуться активні бойові дії, є складною. Документи, видані незаконними формуваннями на тимчасово окупованих територіях не мають юридичної сили в Україні та інших державах. Громадяни, які проживають на цих територіях, можуть звертатися до компетентних органів державної реєстрації актів цивільного стану України або до суду для визнання/встановлення фактів народження/одруження/смерті.

Спрощена процедура визнання юридичних фактів народження або смерті людини на території, на якій введено воєнний чи надзвичайний стан, або на тимчасово окупованій території України передбачена статтею 317 Цивільного процесуального кодексу України.

Війна в Україні виявила проблеми щодо підтвердження/встановлення юридичних фактів смерті військових на полі бою та військовополонених. На вирішення окремих питань щодо наслідків встановлення юридичних фактів (зокрема, пропущення строків для прийняття спадщини) під час воєнного стану прийнято Закон України від 08.11.2023 року № 3450-IX «Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо вдосконалення порядку відкриття та оформлення спадщини» (Набрання чинності відбудеться 30.01.2024 року), який передбачає що «у період дії воєнного стану в Україні… та протягом двох років з дня його припинення або скасування у випадку, якщо смерть фізичної особи зареєстрована пізніше ніж через один місяць з дня смерті такої особи або дня, з якого її оголошено померлою, строки, встановлені статтями 1269, 1270, 1271, 1272, 1273, 1276, 1277, 1283, 1298 цього Кодексу (Прим.: Цивільного кодексу України), обчислюються з дня державної реєстрації смерті особи. При цьому часом відкриття спадщини вважається день смерті спадкодавця або день, з якого спадкодавця оголошено померлим, незалежно від часу державної реєстрації смерті.»

Загальним правилом є те, що воєнний стан не скасовує дію цивільного законодавства, не припиняє існування цивільних прав та обов’язків, а лише обмежує або змінює їх зміст, обсяг, способи реалізації та захисту. Воєнний стан не звільняє осіб від відповідальності за порушення цивільних прав та інтересів.Таким чином, воєнний стан є фактором, який суттєво впливає на юридичні факти та цивільні правовідносини.

РЕФОРМА СУДОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ: ЗДОБУТКИ ТА ПРОБЛЕМИ

Автор: студент групи ПУА-212м Діхтяр І.Г.
Керівник: кандидат юридичних наук, доцент Гулєвська Г.Ю.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Питання проведення реформи судового адміністрування в Україні на сьогодні є одним із найбільш актуальних та обговорюваних, особливо в світлі євроінтеграції нашої держави. Безсумнівно основним її завданням є утвердження справедливого суду та вдосконалення національної судової системи. Водночас проблематика здійснення реформи судового адміністрування була й залишається актуальною серед науковців та державних діячів.

Судове адміністрування – це цілеспрямована практична діяльність осіб, які займають адміністративні посади в певному суді, що передбачає керування конкретним, окремим елементом судової системи (судом), і полягає в технологічному процесі підготовки, прийняття і виконання управлінських рішень, направлених на забезпечення належного функціонування суду з метою забезпечення ефективного здійснення правосуддя.

Судове адміністрування стосується безпосередньо організаційної, координаційної і практичної діяльності осіб, які здійснюють адміністративні повноваження, спрямовані на належне забезпечення функціонування суду.

Особливістю нашої країни є відсутність досвіду державного управління без адміністративного впливу на суд. Новий досвід тільки формується. Його формуванню сприяє війна та євроінтеграційні процеси, а гальмують традиції та відсутність культури незалежності судової влади.

Ідея судової реформи - справедливий незалежний суд. Ідея реформи досяжна через зміну парадигми відносин між суддями і громадськістю, розблокування суддівського самоврядування, розбудову культури доброчесності та ліквідацію ієрархії, яка реформу гальмує.

Голова Ради суддів України Богдан Моніч зазначає, що ключем до успішної реформи та забезпечення незалежності судової гілки влади є суддівське самоврядування, яке полягає в самостійному розв'язанні питань внутрішньої діяльності судів самими суддями та адміністраторами. Проте цей революційний крок реформи наразі реалізовано лише формально, а система управління залишилась незмінною, оскільки не була розбудована потрібна нормативна, організаційна та кадрова інфраструктура. Безальтернативні вибори, беззмінність адміністративних посад та публічна дисфункційність Ради суддів транслює це за межі системи.

Розбудова механізмів управління судовою системою є паралельними процесами з кадровими процедурами. Системні зміни дозволяють вибудувати культуру незалежності судової гілки влади, яка буде підтримувати суддівські цінності, виступаючи лакмусовим папірцем доброчесності.

Одним із вагомих здобутків реформи судового адміністрування є впровадження модельних судів. Ініціатива "Модельні Суди" була започаткована Проєктом ЄС "Право-Justice" у 2018 році. Мета Ініціативи полягає у вдосконаленні системи організації роботи судів, що передбачає покращення надання судових послуг, підвищення якості роботи із вразливими групами населення, які звертаються до суду, підвищення безпеки суддів, працівників апарату та відвідувачів суду, покращення комунікації судів з суспільством, а також пілотування інших сучасних управлінських ініціатив. У рамках Ініціативи уніфіковано стандарти обслуговування клієнтів та судового адміністрування за прикладом сучасних практик європейських країн.

Отже, проведення судової реформи та відновлення довіри суспільства до суду безпосередньо впливає на всі суспільні процеси, оскільки незалежний суд є стрижневим елементом верховенства права. Це складає основу трансформаційних процесів суспільства на шляху до ЄС та НАТО.

СПЕЦИФІЧНІ РИСИ ПСИХОЛОГІЧНИХ ЧИННИКІВ УПРАВЛІННЯ В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Автор: студент групи ПУА-212м Жукова І.В.
Керівник: кандидат юридичних наук, доцент Косяк О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. вул. Гетьманська, 108

В даний час все більшу значимість у життєдіяльності людини і суспільства набуває здатність особистості до найкращого використання своїх можливостей відповідно до вимог, що пред'являються, і це - одна з важливих психолого-акмеологічних тенденцій сучасного життя. Вимоги до управлінського персоналу і, зокрема, до державних службовців підвищуються та ускладняються, оскільки успішність їхньої діяльності багато в чому визначає соціально-економічне становище країни.

Схильність держслужбовців до професійних стресів (низька стійкість до стресів) ще досить рідко враховується при оцінці кадрового, ресурсного потенціалу управлінського апарату, але професійні стреси реально існують, пов'язані з повсякденною діяльністю держслужбовців і негативно впливають на їх фізичне і психічне здоров'я, прогули, плинність кадрів та ін.). Значимість впливу професійних стресів на психосоматичний стан державних службовців та ефективність їх діяльності породжує необхідність розробки конкретних методів та прийомів захисту держслужбовців від ушкоджуючих перевантажень, а також виявлення можливих джерел (у тому числі соціально-психологічних) професійного стресу, що сприятиме виробленню шляхів мінімізації його пут наслідків.

Стрес-факторами у сфері професійної діяльності держслужбовців є:

- соціально-політичні фактори: негативний імідж державних службовців у громадській думці, рівень самооцінки соціального статусу, соціально-економічна незахищеність держслужбовців, реорганізації структури держслужби та ін.;

- Професійні («виробничі») фактори, що відображають загальну специфіку діяльності держслужбовців (пов'язані з тимчасовими характеристиками, обсягом влади, відповідальності, інформації та ін.);

- психологічні чинники: особистісні, що зумовлюють суб'єктивну значущість стресорів та індивідуальні особливості реагування; система міжособистісних відносин, що включає формальну та неформальну структуру взаємовідносин держслужбовців.

У системі управління найвищий потенціал стресогенності уражає відносин «керівник - підлеглий».

У системі відносин «керівник – підлеглий» найбільш стресогенними є відносини «керівник – фахівець високої кваліфікації».

Ступінь впливу взаємовідносин працівників з їхньої психосоматичний стан (ступінь потенційної стресогенності взаємовідносин) в організаціях з жорсткою посадовою ієрархією вище, ніж у організаціях, у яких відносини субординації менш виражені; при цьому найбільший вплив відносин по вертикалі.

Одним із психологічних факторів, що визначають ефективність професійної діяльності державних службовців, є стресостійкість.

Автором запропоновано низку напрямів підвищення соціально-психологічної та автопсихологічної компетентності держслужбовців, на яких базується і загальна професійна компетентність держслужбовців. Серед них автор наголошує на значущості соціально-психологічної підготовки держслужбовців усіх рівнів, необхідності проведення тренінгів взаємовідносин з підлеглими (і особливо зі спеціалістами високої кваліфікації) для керівників, важливості формування розуміння держслужбовцями свого місця в системі управління.

ВИКРАДЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Автор: студент групи ПР-212 Кочан К.К.
Керівник: кандидат історичних наук, доцент Шимкевич К.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Захист історичних цінностей від викрадення - важлива тема, оскільки ці об'єкти мають велике значення для культурної спадщини та суспільства в цілому. Україна, як і більша частина країн світу, розуміє необхідність збереження історичної спадщини для збереження української ідентичності та підтримки культурного розвитку народу. Ця проблема стає особливо актуальною в умовах російсько-української війни, коли сотні тисяч українських пам'яток культури, археології, мистецтва були вкрадені і показані в росії як надбання російського народу.

З огляду на це, збереження та захист історичних та культурних пам'яток належать до однієї з найважливіших місій будь-якої держави. Ці об'єкти є не лише свідченням багатої української історії та культурної спадщини, але й представляють собою ключовий елемент національної ідентичності. В Україні ця проблема особливо актуальна через значний історико-культурний спадок та різноманітність культурних цінностей, таких як своєрідні артефакти минулого, які розповідають нам про нашу історію, наших предків, їхні досягнення, вірування та традиції.

Починаючи з Другої світової війни з СРСР було вивезено значну кількість культурних цінностей, і ця кількість становила приблизно 55% від усіх вивезених об'єктів у порівнянні з іншими республіками СРСР. Це представляє великий обсяг предметів, близько 300 тисяч, належала Україні і походила з понад 20 українських музеїв. Хоча після війни більшість цих об'єктів було повернуто до радянського союзу, проте багато з них залишилася у москві і не повернулася до Києва. Наприклад, це стосується 18 мозаїк і фресок Михайлівського Золотоверхого собору, які досі залишаються в московії.

Попри факт повномасштабного вторгнення на територію України, росія продовжує здійснювати імперіалістичні дії, які можуть призвести до знищення та втрати української культурної спадщини. росія скоїла серйозне порушення міжнародних норм і конвенцій ЮНЕСКО, які стосуються збереження культурної спадщини та мистецьких колекцій. У результаті воєнних подій Україна зазнала значних втрат у сфері культурної спадщини, з пошкодженням більше ніж 150 об'єктів культури станом на 1 квітня 2022 року.

Ця значна маса культурних цінностей, вивезених з України, має велике значення для культурної спадщини нашої держави. Проте ця спадщина перебуває під загрозою з різних причин, включаючи систематичне руйнування археологічних об'єктів, таких як Херсонес Таврійський, Куль-Оба і Олександропільський курган. Дана ситуація створює ще одну загрозу для культурної спадщини України. Збереження цих пам'яток є надзвичайно важливим завданням і вимагає негайних заходів та належної уваги для їх охорони від подальшого руйнування.

Попри це, слід зазначити, що вивезення або присвоєння української культурної спадщини стосується не лише матеріальних об'єктів або археологічних знахідок, але й присвоєння її важливих постатей в українській культурній сфері, які також формують її спадщину. Наприклад видатні особистості, такі як: Тарас Григорович Шевченко, родина Тарковських та Соня Делон. Вони залишили важливий слід в світовій культурній спадщині, включаючи українську культуру. Проте, російська держава намагається підробити історичні факти та присвоїти культурну спадщину України, що може призвести до втрати національної ідентичності та культурного багатства українців.

Поміж негативних наслідків воєнного конфлікту в Україні, варто окремо виділити загрозу незаконного привласнення та вивезення цінних культурних артефактів з музейних колекцій України на територію російської федерації. Цей ризик особливо актуальний в районах активних бойових дій і на тимчасово окупованих територіях.

Україна приділяє належну увагу правовому захисту культурної спадщини. Для забезпечення цього захисту, вона використовує два ключових законодавчих акти: «Про збереження об'єктів культурної та природної спадщини, включених і запропонованих для включення до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО» та "Про культуру" (№2778–VI).

Отже, захист і збереження історичних та культурних цінностей – це питання вельми важливе для України, особливо в умовах російсько-української війни та імперіалістичних дій російської федерації. Ця проблема набуває особливої актуальності, оскільки сотні тисяч об'єктів культурної спадщини були викрадені та вивезені в росію, де вони представляються як надбання російського народу.

ПОСИЛЕННЯ РОЛІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ У СТИМУЛЮВАННІ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Автор: студент групи ПУА-212м Магар А.В.
Керівник: кандидат економічних наук, доцент Волошина К.А.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. вул. Гетьманська, 108

Однією з найвищих цілей органів місцевої влади в Україні владою є створення умов для розвитку відкритого громадянського суспільства та сприяння його економічному зростанню, у тому числі розвитку підприємництва.

Це зумовлює необхідність вдосконалення всього державного механізму державно-службових відносин, і зокрема відносин з громадою, оскільки за результатами їх діяльності формується загальне ставлення суспільства до влади і держави в цілому.

Сучасна політика держави та суспільства у полягає у досягненні європейської моделі державних і суспільних відносин, високого рівня забезпечення прав і законних інтересів громадян, що ставить перед владою нові завдання щодо виконання своєї ролі у суспільній та економічній діяльності громад.

Наразі, коли проти України йде повномасштабна війна, розв'язана російською федерацією, особливо актуального змісту та значення набувають процеси збереження та зростання економіки, нових аспектів набуває є роль бізнесу та підприємництва. Тому наразі роль органів місцевої влади щодо максимального сприяння та стимулювання розвитку підприємництва зростає.

З точки зору розвитку бізнесу в Україні, держава ставить ставку на підприємництво як на інноваційний процес, що відбувається з використанням права власності суб'єкта підприємницької діяльності на засоби виробництва та вироблену продукцію. Одночасно важливим для держави і суспільства є завдання створення робочих місць, гарантування захисту ринку праці.

Найбільш важливим інструментом державного сприяння розвитку підприємництва є пряма фінансова допомога, що надає можливість залучення у систему державного замовлення.

Оцінивши нові можливості для розвитку українського бізнесу, можна визначити, що підприємцям в останні півтора роки надано цілий ряд привілей для того, щоб розпочати нову діяльність, створені додаткові можливості для збереження та розвитку вже існуючої.

Під час триваючої війни для допомоги армії бізнес робить один з найбільших вкладів у контексті економічної підтримки обороноздатності країни та соціального сектору. Розвиток бізнесу під час воєнного стану – це процес, який несе у собі велику кількість невизначеності та ризиків. Державні та місцеві органи влади приділяють вирішенню цих питань максимальну увагу.

Актуальним залишається питання удосконалення системи інформаційної та консультативної державної підтримки бізнесу та підприємництва, розробка шляхів та механізмів стимулювання його розвитку в Україні.

ДОКТРИНА «ОЗБРОЄНОЇ ДЕМОКРАТІЇ» ТА ПРАКТИКА ЇЇ ЗАСТОСУВАННЯ

Автор: студент групи ПР-112 Марченко У.С.
Керівник: кандидат юридичних наук, доцент Гулєвська Г.Ю.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Демократія – одна з найдавніших форм організації суспільно-політичного життя та найважливіших цінностей конституціоналізму. Зародившись на майданах Стародавньої Греції, вона, як і більшість його цінностей, пройшла складний і суперечливий шлях свого розвитку. Як метод управління державою, принцип організації всіх її політичних інститутів, демократію не завжди сприймали як аксіологічно значущу конструкцію. Стаття 5 Конституції України встановлює, що народ здійснює свою владу як безпосередньо, так і через органи державної влади та місцевого самоврядування. Дана стаття визначає основні форми демократії: безпосередню (пряму) та представницьку (опосередковану). Конституційно-правові основи демократії закріплено, крім статей 1 і 5 Конституції України, також у розділі III Конституції України (стосовно безпосередньої демократії) та подальших розділах (щодо представницької демократії). Безпосередня демократія — форма демократії, яка полягає у юридично значущому волевиявленні народу без передання владних повноважень окремим органам або особам.

Відповідно до статті 69 Конституції України, народне волевиявлення здійснюється через вибори, референдум та інші форми безпосередньої демократії, тобто Конституція України не визначила вичерпне коло таких форм. Філософи Стародавньої Греції та Риму (зокрема, Цицерон) вважали за необхідне народне представництво як одну із засад державного правління.

Представницькою є форма демократії, яка ґрунтується на теорії народного представництва та полягає у делегуванні народом частини належних йому прав органам, які обираються на регулярних вільних демократичних виборах і діють як представники інтересів Українського народу (органи первинного представництва), а також іншим органам публічної влади, які одержують повноваження від органів первинного представництва. Найяскравішою й історично першою формою представницького народовладдя є парламентаризм.

Що ж являє собою «войовнича демократія»? Походження терміну «войовнича демократія», принаймні в англійській мові, зазвичай приписують Карлу Левенштейну, німецькому вченому єврейського походження, який емігрував до Сполучених Штатів у 1933 році. Згідно з К. Левенштейном, виправдання войовничих заходів можна знайти в аналогії з надзвичайним станом під час війни, коли загальновизнано, що конституційні гарантії призупинені. Аналогічно, у контексті войовничої демократії демократія перебуває у стані війни з фашизмом (в сучасному контексті, з рашизмом) і європейські демократії перебувають у «стані облоги». На думку К. Левенштейна, демократія «має відповідати вимогам часу, і потрібно докласти всіх можливих зусиль, щоб врятувати її, навіть ризикуючи порушенням основних принципів і ціною».

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ТА ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Автор: студент групи ПУА-212м Михайлів Л.С.
Керівник: кандидат юридичних наук, доцент Косяк О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. вул. Гетьманська, 108

Місцеве самоврядування не є тотожним суспільному самоврядуванню і, як легітимна форма самоорганізації місцевих громад, характеризується політичним, громадянським і правовим аспектами, має інституційну структуру, тобто є системою діяльності місцевих громад у сфері управління суспільними і деякими державними справами, адаптуючи їх до місцевих потреб і необхідності умовами життя населення. Місцеве самоврядування, як первинний рівень публічної влади і системи управління в державі, в сучасному світі визнається єдино можливим демократичним інститутом управління місцевим співтовариством, яке спирається на правові норми, а також традиції, звичаї і громадську думку членів громади. Така форма здійснення місцевої влади безпосередньо наближена до жителів, що дає можливість забезпечувати їх потреби і інтереси, брати участь у вирішенні питань місцевого життя.

Розгляд впровадження реформи місцевого самоврядування в Україні в умовах сталого розвитку і аналіз реалізації розпочатої реформи місцевого самоврядування дозволив запропонувати такі рекомендації у сфері удосконалення взаємодії територіальних громад та органів публічної влади:

1. Необхідно створити ефективну і збалансовану системи органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади, які мають необхідні повноваження, достатні ресурси і які будуть відповідальними перед суспільством і державою;

2. Визначити оптимальну для України систему адміністративно-територіального устрою, де кожна адміністративно-територіальна одиниця є територіальною основою для відповідних органів місцевого самоврядування та / або органів виконавчої влади; 3. Провести розмежування повноважень в системі органів місцевого самоврядування, в системі органів виконавчої влади на місцях на різних рівнях адміністративно-територіального устрою за принципом субсидіарності;

4. Провести розмежування повноважень між місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування на принципах децентралізації влади;

5. Створити належні матеріальні, фінансові та організаційні умови для забезпечення здійснення органами місцевого самоврядування власних (самоврядних) і делегованих повноважень;

6. Забезпечити прозоре і прогнозоване фінансування регіонального розвитку, а також створити умови для участі в стратегічному плануванні всіх суб'єктів регіонального розвитку;

7. Забезпечити створення єдиного економічного, інформаційного, освітнього та інших просторів в межах всій території держави.

Зазначимо, що сталий розвиток соціально-економічних систем в значній мірі залежить від організаційного оформлення економічних суб'єктів, створення ефективної моделі їх господарської діяльності, враховуючи вплив процесів, що відбуваються в політичній, соціальній, політико-правовій сферах національної економічної системи.

ІДЕОЛОГІЯ РАШИЗМУ: ОСОБЛИВОСТІ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ

Автор: студент групи ПР-211 Михайлик Г.Д.
Керівник: кандидат історичних наук, доцент Шимкевич К.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Рашизм – це термін, що позначає ідеологію, яка зародилась на початку 21-го століття у російській федерації та розповсюдилась у деяких прикордонних країнах та окремих регіонах. Цей термін складається з двох частин: раш-(від англ. вимови: russia) та –изм (частка що характеризує політичну ідеологію; є похідною від терміну фашизм та расизм). Небезпека рашизму полягає у його невизначеності: дехто сприймає його як зневажливий опис, що не зовсім відповідає дійсності; для інших розбиратися у цьому немає ані сил, ані бажання, через ту біль, яке це слово принесло у їхні життя. Але, щоб протистояти злу, його потрібно, перш за все, вивчати.

За сутністю рашизм – це неофашистська російська ідеологія що відповідає більшості критеріям фашизму за Умбертом Еко: культ традиції, консерватизм, придушення інтелігенції, почуття ресентименту, шовінізм, вибірковий популізм, одержимість змовою, спотворення ворогів, мілітаризм, елітарність , культ героя та смерті, новомова тощо. Проте рашизм має певну специфіку: перш за все, це самозаперечення: ідеологія відмежовує себе від будь-яких асоціацій з фашизмом, расизмом та націоналізмом. Весь цей спектр підміняється поняттям ‘’руський мир’’. Друге, це спосіб впливу на маси громадян: рашизм не закликає до прямих дій відкрито, його тактика полягає у атомізації суспільства, нав’язуючи почуття безпорадності та байдужості через тоталітарну машину. Після цього людина втрачає будь-яку незалежність поглядів та здатність критично мислити.

Історія формування ідеології рашизму почалась у перші роки незалежності російської федерації. Після розпаду СРСР колишні республіки охопили кризи, пов’язані з невдалою політикою побудови комунізму. У випадку росії, її жителів почало охоплювати почуття ресентименту: втрата «споконвічних» територій, економічна криза та втрата комуністичної ідеології викликали у суспільстві запит на сильного управлінця. Ці фактори привели до влади владіміра путіна. Прихильність суспільства було забезпечено економічною стагнацією завдяки продажу нафти та газу. Для закріплення результату у росії починає формуватися інформаційна автократія – усі незалежні ЗМІ придушено, а у рупорів поставили пропагандистів. Формується елітарне суспільство, олігархат та корупція. Для тих, хто починає шукати причину стагнації розвитку країни починають вигадуватись зовнішні вороги або застосовуватись репресії. У проблемах росії, перш за все, звинуватили колишні республіки СРСР, які зараз стали незалежними державами. Першою жертвою агресії була Чеченська Республіка Ічкерія (Перша та Друга Чеченські війни), яка була повністю окупована. Далі під пряму агресію підпала Грузія, у якої було анексовано території Абхазії та Південної Осетії.

Кризою ідеології рашизму стала перша половина 2010-х років, коли ліберальні і ліві сили почали вимагати відставку влади. Влада почала шукати способи відволікти населення від заворушень. Головним об’єктом відволікання стала Україна. У 2014 році починається гібридна війна, увесь рупор пропаганди розгортається на Україну, як на «головного зрадника братніх народів», через якого «вороги» намагаються знищити росію. Ідеологічна ненависть була спричинена протилежністю української ідеології, яка робила ставку на лібералізацію суспільства, розвиток демократії й плюралізму, та бажанням побудови незалежної європейської держави. Саме ідеологи рашизму вперше використали щодо України поняття «Анти-росія». Апогеєм прояву рашизму стало розв’язання повномасштабної війни в Україні та Європі. З 2022 року міжнародне суспільство вперше отримала змогу побачити, наскільки жахливою, кривавою та гнилою може бути ідеологія, яка нав’язує людям ненависть на основі байдужості. Жертвами рашизму стали мільйони українців. У світі спалахнули кризові явища: біженці, продовольчі кризи тощо. Міжнародним порядком було зухвало зневажено, і це продемонструвало, що у сучасному світі може існувати безкарне насильство.

Отже, зараз ідеологія рашизму – це не лише ідеологія, а реальна загроза, що нависла над усім світовим порядком. Головною помилкою європейської спільноти стало занадто довге невизнання того, що у деяких країнах можуть формуватися людиноненависні ідеології: рашизм, чучхе, джихадизм тощо. Загроза, яка на перший погляд стосується однієї країни, у своїй сутності несе загрозу для усього світу через попрання світового правопорядку.

РОЛЬ ЛІДЕРСТВА У ФОРМУВАННІ ТА УПРАВЛІННІ КОРПОРАТИВНОЮ КУЛЬТУРОЮ

Автор: студент групи ПУА-212м Оксенюк Є.С.
Керівник: кандидат технічних наук, доцент Магар Н.Г.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

Формування корпоративної культури лідерами є предметом дослідження багатьох відомих дослідників в галузі управління та організаційної психології.

Лідери слугують рольовими моделями та послами корпоративної культури, втілюючи її принципи та моделі поведінки у своїх діях та рішеннях. Вони задають тон організації, демонструючи бажані цінності та моделі поведінки, які потім наслідують працівники. Своїми словами та діями лідери мають владу формувати культурні норми та очікування в організації.

Лідери впливають на культуру організації через свій приклад, спосіб керівництва та спілкування зі співробітниками. Основна роль лідерства в управлінні корпоративною культурою полягає в створенні і підтримці спільного бачення, встановленні цінностей та норм, навчанні та залученні співробітників, а також підтримці їхнього розвитку.

Управління корпоративною культурою вимагає активної ролі керівництва та лідерів. Вони встановлюють системи нагород та заохочень за досягнення, які відповідають цінностям та цілям організації. Це можуть бути фінансові бонуси, премії, похвальні слова, можливості кар'єрного зростання або інші форми визнання. Такі заохочення стимулюють співробітників до активної участі у формуванні та розвитку культури, а також сприяють підтримці й посиленню позитивного клімату в організації.

Керівництво діє як культурні архітектори, задаючи тон, узгоджуючи поведінку і передаючи цінності та бачення організації. Вони активно керують культурою та зміцнюють її в усій організації, інтегруючи її в різні HR-процеси. Ефективно керуючи культурними змінами, заохочуючи інновації та моделюючи бажану поведінку, лідери створюють сильну та стійку культуру, яка сприяє підвищенню ефективності та успіху організації.

Перенесення акцентів на людський капітал як найважливіший фактор забезпечення конкурентоспроможності сучасної організації формує системотворчу роль корпоративної (організаційної) культури, що представляє сукупність норм і зразків поведінки, цілей, що розділяються, які визначають зміст діяльності колективу організації, незалежно від спеціалізації та організаційної позиції кожного конкретного співробітника. Ефективність створення, впровадження та розвитку корпоративної культури багато в чому залежить від лідера організації, здатного спрямовувати соціально-трудові відносини на досягнення стратегічних цілей організації, забезпечуючи узгодження особистих та корпоративних інтересів, потреб та завдань. Найбільш поширеною диференціацією типів корпоративної культури є виділення клановой, адхократичної, ринкової та ієрархічної спрямованостей.

Запорукою ефективного функціонування організації є відповідність моделі лідерської поведінки керівника корпоративній культурі, що склалася, за величиною конформізму та збігу базових цінностей. Для кожного підприємства, кожної організації реальний тип організаційної культури, переважно змішаний із виділенням домінуючих компонентів, відбивають місію і життєвий цикл фірми. Менеджменту важливо розуміти цю специфіку та формувати зміни ціннісних переваг персоналу в ринково-адхократичному напрямі, що дозволить підтримати перехід до такого актуального зараз інноваційного розвитку підприємства та орієнтувати персонал на адаптацію до умов, що трансформуються через знаходження та вивільнення нереалізованого креативного потенціалу особистості.

САНКЦІЙНІ ОБМЕЖЕННЯ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Автор: студент групи ПР-112 Павлюк М.Р.
Керівник: приватний нотаріус, викладач Котляр А.І.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Повномасштабне вторгнення в Україну військ російської федерації та агресивні дії на окупованих територіях змушує державу Україну вживати адекватних заходів для оборони держави та захисту цивільного населення, що пов'язано з обмеженням прав і свобод. Питання правового регулювання обмеження прав і свобод людини в період воєнного стану в Україні набувають особливого значення.

Зокрема, застосування персональних та секторальних санкцій дає змогу не лише ослабити російського окупанта, а й пришвидшити завершення війни перемогою України. Водночас набутий досвід спонукає не лише до оновлення положень санкційного законодавства, а й до його застосування до порушників, які становлять або несуть загрозу національним інтересам, національній безпеці, суверенітету і територіальній цілісності України заходів впливу.

Відповідно до ч. 1 ст. 1 Закону України «Про санкції» від 14.08.2014 № 1644-VII санкції - це спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи, які можуть застосовуватися з метою захисту національних інтересів, національної безпеки, суверенітету і територіальної цілісності України, протидії терористичній діяльності, а також запобігання порушенню, відновлення порушених прав, свобод та законних інтересів громадян України, суспільства та держави.

Санкції можуть застосовуватися з боку України по відношенню до іноземної держави, іноземної юридичної особи, юридичної особи, яка знаходиться під контролем іноземної юридичної особи чи фізичної особи-нерезидента, іноземців, осіб без громадянства, а також суб'єктів, які здійснюють терористичну діяльність.

Наразі в Україні вживаються заходи щодо оновлення санкційного законодавства з метою впровадження найкращих міжнародних практик. Зазначені заходи сприятимуть синхронізації санкційних обмежень, які застосовуються в Україні, та аналогічних заходів, що застосовуються країнами-партнерами до країни-агресора.

Так, законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо застосування санкцій» від 13.07.2023 № 3223-IX (набрання чинності відбулось 29.07.2023 року) передбачено створення Державного реєстру санкцій.

Державний реєстр санкцій – це інформаційно-комунікаційна система, яку передбачається створити та запустити не пізніше шести місяців з дня набрання чинності Законом № 3223-IX, що забезпечуватиме збирання, накопичення, захист, облік, відображення, оброблення та надання безоплатної інформації про всіх суб'єктів, щодо яких застосовано санкції. Станом на сьогодні відсутність зазначеного реєстру викликає багато проблем при перевірках суб'єктів щодо факту застосування санкцій.

Сьогодні Україною зроблено помітні кроки у вдосконаленні норм санкційного законодавства, зокрема щодо застосування персональних та секторальних санкцій в умовах воєнного стану. На світовому рівні застосування цих видів санкцій до країни-агресора рф також є доволі суттєвим. Звісно персональні санкції мають значення, вони ускладнюють життя, але вони не зупиняють війни тут і зараз. Історія доводить, що лише болючі економічні санкції здатні змінити ситуацію.

АДМІНІСТРАТИВНА ПРОЦЕДУРА: СУТНІСТЬ І ЗНАЧЕННЯ В СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

Автор: студент групи ПУА-212м Пабалкова Д.С.
Керівник: кандидат юридичних наук, доцент Косяк О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. вул. Гетьманська, 108

Одним із напрямів вирішення просторового розвитку економіки є комплексний розвиток території. У радянські часи часто застосовувалася практика забудови житлових комплексів навколо великих промислових об'єктів, таким чином, з'являлися нові міста, що стрімко розросталися. Під час будівництва таких містечок одночасно забудовувалися об'єкти соціальної та побутової інфраструктури для забезпечення гідного рівня життя.

Стратегія комплексного розвитку території дозволяє узгоджувати роботу органів державного управління, громадських організацій та політичних партій, спільнот ділових людей, здатних істотно впливати на просторовий розвиток регіону. Саме стратегічний підхід дозволить економіці регіону поставити певний вектор розвитку. Такий вектор враховує територіальну особливість, наявність природних ресурсів, людських ресурсів, економіко-географічне становище, конкурентні переваги та інше. Слід зазначити, що довгострокова регіональна стратегія розвитку (на період від 5 до 10 років) – це не забутий документ, а навпаки, стратегія передбачає доповнення її необхідними змінами з урахуванням проміжного аналізу її результатів, а також розвитку держави в цілому, суміжних регіонів , динаміки внутрішнього та зовнішнього ринків.

Наявність стратегії комплексного розвитку формує сприятливий діловий клімат у регіоні з погляду інвестиційної привабливості. Відомо, що ринкова конкуренція на інвестиційному полі стає більш жорсткою та міжнародною. Щоб отримати конкурентні переваги в такому суперництві, інвесторам слід представляти переконливі плани стратегічного розвитку в довгостроковій перспективі, створити умови та гарантії, витримувати бій за інвестора порівняно з іншими, схожими регіонами.

Саме розроблена стратегія комплексного розвитку території з інтегрованими проектами дозволяє концентрувати інвестиційні кошти на пріоритетних напрямках розвитку. А точки зростання дають можливість формувати в регіоні цілі галузеві кластери – групи взаємопов'язаних, сконцентрованих територіальних організацій (виробників, постачальників матеріалів та запчастин, виробників послуг, науково-дослідних та інших організацій, які взаємно доповнюють та посилюють конкурентні переваги один одного).

Застосовуючи у дослідженні емпіричні методи порівняння та описи проектного підходу сформовано загальну концепцію розуміння суті комплексного проекту розвитку території. Дане визначення є частиною поняття «просторовий розвиток території», яке може змінюватись в залежності від умов, територіальної спадщини, рівня розвитку певної території. У свою чергу, поняття «комплексний проект розвитку території» розширено та трактується автором як створення умов для безпечного та сприятливого середовища життєдіяльності населення з метою забезпечення сталого розвитку території за допомогою реалізації фінансових, інноваційно-орієнтованих механізмів та механізмів взаємодії між органами державної влади, місцевого самоврядування та комерційними структурами у сфері створення, реконструкції, експлуатації та утримання об'єктів інфраструктури регіону.

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ

Автор: студент групи ПУА-212м Плоха Ю.О.
Керівник: кандидат економічних наук, доцент Волошина К.А.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. вул. Гетьманська, 108

Існують різноманітні підходи до класифікації послуг. Кожний вид послуг можна розглядати окремо як специфічну сферу діяльності з лише їй властивими особливостями, а всю сферу послуг можна представити як сукупність цих видів діяльності. Традиційно у світовій практиці до основного переліку послуг входять: транспорт, страхування, банківські та інші фінансові операції, будівництво та інжиніринг, зв'язок, інформаційно-обчислювальні послуги, операції з найму робочої сили, прокат фільмів і телепрограм, рекламу, бухгалтерську справу, освіту, консультування з питань управління, юридичні, технічні та інші професійні послуги.

Розрізняють послуги матеріальні (послуги, на які затрачається праця, наслідком якої є створення певних матеріальних благ) і нематеріальні (послуги, скеровані у сферу особистого споживання). Характерними особливостями нематеріальних послуг є їх нематеріальний характер, невіддільність виробництва і споживання, неоднорідність (змінюваність), непридатність для зберігання. Нематеріальний характер, яким може володіти послуга, означає, що їх неможливо продемонструвати, бачити, спробувати, транспортувати, зберігати, упаковувати або вивчати до моменту отримання.

В юридичній літературі розрізняють такі види публічних послуг:

- публічні послуги, що забезпечують діяльність загальнозначущої спрямованості, тобто спрямовані на реалізацію суспільних інтересів (цільовий підхід);
- публічні послуги, що мають необмежене коло суб'єктів, які користуються ними (за суб'єктами отримання послуг);
- публічні послуги, що здійснюються органами державного управління, органами муніципального самоврядування або іншим суб'єктом господарської діяльності (за суб'єктом надання послуг);
- публічні послуги, які ґрунтуються як на публічній, так і на приватній власності (за формою власності, на базі якої надається послуга).

Узагальнюючи численні підходи до класифікації послуг та визначення самого поняття «публічні послуги», схиляємося до думки Чаусовської С.І. , яка пропонує їх класифікувати за такими групами:

- за суб'єктами надання послуг: органи виконавчої влади, місцевого самоврядування, державні, муніципальні підприємства, установи, організації, об'єднання громадян тощо;
- за суб'єктами отримання послуг: фізичні чи юридичні особи;
- за групами послуг: за формою оплати, складовою публічного управління, сферами надання послуг, повноваженнями щодо наданих певних видів послуг;
- за видами послуг: електронні, паперові, індивідуальні, колективні, матеріальні, нематеріальні.

Отже, у науковому середовищі простежується велика кількість ознак та видів класифікацій послуг, у тому числі публічних.

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ

Автор: студент групи ПУА-112 Романенко К.О.
Керівник: кандидат юридичних наук, доцент Костроміна О.Г.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

21 липня 2021 р. розпорядженням Кабінету Міністрів України була ухвалена Стратегія реформування державного управління України на 2022-2025 роки. Ця Стратегія розроблена з урахуванням Європейських принципів та результатів проведеної у 2018 році експертами Програми SIGMA оцінки стану державного управління в Україні, а також досвіду, набутого на попередньому етапі проведення реформи публічної служби.

Згідно з висновками експертів Програми SIGMA, Україна відповідає багатьом Європейським принципам, зокрема в частині повноти та чіткості законодавчого регулювання державної служби, розмежування посад державної служби, політичних посад та інших посад в державних органах.

Незважаючи на те, що процедуру проведення конкурсів на посади публічної служби в цілому приведено у відповідність з європейськими стандартами, вона потребує подальшого вдосконалення. Крім того, необхідно залучати більш кваліфікованих кандидатів, процедура відбору також повинна відповідати умовам соціального дистанціювання.

Закон України «Про державну службу» відповідає Європейським принципам та спрямований на вирішення основних питань публічної служби. Разом з тим окремі положення зазначеного Закону потребують суттєвого удосконалення, а для його ефективної реалізації необхідні консолідовані зусилля усіх органів державної влади, спрямовані насамперед на підвищення рівня довіри громадян до публічної служби.

Важливою складовою належного державного управління є розбудова професійної служби в органах місцевого самоврядування. З метою встановлення нових правових та організаційних засад служби в органах місцевого самоврядування як професійної та політично неупередженої діяльності на благо держави і громадян, гарантування реалізації громадянами України права рівного доступу до служби в органах місцевого самоврядування, а також гармонізації із законодавством з питань державної служби законодавство з питань служби в органах місцевого самоврядування потребує суттєвого оновлення.

Посилення публічної служби передбачає залучення висококваліфікованих фахівців із забезпеченням чесного та прозорого відбору, призначення на посади державної служби, що ґрунтуються на досягненнях і здобутках та однаковому ставленні до кандидатів незалежно від їх статі, етнічного та соціального походження, наявності інвалідності тощо.

Формування кадрового резерву для заміщення посад державних службовців, просування їх по службі необхідно здійснювати із забезпеченням рівних прав та можливостей для жінок і чоловіків.

Для підвищення якості відбору претендентів на посади публічної служби склад Комісії з питань вищого корпусу державної служби та конкурсних комісій, утворених суб'єктом призначення у державному органі, формуватиметься значною мірою з фахівців, що мають належну кваліфікацію. Крім того, до складу такої комісії включатимуться як жінки, так і чоловіки. Також потребує вдосконалення процедура конкурсного відбору, яка передбачатиме проведення основних етапів конкурсу шляхом тестування в Центрі оцінювання кандидатів на зайняття посад державної служби.

Однією з основних умов для успішного розвитку публічної служби є забезпечення доброчесності державних службовців. Передбачається продовжувати розроблення і впровадження сучасних інструментів, які допомагають мінімізувати ризики, що пов'язані з неетичною поведінкою державних службовців і зловживанням службовим становищем

Отже, належне врядування є одним з основних факторів конкурентоспроможності держави, розвитку її економіки та передумовою європейської інтеграції. Для забезпечення ефективної діяльності Кабінету Міністрів України щодо формування державної політики у різних сферах необхідно створити професійну, результативну, ефективну та підзвітну систему центральних органів виконавчої влади. Відповідно до Європейських принципів публічна служба повинна бути професійною, доброчесною, політично нейтральною, базуватися на заслугах, бути орієнтованою на громадян.

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Автор: студент групи ПУА-212м Святенко С.В.
Керівник: кандидат технічних наук, доцент Магар Н.Г.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

Публічне управління та адміністрування в сучасному інформаційному суспільстві стають важливими аспектами сучасної держави, оскільки вони визначають ефективність та якість діяльності уряду, спрямованої на задоволення потреб суспільства. Інформаційна революція та технологічні зрушення дали нові можливості, але й виклики для публічного управління та адміністрування.

Важливим аспектом у цьому контексті є доступність та транспарентність інформації. За допомогою інформаційних технологій уряд може забезпечити доступ до даних та послуг для громадян, що сприяє підвищенню рівня довіри до влади. Однак це також створює завдання щодо захисту приватності та забезпечення кібербезпеки, особливо в умовах воєнного часу.

На прикладі державних органів влади, в Україні є вдалі приклади впровадження інформаційних технологій у публічне управління та адміністрування, які використовуються для забезпечення прозорості, зручності та ефективності у сфері публічного управління та адміністрування. Ці ініціативи сприяють покращенню якості послуг для громадян та підвищенню довіри до влади.

Так електронна система публічних закупівель ProZorro є одним з найвідоміших прикладів в Україні, де інформаційні технології використовуються для забезпечення прозорості та ефективності. Ця система об'єднує державних замовників, постачальників та громадськість у єдиному електронному просторі, де відбувається проведення та моніторинг закупівель, що знижує ризики корупції та сприяє конкурентному середовищу для бізнесу.

Електронна система адміністративних послуг "Дія" - це ще один важливий приклад використання технологій у публічному управлінні в Україні. Вона дозволяє громадянам отримувати різноманітні державні послуги онлайн, що спрощує процедури та зменшує бюрократичні бар'єри. Наприклад, реєстрація та отримання документів стала більш доступною та швидкою завдяки цій системі. Місцева влада м Кривий Ріг, як і багатьох інших міст України, активно використовують інформаційні технології для покращення діяльності влади та забезпечення зручності для місцевих жителів. Електронний сервіс міської адміністрації в Кривому Розі дозволяє мешканцям міста звертатися до органів влади онлайн. Це включає заяви на отримання дозволів, подання скарг, запитів та інших адміністративних процедур. Громадяни можуть зручно подавати необхідні документи та отримувати відповіді без необхідності особистого візиту до офісу.

Електронна система моніторингу якості послуг комунальних підприємств є ще одним прикладом використання технологій у діяльності місцевої влади. Ця система дозволяє мешканцям відстежувати якість послуг, які надають місцеві комунальні підприємства, такі як вивезення сміття, благоустрій, комунальні послуги тощо. Це стимулює підприємства до покращення якості своїх послуг та забезпечує більшу відкритість перед мешканцями. Впровадження системи "Розумне місто" - це ще один напрямок, в якому Кривий Ріг використовує технології. Ця система передбачає використання датчиків та мережі IoT для відстеження різних параметрів міста, таких як рух транспорту, рівень шуму, екологічні показники тощо. Це дозволяє оптимізувати управління містом, покращувати безпеку та комфорт мешканців, зменшуючи витрати на управління містом.

Ці приклади показують, як в Кривому Розі так і на рівні держави використовуються інформаційні технології для поліпшення комунікації між органами влади та населенням і суб’єктами господарювання.

Однак з використанням інформаційних технологій пов'язані й певні виклики. Нерівномірний доступ до цифрових технологій може збільшувати розрив між верхнім та нижнім шаром суспільства. Також існує загроза цифрового поділу, коли частина населення залишається поза доступом до інформаційних ресурсів.

Для успішного публічного управління в умовах інформаційного суспільства необхідно вирішувати питання щодо етики використання даних, забезпечення кібербезпеки, підвищення цифрової грамотності населення та створення доступної та інклюзивної інформаційної інфраструктури.

Уряди та адміністрації повинні бути готові до постійних змін у сфері технологій та адаптувати свою діяльність до нових викликів і можливостей, які надає інформаційне суспільство.

ПРИЙНЯТТЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ЩОДО ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ ЗА УЧАСТЮ ГРОМАДСЬКОСТІ

Автор: студент групи ПУА-212м Січкар Я.В.
Керівник: кандидат технічних наук, доцент Магар Н.Г.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

Дії держави та громадськості щодо охорони довкілля є основними напрямками соціально-політичних, правових, екологічних, економічних, техніко-технологічних процесів. Невід'ємним є динамічний науково-пізнавальний процес. Кінцева мета охорони довкілля – це забезпечення сприятливих умов для життя людини.

В області забезпечення охорони довкілля постають основні сучасні цілі: обмеження викидів токсичних відходів, що забруднюють воду й атмосферу; створення заповідних зон для захисту природних комплексів та екосистем; обмеження охоти та рибальства для збереження видів, що вимирають; обмеження викидів сміття та пошук шляхів його переробки.

З точки зору державного регулювання до напрямів забезпечення охорони довкілля доцільно віднести екологічне нормування, оцінку впливу діяльності суб'єктів на довкілля, екологічну експертизу, ліцензування охорони довкілля.

Оцінка впливу на довкілля має носити системний характер з метою прийняття заходів щодо попередження екологічних, соціальних, економічних та інших наслідків діяльності суб'єкта.

Етапами оцінки екологічної ефективності мають бути наступні: планування, вибір показників екологічної ефективності, збір та аналіз інформації, складання звітності.

Зазвичай у містах та громадах основні цілі у сфері охорони довкілля можуть визначатися стратегією розвитку громади або місцевою цільовою програмою природоохоронного напрямку.

На рівні міста та громади потрібно розробляти стратегічний документ природоохоронного напрямку. На основі встановлення основних цілей у стратегії розвитку міста чи громади, формуються природоохоронні цілі, доцільним має бути розробка декількох цільових програмам.

До таких програм можна віднести програми охорони довкілля, екологічної освіти, програми, що спрямовуються на розвиток водопостачання, поводження з відходами, управління парковими, зеленими зонами, окремі програми для розвитку сільського та лісового господарства.

За участю громадськості повинна проводитись стратегічна екологічна оцінка, що має бути використана при розробці Програми соціально-економічного розвитку регіону або міста.

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

Автор: студент групи ПУА-212м Смірнов В.К.
Керівник: кандидат економічних наук, доцент Адаменко М.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

Сучасне цифрове суспільство характеризується інтенсивним використанням інформаційних технологій у всіх сферах життєдіяльності людини, а також стрімким переходом суспільних відносин з реального світу у віртуальний. Зважаючи на світові тенденції щодо розвитку інформаційно- комунікативних технологій, очевидним стає той факт, що цифровізація є сьогодні неспинним та незворотнім процесом. Це, в свою чергу, пояснює значний інтерес сучасних науковців до дослідження питання цифровізації та її впливу на кожен аспект життя та діяльності людини. Хоча, варто зауважити, що дискусії навколо питання цифровізації вже тривають не одне десятиліття. Попри це, на сьогоднішній день немає єдиного чіткого трактування даного поняття. Цифровізацію здебільшого розглядають як процес широкого впровадження та застосування інформаційно- комунікативних технологій в усіх сферах суспільного життя, і як результат таких змін - перехід на якісно новий рівень суспільних відносин.

Цифровізація, безумовно, несе чимало переваг і для бізнес-структур, і для звичайних громадян, і для суспільства загалом. Це і автоматизація бізнес- процесів, підвищення якості надання державних послуг, доступ в разі потреби громадян до інформації з національних електронних інформаційних ресурсів тощо. Однак, разом з цим можна спостерігати існування і певних недоліків цифрової трансформації, які більш коректно називати ризиками. Це і розвиток кіберзлочинності, і загрози витоків конфіденційної та персональної інформації у глобальну мережу Інтернет та їх шахрайське використання, і ризики зменшення ролі традиційного спілкування через збільшення ролі онлайн комунікації.

Можна виділити значні переваги цифрової трансформації в аспекті взаємодії населення з органами державної влади та місцевого самоврядування.

Це, до прикладу, спрощення процедури взаємодії громадян та організацій з органами, які надають адміністративні послуги, можливість швидко та якісно отримати велику кількість адміністративних послуг в онлайн режимі, зниження корупційних ризиків, відкритість та прозорість діяльності органів влади, підвищення ефективності бюджетних витрат тощо.

Варто зазначити, що цифровізація підвищує ефективність роботи органів публічного управління, забезпечує більш високу надійність безпомилкової обробки документів за рахунок поєднання різних видів автоматичного та візуального контролю.

Таким чином, процеси цифровізації є сьогодні не лише актуальними, але й необхідними заходами, особливо, на національному рівні. Оскільки в сучасних цивілізованих державах сформувалася нова цифрова реальність, що передбачає реалізацію політики активної цифрової трансформації не лише економіки, а й повної якісної трансформації політичної сфери, тобто, переведення державного управління на цифрові технології.

ОСНОВНІ ФОРМИ ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Автор: студент групи ПУА-212м Смірнова І.В.
Керівник: кандидат економічних наук, доцент Адаменко М.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

Одним із практичних підходів до організації оплати праці за тарифною системою є використання умов оплати передбачених раніше ухваленими ще в «радянський період» нормативними документами.

Зокрема використання для диференціації оплати праці співвідношень ставок у тарифних сітках та схемах посадових окладів. До позитивного боку цього підходу можна віднести те, що роботодавець отримує можливість поступово пристосуватися до нових умов господарювання, нагромадити практичний досвід організації заробітної плати в ринкових умовах.

Проте з погляду вдосконалення оплати праці цей шлях перспективний, оскільки відбувається відтворення недоліків тарифних умов, що раніше діяли, до яких можна віднести такі:

- наявність двох абсолютно самостійних тарифних систем (окремо для робітників, окремо для керівників, фахівців і службовців), недостатньо ув'язаних між собою з точки зору єдності в оплаті праці на відміну від Єдиної тарифної сітки;

- різний характер побудови тарифних сіток і схем посадових окладів: якщо в тарифних сітках для робітників передбачено прогресивне наростання ставок оплати від розряду до розряду, то характер зміни посадових окладів керівників, фахівців та службовців у міру зростання складності функцій, що виконуються ними, зворотний - регресивний, т.п. е. коли з підвищенням складності посадових обов'язків зростання окладів здійснюється у розмірах, що зменшуються;

- зрівняльність в оплаті праці робітників та спеціалістів.

Іншим підходом до організації оплати праці за тарифною системою, крім використання ЕТС та застосування нормативних документів «радянського» періоду, є розробка підприємством власної моделі оплати праці із застосуванням елементів інших моделей.

Розробка та застосування «заводської» ЕТС на конкретному підприємстві цілком допустима, оскільки тарифікація посад за міжгалузевою ЕТС є для підприємств, що не належать до бюджетної сфери, орієнтиром, а не обов'язковою нормою. При цьому тарифікація робітників, керівників, спеціалістів та службовців передбачає дотримання організаційних форм її проведення.

Кількісна оцінка складності робіт з кожної посади керівника, спеціаліста та службовця на основі комплексу факторів складності є одним із способів формування тарифної системи. В даному способі використовується один з основних елементів тарифної системи – тарифні коефіцієнти, що дозволяють диференціювати оплату праці залежно від професійно-кваліфікаційного рівня працівників.

Як зазначено, всім категорій працівників професійно-кваліфікаційний рівень визначається за єдиним набором ознак. Відбір ознак оцінки ділових якостей провадиться виходячи із змісту фактично виконуваних функцій керівників, спеціалістів та службовців різних посадових груп та вимог Кваліфікаційного довідника до їх професійно-кваліфікаційної підготовки. Як ознаки ділових якостей фахівців можуть бути виділені: компетентність, здатність чітко організувати і планувати свою працю, свідомість відповідальності за виконувану роботу, самостійність та ініціатива, здатність освоювати нові питання та використовувати нові методи в роботі, здатність підтримувати контакти з іншими працівниками.

ОСОБЛИВОСТІ МЕХАНІЗМУ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Автор: студент групи ПУА-212м Шинкаренко Є.А.
Керівник: кандидат юридичних наук, доцент Косяк О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

Управлінська діяльність в органах державної влади забезпечується через створення та реалізацію управлінських рішень. Управлінські рішення є результатом інтелектуальної діяльності та продуктом різних рівнів управлінської діяльності. Їх класифікують за такими критеріями: характером цілей, причинами виникнення, характером процесу розробки, функціональним змістом та ієрархічним рівнем системи управління.

Державно-управлінські рішення характеризуються: високим впливом, спрямованістю на вирішення загальнодержавних проблем, обов'язковістю виконання всіма органами влади, організаціями та підприємствами, високим ризиком у разі невиконання.

Для того, щоб охарактеризувати процес прийняття рішень в органах державної влади, важливо враховувати, що спосіб розробки управлінських рішень та характер їх організаційного оформлення може бути нормативною ознакою. Цей процес відбувається в кілька етапів і фаз - підготовчої, прийняття та реалізації управлінського рішення - і ґрунтується на наявності та оцінці альтернатив, що вважається однією з його функцій. Важливо вибрати мету, розробити альтернативи, порівняти альтернативи і вибрати варіант вирішення проблеми.

Сучасні системи прийняття управлінських рішень в державному управлінні здебільшого базуються на традиційних підходах, які зосереджені на тактичних цілях. Натомість невизначеності, які часто виникають, вимагають стратегічного аналізу, що базується на вивченні зовнішнього та внутрішнього середовища органу влади.

Встановлено, що процес обґрунтування, прийняття та реалізації управлінських рішень має як об'єктивні, так і суб'єктивні елементи, що потребують чіткої формалізації, інтуїції, навичок та знань осіб, які приймають управлінські рішення. З метою раціоналізації процесу прийняття управлінських рішень як низки формальних і неформальних процедур доцільно використовувати технології прийняття рішень. Технології прийняття управлінських рішень є цікавими і складаються з декількох ітеративних етапів. Узагальнено можна виокремити такі етапи: визначення проблеми; підготовка до прийняття управлінського рішення; прийняття управлінського рішення; реалізація управлінських рішень.

Перший етап - постановка завдання, що передбачає обробку інформації, ідентифікацію проблеми та моніторинг наявних ресурсів.

На другому етапі - підготовка до прийняття управлінського рішення - особлива увага приділяється визначенню принципів вибору раціональних управлінських рішень. Для цього можуть бути використані кілька шкал, включаючи якісні, кількісні та бальні шкали. Тип невизначеності (наприклад, імовірнісна, природна, поведінкова) визначається кількістю показників, що використовуються при прийнятті управлінського рішення.

На третьому етапі прийняття управлінських рішень завжди розглядаються можливі альтернативи, вишукуються "найкращі" та "найгірші" варіанти. На цьому етапі залучаються експерти для синтезу запропонованих рішень.

Четвертий етап реалізації управлінських рішень передбачає наявність системи моніторингу дій органів влади щодо виконання поставлених завдань та відповідної прописаної процедури оцінки рішень з точки зору ефективності, якості та результативності. До такої оцінки мають залучатися експерти з відповідним досвідом.

Важливим аспектом процесу прийняття управлінських рішень є оцінка ефективності управлінських рішень.

Секція 2

Міжнародних відносин, управління та адміністрування

Голова – д.е.н., проф. Михайлик Д.П.

МАРКЕТИНГОВЕ ТАРГЕТУВАННЯ ЯК АЛГОРИТМ УПРАВЛІННЯ РИНКОВОЮ УСПІШНІСТЮ РЕГІОНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Автор: студент групи МК-112м Бабенко О.С.
Керівник: кандидат економічних наук, доцент Бублей Г.А.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Основною метою таргетингу є правильне використання бюджету на рекламу, не розпорошуючи кошти на нецільову аудиторію, і тим самим підвищення ефективності взаємодії з аудиторією, отримання більшої віддачі від такої взаємодії.

Таргетинг включає такі етапи.

Перший етап – комплексний збір та первинний аналіз інформації, «корисний» та своєчасний моніторинг аудиторії. Системно відстежуються смаки споживачів, дізнаються які веб-сторінки, магазини відвідують, чим цікавляться, і тим самим визначаються основні тенденції дій користувачів в інтернеті.

Другий етап – «розумна» оцінка інформації, яка дозволяє зі значного обсягу даних про велику кількість користувачів, зробити висновок про переваги цільової аудиторії, смаки, способи комунікації, способи купівлі тощо. Відповідно, для рекламної кампанії відбираються ті цільові групи, до яких належить найбільше потенційних покупців, щоб у подальшому працювати з ними.

Третій етап – необхідно вигідно для цільової аудиторії подати інформаційне повідомлення, товар, послугу. Після того, як аудиторію визначено, створюється рекламно-інформаційне повідомлення потенційних покупців.

Четвертий етап – реклама розміщується лише на тих інформаційних ресурсах, які відвідує потенційна аудиторія (певні сайти, сторінки, розділи магазинів, розділи у журналах, телевізійні передачі). Це дозволяє розмістити рекламу з найбільшою ефективністю та отримати від цього взаємовигідного процесу максимальний прибуток.

Слід зазначити, що за невеликої кількості етапів слід провести велику роботу на кожному. Від правильності та якості виконання окремо взятого підетапу залежить механізм таргетингу в цілому на підприємстві.

Проаналізуємо основні види таргетингу при активному використанні сучасних методів показу реклами:

1) Тематичний таргетинг. Показ рекламно-інформаційних повідомлень на інформаційних майданчиках, які відповідають певній тематиці.

2) Контекстний таргетинг (таргетинг за інтересами, контекстна реклама). Демонстрація повідомлення відповідно до інтересів відвідувачів рекламного майданчика.

3) Географічний таргетинг. Показ реклами цільовій аудиторії з обмеженням за географічним принципом.

4) Таргетинг за часом. Показ реклами, скажімо, лише вранці чи ввечері, у будні чи вихідні дозволяє обмежити показ реклами та сконцентруватися на часових уподобаннях цільової аудиторії.

5) Соціально-демографічний таргетинг – концентрація на певний вік, стать, дохід, соціальний статус тощо.

6) Поведінковий таргетинг. Один із найперспективніших видів, суть зводиться до впровадження механізму збору інформації про дії користувача: маршрути пересування, улюблені місця відвідування, способи покупок і т.п.

За наявності великої кількості видів таргетингу можна врахувати практично будь-які переваги цільової аудиторії, що дозволяє з більшою ймовірністю донести рекламу саме до потенційного покупця. Очевидно, що поведінковий таргетинг є найперспективнішим видом таргетингу, оскільки в порівнянні з іншими видами враховує не одну, а кілька характеристик потенційного покупця.

ВИЗНАЧЕННЯ ОСІБ ПОВ'ЯЗАНИМИ ДЛЯ ЦІЛЕЙ ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ

Автор: студент групи МЕВ-111 Богданов О.Ю.
Керівник: викладач Богданова С.І.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Пов'язаність є однією з базових складових визначення контрольованих операцій (КО), для застосування правил податкового контролю за трансфертним ціноутворенням (ТЦ). Важливим є розуміння та ідентифікація ознак пов'язаності платника податків та його контрагента-нерезидента.

Асоційовані (пов'язані) підприємства (Associated enterprises) – це підприємства під загальним контролем. Як правило, це відбувається в тому випадку, коли одні й ті ж особи прямо або опосередковано беруть участь у керівництві (в управлінні), контролі або капіталі обох підприємств. (Глосарій Керівництва ООН – 2021).

Асоційовані (пов'язані) підприємства (Associated enterprises) – два підприємства є асоційованими (пов'язаними) між собою, якщо одне з підприємств задовольняє вимоги пунктів 1a) або 1b) статті 9 Модельної (Типової) податкової конвенції ОЕСР по відношенню до іншого підприємства. (Глосарій Настанов ОЕСР-2022):

1a) підприємство прямо чи опосередковано бере участь у керівництві (в управлінні), контролі чи капіталі іншого підприємства, або

1b) одні й ті самі особи прямо чи опосередковано беруть участь у керівництві (в управлінні), контролі чи капітал обох підприємств. (Витяг зі статті 9 Модельної (Типової) податкової конвенції ОЕСР про доходи та капітал – 2017).

Правові норми визначення пов'язаних осіб в податковому законодавстві України викладено у пп.14.1.159 ст.14 ПКУ (в редакції Закону від 16.01.2020 №466-IX), а саме: пов'язаними особами є юридичні та/або фізичні особи, та/або утворення без статусу юридичної особи, відносини між якими можуть впливати на умови або економічні результати їх діяльності чи діяльності осіб, яких вони представляють, з урахуванням певних критеріїв, наведених у цьому ж підпункті.

Крім того, питання пов'язаності не є питанням виключно сфери податкового законодавства. Різні визначення ряду ознак, характеру і оцінки відносин пов'язаності осіб крім ПКУ надаються і в інших законодавчих актах України: Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», національні положення (стандартами) бухгалтерського обліку і міжнародними стандартами фінансової звітності, Господарський кодекс України, Сімейний кодекс України, Цивільний кодекс України, Закон України «Про акціонерні товариства», Закон України «Про захист економічної конкуренції», Закон України «Про банки і банківську діяльність», Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», Закон України «Про запобігання корупції», Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення».

Інформація щодо пов'язаності осіб може бути досліджена з використанням наступних груп джерел інформації: національний Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (ЄДР); відомості звітів про КО (контрольовані операції) та повідомлень про участь у МГК; фінансова звітність; комерційні бази міжнародних інформаційних агентств; публічні (відкриті) бази даних про бенефіціарних власників, в т.ч. бази даних (відомості) відкритих міжнародних журналістських розслідувань; офіційні національні та/або міжнародні реєстри бенефіціарної власності (відкриті, обмежено доступні).

Накопичення, систематизація, верифікація і актуалізація інформації про пов'язаність осіб, які є учасниками КО (в т.ч. у ланцюгах таких операцій), потребує використання та «перехресної» перевірки відомостей значної кількості джерел інформації та, в деяких випадках, вимагатиме створення окремих масивів інформації про пов'язаність.

ПРОЦЕСИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

Автор: студент групи МЕВ-111 Боярінцева В. О.
Керівник: доктор економічних наук, професор Павленко І.І.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Термін глобалізація є багатогранним та багатозначним, тож немає конкретного визначення, що б охарактеризувало усі сторони цього масштабного явища. Деякі з існуючих формулювань: тривалий процес інтеграції національних економік світу з метою розв'язання глобальних проблем людства; складне явище взаємозалежності економік, що виникає у зв'язку з обміном товарів і послуг та потоками капіталів; процес, завдяки якому досягнення, рішення і діяльність людей в одній частині земної кулі справляють значний вплив на окремих людей і їхні спільноти в усіх частинах світу.

Тема глобалізації є дуже актуальною в сучасному світі, адже вона має величезний вплив на всі сфери життя людини. Ось деякі аспекти, які відображають чому ця тема є на часі для розгляду:

- Глобалізація сприяє світовому економічному зростанню через збільшення міжнародної торгівлі, інвестицій та інтеграції фінансового ринку. Однак це також може призвести до масового розподілу багатства та мати негативний вплив на економічну рівність країн.

- З'являється більш тісний зв'язок між різними культурами, завдяки глобальним ЗМІ, Інтернету та соціальним мережам. Це може призвести як до збагачення культурного досвіду, так і до певної втрати унікальності.

- Глобалізація має потенціал впливати на можливості працевлаштування та рівень життя в різних країнах. Вона також може призвести до міграції робочої сили та сприяти поширенню ідей про громадянські права та соціальні стандарти.

- Такі нагальні питання, як зміна клімату, епідемії, тероризм та інші, потребують глобальних підходів до їх вирішення. Глобалізація надає можливості для колективних дій та обміну ресурсами для вирішення цих проблем.

- Створення міжнародних організацій, що відіграють важливу роль у регулюванні міжнародних відносин та вирішенні глобальних проблем. Як приклад таких утворень можемо назвати Організацію Об'єднаних Націй, Всесвітня Торговельна Організація (ВТО).

Були розглянуті такі питання: сутність, значення, передумови та наслідки глобалізації; її причини; рівень глобалізації в світі та вплив цього процесу на міжнародний бізнес.

Тож на основі аналізу вивчених аспектів і дослідження об'єкту статті, можна зробити такий висновок, що глобалізація є ключовим фактором у сучасному світі, який впливає на всі сфери життя і вимагає уваги та розробки стратегій з боку політиків, бізнесу та громадян. Однак, також важливо враховувати виклики та негативні наслідки, щоб розробити більш справедливий та стійкий глобальний порядок.

ЗМІЦНЕННЯ ЛІКВІДНОСТІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК» В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Автор: студент групи ФБС-212м Волошенюк В.В.
Керівник: доктор економічних наук, професор Ізмайлов Я.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

Сучасний розвиток економіки країни тісно пов'язаний з діяльністю банківських установ. Надійні комерційні банки є основою соціально-економічного розвитку країни, забезпечують необхідний розподіл коштів. Однією з найважливіших умов надійності банківських установ є висока ліквідність. Проте кризові явища можуть послабити її. Причинами негативного впливу можуть бути фінансова криза, висока інфляція, дефіцит бюджету, циклічний спад у галузі, кредитні, валютні та інвестиційні ризики тощо. Але наразі основна причина низької ліквідності багатьох банківських установ – війна з російською федерацією та криза в економіці, що є наслідком військової агресії росії. Тому в сучасній ситуації одним із головних завдань є пошук шляхів підвищення ліквідності банківських установ. Це забезпечує фінансову збалансованість на основі попиту, надійність банків та зниження фінансових ризиків. Тому вивчення ліквідності банківської установи та пошук шляхів підвищення її рівня є дуже важливим.

Дослідження ліквідності на базі Акціонерного товариства Комерційний банк «Приватбанк», який є цілком державним банком, показало, що він орієнтований на обслуговування фізичних та юридичних осіб, є універсальним банком та надає широкий спектр банківських послуг. Однак, з повномасштабним вторгненням рф АТ КБ «Приватбанк» зазнав суттєвих негативних впливів. Так, на 31.12.2022 року кількість філій банку зменшилася з 20 до 9, а кількість відділень з 1475 до 1200. З початком війні АТ КБ «Приватбанк» забезпечував безперебійну роботу відділень та банкоматів, де не було окупації та прямої військової загрози. Також безперебійно працювали електронних сервісів банку. Це дозволило утримати клієнтів, продовжувати їх якісне обслуговування. АТ КБ «Приватбанк» вчасно зробив адаптацію свого бізнесу та процесів надання банківських послуг до нових економічних викликів, що пов’язано з війною. Банк відновив та налаштував роботу відділень та банкоматів після деокупації частини українських територій та забезпечив відновлення роботи з клієнтами.

Ефективний менеджмент та вчасні заходи забезпечили достатній рівень ліквідності АТ КБ «Приватбанк» в умовах війни. Комітетом з питань управління активами та пасивами банку розроблений «План фінансування в кризових ситуаціях при виникненні кризи ліквідності». Цей план містить заходи щодо подолання проблем, що призводять до кризи, її локалізації та ліквідації. Всі нормативи ліквідності, що встановлені НБУ, повністю виконувалися. Позитивною характеристикою є надлишковий розрив ліквідності АТ КБ «Приватбанк». Це говорить про можливість у повному обсязі виконувати свої зобов’язання перед клієнтами та пов’язаними з банком суб’єктами. Однак проблемою є нестабільність поточної економічної ситуації внаслідок війни з рф, що впливало на управлінські заходи АТ КБ «Приватбанк» щодо забезпечення бажаного рівня ліквідності.

Для уникнення негативних ситуацій визначені шляхи підвищення ліквідності АТ КБ «Приватбанк» в умовах військового стану, а саме запропоновано застосування антикризового управління. Цілями такого управління є:

- вчасна ідентифікація кризи ліквідності;
- швидка адаптація банківської установи до викликів економіки в умовах війни;
- вчасне виявлення негативного впливу факторів, що викликають кризові явища щодо ліквідності, та запобігання негативним наслідкам, які вини викликають;
- виведення банківської установи на траєкторію підтримання стабільного рівня ліквідності на основі ефективного ризик-менеджменту та розробки відповідної ефективної стратегії;
- вивчення та використання банківською установою існуючого прогресивного досвіду антикризового управління ліквідністю.

Також доцільним в зміцнення ліквідності АТ КБ «Приватбанк» в умовах воєнного стану є здійснення прогнозів достатності рівня ліквідності АТ КБ «Приватбанк» на короткостроковий та середньостроковий періоди. У такому прогнозуванні ефективно показали себе методи економіко-математичного моделювання. Проведені дослідження показали, що у найближчі три місяці (до початку 2024 року) у АТ КБ «Приватбанк» очікується забезпечення достатнього рівня ліквідності та його поступове зростання.

МАРКЕТИНГОВЕ ПЛАНУВАННЯ ЯК ФАКТОР ЗМЕНШЕННЯ РИЗИКІВ У ТУРБУЛЕНТНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Автор: студент групи МК-212м Кузнецов І.А.
Керівник: доктор економічних наук, професор Михайлік Д.П.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

В умовах постійних змін та нестабільності на економічному ринку, турбулентна економіка стає не лише характерною рисою, але й ключовим фактором, що визначає стратегії маркетингу підприємств. Невизначеність, швидкі та неочікувані зміни у фінансовому, політичному та соціокультурному середовищі породжують виклики, на які бізнес повинен реагувати. Відповідно, стратегії маркетингу переходять від традиційних моделей планування до більш гнучких та адаптивних методів, спрямованих на швидку реакцію на зміни та використання інноваційних підходів у взаємодії з аудиторією. Такі умови змушують підприємства переглянути свої стратегії, зосередитися на аналізі ризиків, створенні більш адаптивних планів, акцентуючи увагу на пошуку нових ринків, продуктів чи послуг, які можуть пристосовуватися до змін. Такий вплив турбулентної економіки на стратегії маркетингу є актуальним об'єктом дослідження для виявлення оптимальних шляхів адаптації та розвитку підприємств у сучасних умовах.

Маркетингове планування відіграє ключову роль у діяльності будь-якого підприємства і займає важливе місце у його стратегічному управлінні. Основні аспекти ролі маркетингового планування включають:

1. Стратегічне планування: Маркетинговий план визначає стратегічні цілі та завдання підприємства, враховуючи ринкові умови, конкурентні переваги та цільові аудиторії. Він визначає, як підприємство буде досягати своїх маркетингових цілей у середньостроковій та довгостроковій перспективі.

2. Розвиток продуктів та послуг: Маркетингове планування включає аналіз ринку та споживчих потреб, дозволяючи підприємству розробляти продукти або послуги, які відповідають вимогам ринку та сприймаються цільовою аудиторією.

3. Реклама та комунікації: Планування маркетингу включає в себе стратегії зв'язку з аудиторією, рекламні кампанії, PR заходи та інші засоби комунікації з метою підвищення уваги до продукту чи бренду.

4. Ціноутворення: Маркетингове планування визначає стратегії ціноутворення, враховуючи конкуренцію на ринку, витрати на виробництво та споживчі побажання.

5. Дослідження ринку та аналіз конкуренції: Планування включає в себе постійний аналіз ринкових тенденцій, спостереження за конкурентами та оцінку змін у споживчому попиті.

6. Визначення стратегій зростання: Маркетинговий план визначає шляхи розвитку підприємства, включаючи нові ринки, розширення асортименту товарів чи послуг, підвищення впізнаваності бренду тощо.

7. Моніторинг та контроль: Маркетингове планування включає механізми моніторингу результатів реалізації стратегій та корекції планів у випадку необхідності.

Отже, маркетингове планування є стратегічно важливим інструментом, що допомагає підприємствам адаптуватися до змін у ринковому середовищі, досягати конкурентних переваг та забезпечувати стабільний розвиток.

Таким чином, мета дослідження полягає в ретельному вивченні та аналізі впливу турбулентної економіки на процес маркетингового планування на підприємстві з метою розроблення оптимальних стратегій, які дозволять ефективно адаптуватися до змін у ринковому середовищі та забезпечити стійкий розвиток. Робота спрямована на розкриття основних викликів, які виникають у контексті нестабільності економічного середовища, виявлення можливостей та розробку механізмів адаптації маркетингових стратегій, щоб підприємство було здатне ефективно реагувати на зміни, утримувати конкурентоспроможність та забезпечувати стабільний розвиток у складних умовах турбулентної економіки.

ОПТИМІЗАЦІЯ ЯК СПОСІБ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ФБС-212м Макодзьоб В.М.
Керівник: доктор економічних наук, професор Ізмайлов Я.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

Сучасні динамічні умови розвитку підприємництва, сильна конкуренція та економічна нестабільність вимагають від підприємств нових способів управління фінансами, за яких актуальним стає ефективне управління капіталом. Фактично у процесі діяльності підприємства взаємодіють з багатьма стейкхолдерами та враховують безліч факторів, щоб здійснювати фінансове забезпечення, зайняти гідне місце на ринку та успішно працювати. Тільки за умови ефективного фінансування з різних джерел підприємства можуть досягти високих результатів своєї господарської діяльності. Але сучасна економічна ситуація в Україні, викликана війною з рф, характеризується певною нестабільністю, що подекуди призводить до проблем у фінансуванні діяльності підприємств. Деякі підприємства втративши частину активів були вимушені розпочинати діяльність на новому місці, залучати кредитні кошти за умови мінімізації ризиків. Це актуалізує дослідження оптимізації капіталу підприємств як способу ефективного управління ним.

Оптимізація структури капіталу підприємства є важливою складовою ефективного управління ним. Від оптимального співвідношення власного та позикового капіталів залежить рівень фінансової стійкості підприємства, можливості його подальшого розвитку, отримання прибутків у майбутньому та зростання ринкової вартості підприємства. Враховуючи сказане багато вітчизняних та зарубіжних науковців досліджують існуючі методи оптимізації капіталу підприємства, їх врахування співвідношення між рівнями фінансового ризику та прибутковості капіталу, їх переваги і недоліки.

Аналіз літературних джерел показав, що не існує єдиного універсального методу оптимізації капіталу підприємства. Окремі підприємства самостійно обирають підходящі для них методи із традиційно існуючих виходячи із пріоритетних цілей управління капіталом. Як правило, метою оптимізації капіталу підприємства є забезпечення його максимальної ринкової вартості при мінімізація фінансових ризиків та витрат, що їх супроводжують. Для досягнення такої мети розглядається декілька варіантів співвідношення власного і позикового капіталів. При цьому традиційно застосовуються методи оптимізації такого співвідношення за критеріями максимізації прибутковості власних фінансових ресурсів, мінімізації середньозваженої вартості капіталу, мінімізації фінансового ризику. Також існують й інші методи оптимізації – за строковістю, за достатністю, нормативно-коефіцієнтний тощо.

При розгляді переваг вищезгаданих методів з’ясовано, що всі вони характеризуються зрозумілістю та доступністю застосування. Однак умови їх використання є специфічними в різних управлінських ситуаціях. Так метод оптимізації структури капіталу підприємства за критерієм максимізації прибутковості власних фінансових ресурсів базується на розрахунку фінансового левериджу. Перевагою цього методу є простота та можливість визначення такої структури балансу, за якої при обумовленому рівні прибутковості активів може бути досягнуто найвища прибутковість власного капіталу та, відповідно, найвища ринкова вартість підприємства. Але розрахунок фінансового левериджу не дасть відповідь на запитання про рівень фінансового ризику, безпечну величину кредиту та його умови.

Метод оптимізації структури капіталу за критерієм мінімізації його середньозваженої вартості є трохи складнішим у застосуванні за попередній метод. Однак позитивною його стороною є врахування рівня фінансового ризику за допомогою оцінювання вартості всіх джерел фінансування активів підприємства. Крім того, цей метод враховує, що при мінімальній середньозваженій вартості капіталу буде досягатися найвища ринкова вартість підприємства. Недоліком даного методу є відсутність врахування фінансових результатів діяльності підприємства як в поточному періоді, так і у перспективі.

Метод оптимізації структури капіталу за критерієм мінімізації фінансового ризику базується на визначенні допустимого його рівня при залученні додаткових позикових фінансових ресурсів. Цей метод використовує статистично-математичний апарат та характеризується певною складністю застосування. Однак за його допомогою можливо точно та обґрунтовано визначити рівень ризику та судити про рівень банкрутства підприємства.

Таким чином, вивчення переваг і недоліків існуючих методів оптимізації капіталу дозволить обрати найкращий та найефективніший варіант для конкретного підприємства виходячи з цілей та завдань фінансового менеджменту.

СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи МЕВ-212м Назаренко В.М.
Керівник: кандидат економічних наук, доцент Волошина К.А.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

У сучасних умовах підприємство потребує налагодження власної ефективної системи управління міжнародною діяльністю. Вона має бути адекватною сучасним вимогам і умовам, враховуючи динаміку кон'юнктури міжнародного й внутрішнього ринків. Вона має бути заснована на принципах адаптації та забезпечувати достатню гнучкість та використання швидких дій у прийнятті рішень.

Процес розробки стратегії потрібно проводити на основі низки наступних дій: визначення цілей стратегії; пошук шляхів реалізації стратегії: поліпшення якості продукції, зміни у ціноутворенні, адаптація до ринку; аналіз ефективності альтернативних варіантів; вибір найбільш прийнятного комплексу заходів; співвідношення витрат та ефективності заходів; аналіз ризиків; прийняття рішення щодо запровадження стратегії.

Метою для розробки стратегії є отримання додаткового прибутку, вихід на нові ринки внаслідок удосконалення експортних операцій. До можливих шляхів реалізації стратегії відносяться поліпшення якості, зміна цін, адаптація до ринку, найліпша представленість.

Для систематизації міжнародної діяльності доцільно сформувати домінанти, що мають влив на міжнародну діяльність. Домінанти міжнародної діяльності повинні визначатись стратегічними й тактичними цілями.

Стратегію міжнародної діяльності підприємства потрібно представляти як систематичний та неперервний процес розробки цільової програми діяльності підприємства на міжнародному ринку, що спрямована на розвиток торгово-економічного, науково-технічного та іншого співробітництва підприємства із закордонними партнерами з урахуванням міжнародних особливостей та тенденцій змін зовнішнього середовища для ефективного досягнення генеральної цілі підприємства.

Стратегія міжнародної діяльності повинна бути координованою із загально корпоративною стратегією та представлятися як конгломерат власної маркетингової, виробничої, фінансової, кадрової та соціальної стратегії.

Розробка стратегії й тактики повинна визначатися оптимально спланованими показниками та із забезпеченням організаційного освоєння закордонних ринків й реалізовуватись на основі встановлення визначених етапів, кожен із яких має передбачати конкретні розробки та вирішення конкретних специфічних задач.

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА З ПОЗИЦІЇ ТЕОРІЇ СИСТЕМ

Автор: студент групи ФБС-212м Шуть І.В.
Керівник: доктор економічних наук, Ізмайлов Я.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

Узагальнюючи визначення понять та характеристик фінансового потенціалу підприємства з позицій теорії систем організацій, суспільних наук та теорії фінансів можна зупинитися на наступних визначеннях поняття фінансового потенціалу підприємства У найзагальнішому розумінні, фінансовий потенціал підприємства – це енергетичний потенціал фінансової системи, що забезпечує її саморозвиток, самозбереження, самостійкість.

Розгорнуте визначення поняття фінансового потенціалу, з позицій його економічної по суті, буде наступним: фінансовий потенціал підприємства – це здатність підприємства здійснювати фінансову роботу з акумуляції, віддачі, витрачання фінансових ресурсів за рахунок свого становища (фінансового, економічного, територіального та ін.) щодо інших підприємств, а також за рахунок будь-яких інших властивостей самої фінансової Системи конкретного підприємства.

Фінансові ресурси є результатом складання двох складових грошових потоків коштів (доходів та надходжень ззовні). Ці потоки є підсистемами фінансової системи підприємства, причому цілі кожній з них, як правило, збігаються із загальною метою фінансової системи (зростання фінансового потенціалу, розвиток підприємства, зростання стійкості фінансової системи та ін.).

Фінансовий потенціал підприємства, що створюється у процесі формування фінансових ресурсів за рахунок доходів підприємства, можна вимірювати загальновідомим показником – запасом фінансової міцності, але з деяким уточненням його економічної інтерпретації.

Запас фінансової міцності може бути виражений як у абсолютному значенні, так і відносному по відношенню до обсягу виручки, а також до сукупним фінансовим ресурсам.

Економічна сутність цього показника полягає в тому, що він відображає рівень цінової конкурентоспроможності підприємства на ринку товарів (робіт, послуг). Цей показник відбиває величину тієї частини фінансового потенціалу підприємства, який створюється за рахунок реалізації політики формування, розподілу та використання прибутків підприємства. У цьому випадку запас фінансової міцності розглядається як: – потенційно можливий та допустимий обсяг втрат фінансових ресурсів (виручки), який не допустить переходу фінансової системи з прибутковою у збиткову зону діяльності підприємства; – потенційно можливий обсяг фінансових ресурсів, які забезпечують певний потенційний запас стійкості фінансової системи.

Ця частина фінансового потенціалу підприємства використовується фінансовими менеджерами при ухваленні рішень, пов'язаних із збереженням та/або розширенням частки ринку збуту товарів (робіт, послуг), яким володіє підприємство. Чим вище значення цього показника, тим вище фінансовий потенціал підприємства, і тим вище його потенційні можливості щодо утримання та/або розширення частки ринку збуту товарів (робіт, послуг).

.

Секція 3

Підприємництва, менеджменту та туризму

Голова – к.е.н., доц. Панкова М.О.

РОЛЬ СВІТОВИХ ТУРИСТИЧНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

Автор: студент групи Т-219 Антоненко Т.І.
Керівник: доцент Дашевська І.М.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Сучасний туризм є однією з найбільш важливих та швидкозростаючих галузей світової економіки, і його вплив на розвиток країн та регіонів не може бути недооціненим. У цьому контексті, світові туристичні організації відіграють ключову роль в координації та сприянні розвитку туризму на глобальному рівні.

В сьогоденні світовий туризм є найсуттєвішою складовою глобальної економіки, і мільйони подорожують по всьому світу щороку. Ця галузь забезпечує значні доходи, рахуючи мільярди доларів, і створює мільйони робочих місць у країнах усього світу. Вона визнана як важливий фактор у справі економічного зростання та стала невід'ємною частиною валютних надходжень для багатьох національних економік.

Збільшенню обсягів міжнародного туризму сприяє розвиток світових туристичних організацій, які відіграють ключову роль у сприянні міжнародному співробітництву та організації туристичної сфери. Організації, такі як Всесвітня туристична організація (UNWTO), активно працюють над створенням стандартів і рекомендацій для галузі туризму, сприяють поширенню сталої практики в туризмі та сприяють співпраці між країнами та регіонами з метою сприяння розвитку туризму.

Один із демонстративних прикладів ефективного керівництва в галузі туризму - це діяльність Глобальної Ради сталого туризму (GSTC), міжнародної організації, що сприяє розвитку практики сталого туризму шляхом створення та популяризації глобальних стандартів сталого туризму. GSTC розробляє набір критеріїв для сталого туризму, які враховують багато аспектів стійкості, такі як управління навколишнім середовищем, соціальні і культурні питання, і економічна стійкість. Безперечно GSTC надає також консультації та підтримку урядам, туристичним підприємствам та іншим учасникам галузі туризму з метою сприяння прийняттю та впровадженню практик сталого туризму.

Важливою світовою туристичною організацією є Всесвітня рада подорожей і туризму (WTTC), яка є форумом для бізнес лідерів туристичної індустрії для обговорення та просування практики відповідального туризму. WTTC працює над сприянням сталого розвитку туризму, заохочуючи підприємства до впровадження найкращих практик у таких сферах, яку правління навколишнім середовищем, соціальна відповідальність та економічна стійкість. Ключовими ролями WTTC є адвокація політики та ініціатив, які сприяють сталому розвитку туризму, співпраці та партнерству міждержавним і приватним секторами.

Інші світові туристичні організації включають регіональні організації, такі як Тихоокеанська азіатська туристична асоціація (PATA) і Карибська туристична організація (CTO), які працюють над сприянням сталого розвитку туризму у своїх відповідних регіонах. Ці організації є форумом для регіональних зацікавлених сторін для співпраці та обміну передовим досвідом, а також для розробки політики та програм, які підтримують сталий розвиток туризму. Шляхом сприяння сталому розвитку галузі туризму ці організації забезпечують користь всім, мінімізуючи негативний вплив на навколишнє середовище та місцеву культуру. Робота світових туристичних організацій має стратегічне значення для постійного росту та розвитку галузі туризму, а також для досягнення цілей сталого розвитку на міжнародному рівні.

СПОСОБИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ КОШТІВ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ПТБ-112м Вишневський М.В.
Керівник: кандидат економічних наук, доцент Адаменко М.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

Оборотні кошти є одним з основних ресурсів, що забезпечує здійснення діяльності будь-якого суб'єкта господарювання. Ефективність його діяльності безпосередньо залежить від обсягу, структури та джерел фінансування оборотних коштів. Через використання оборотних коштів можна впливати на ліквідність і платоспроможність підприємства, дохідність і ризики, що з ними пов'язані.

Питання аналізу та управління оборотними коштами торгівельного підприємства досліджувало багато вітчизняних учених. Однак, незважаючи на їхній значний внесок, питання ефективності використання оборотних коштів з урахуванням специфіки торгівельної діяльності розглянуті не повною мірою. Оцінка результатів діяльності вітчизняних торгівельних підприємств засвідчили недостатню ефективність використання їхніх оборотних коштів. Негативний вплив багатьох факторів в сучасних умовах обумовив визначення способів підвищення ефективності оборотних коштів торгівельних підприємств.

Проведене дослідження автором дозволило сформувати загальні способи підвищення ефективності використання оборотних коштів торгівельного підприємства: прискорення оборотності оборотних коштів; забезпечення достатньої суми оборотних коштів з урахуванням фінансових ризиків та бажаного рівня платоспроможності підприємства; мінімізація ризиків і втрат, пов'язаних з використанням оборотних коштів підприємства; оптимізація обсягів та структури оборотних коштів, розробка політики їхнього використання (консервативний, помірний, агресивний підходи); оптимізація запасу товарів на складах та їхнього використання; оптимізація дебіторської заборгованості підприємства відповідно до потреб, умов діяльності та нормативних коефіцієнтів; зміцнення розрахунково-платіжної дисципліни та застосування широкого спектру розрахункових способів і каналів для забезпечення вчасних розрахунків покупців з торгівельним підприємством; підвищення рентабельності оборотних коштів торгівельного підприємства.

Досліджуючи способи прискорення оборотності оборотних коштів підприємства визначено, що потрібно збільшити питому вагу активів з високою оборотністю й зменшити ту частку активів, яка повільно обертається. Крім того, потрібно забезпечувати безупинний контроль за найбільш ліквідними оборотними коштами за допомогою жорсткої платіжної дисципліни. Це забезпечить постійну підтримку необхідного рівня платоспроможності за рахунок якісного управління оборотними коштами. Важливо також здійснювати своєчасне використання тимчасово вільних коштів для ефективного формування портфелю оборотних активів, які можуть забезпечити великий прямий дохід підприємству. Також потрібно розробляти заходи з мінімізації фінансових ризиків та зниження втрат з формування та використання оборотних коштів. Мінімізувати такі ризики на стадії обігу коштів можна шляхом застосування прогресивних форм розрахунків, діджиталізації платежів, своєчасного оформлення документації та прискорення її руху, жорсткого дотримання договірної та платіжної дисципліни.

При здійсненні оптимізації оборотних коштів та розробка політики їхнього використання потрібно враховувати управлінський менталітет торгівельного підприємства щодо співвідношення рівня рентабельності оборотних коштів та фінансових ризиків. Обираючи той чи інший підхід до політики використання оборотних коштів, підприємство спрямовує своє прагнення або на мінімізацію фінансових ризиків (консервативний підхід), або на підвищення ефективності оборотних коштів (агресивний підхід), або на поміркування співвідношення першого та другого факторів (поміркований підхід). Крім наведеного вище для торгівельних підприємств при підвищенні ефективності використання оборотних коштів важливим є складське управління та оптимізація запасу товарів на складах.. При цьому важливим завданням є створення інфраструктури зберігання товарів, логістичних ланцюжків продажів. Цей бізнес-напрям для торгівельних підприємств чинить значний вплив на оборотність та рентабельність оборотних коштів. Останнім часом частіше застосовується політика доставки до покупців «точно в строк», суть якої формувати пакет замовлень наперед, забезпечувати вчасну доставку товарів до покупців за рахунок перевірених логістичних компаній минаючі складську інфраструктуру. Це знижує витрати на складування, дозволяє уникати неліквідних товарів на складах.

На основі запропонованих способів можна не лише підвищити ефективність використання оборотних коштів торгівельного підприємства, а й удосконалити управління ним.

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ПТБ-112м Гавриленко А.Ю.
Керівник: кандидат технічних наук, доцент Магар Н.Г.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

Більшість підприємств у різних галузях економіки перебувають у складній ситуації, що вказує на неефективний та незбалансований їх розвиток. Це потребує пошуку можливих рішень для подолання стану кризи на підприємстві та створення умов для забезпечення сталого розвитку компаній. Зважаючи на все це, важливим стає питання щодо пошуку підходу до ефективного управління інвестиційною діяльністю на підприємстві. Особливої актуальності в цій ситуації набуває питання ефективного управління інвестиційним потенціалом, оптимальним фінансовим забезпеченням проектів підприємств та іншими аспектами.

Сучасний розвиток економіки демонструє низьку інвестиційну активність бізнесу і, як наслідок, відсутність потенціалу економічної стабільності. При реалізації інвестиційних проектів необхідно мати великий обсяг фінансових ресурсів з високим інвестиційним ризиком, аналіз яких є важливим у системі управління ресурсним потенціалом підприємства для впровадження інвестиційної діяльності. Проте на сьогодні ринок перебуває у складному стані, унаслідок чого отримати інвестиційні ресурси для реалізації проектів підприємств через кредитні установи різні донорські організації стає складною задачею. Фінансування отримують лише ті проекти, що можуть гарантувати стабільні та високі прибутки, та підприємства, які застосовують ефективний системний підхід до їх інвестиційного розвитку.

Питанням з теоретичної точки зору щодо системного підходу управління інвестиційною діяльністю на підприємстві займалися та висвітлили у своїх працях багато як зарубіжних, так і вітчизняних науковців, проте сьогодні існує недостатній обсяг методичних та практичних розробок, які стосуються управління ефективністю інвестиційною діяльністю, зокрема в контексті використання сучасних системних технологій у цій сфері. Успішне управління інвестиційними ресурсами компанії вимагає гнучкої системи, яка адаптується до ринкових умов і, в той же час, забезпечує високий рівень інвестиційної привабливості та зростання компанії на ринку.

На основі проведеного дослідження автором було запропоновано системний підхід до управління інвестиційною діяльністю компанії. Даний підхід включає в себе шість основних етапів.

Початковим етапом у створенні такої системи є визначення місії, що відображає глобальну мету підприємства, його роль у суспільстві та власні цілі. Після установлення місії, наступним кроком є встановлення конкретних цілей діяльності. Ефективне управління інвестиційною діяльністю має спрямовуватися не лише на виконання основної місії, а й на досягнення цілей, що випливають з неї.

Наступним етапом є створення стратегії інвестиційного розвитку підприємства. Розробка такої стратегії передбачає спрямованість на розширення потенційних інвестиційних можливостей підприємства. Формування інвестиційної стратегії має базуватися на концепції, що враховує род діяльності підприємства, його позицію на ринку та зовнішнє середовище.

Здійснення оцінювання ефективності інвестиційної діяльності є ключовим кроком у формуванні системного підходу до її ефективного управління. Цей етап дослідження має включати набір показників для визначення оптимального управлінського курсу підприємства. Дані показники допоможуть зрозуміти, як функціонує підприємство, чи досягаються поставлені цілі та як внесені зміни впливають на ресурсний потенціал для залучення інвестицій. Для ефективної оцінки потрібна система показників, що відображає фактичну динаміку, структуру та зміну обсягу інвестицій. Наступним етапом після оцінки йде аналіз. На даному етапі проводиться дослідження вже оцінених показників раніше.

Останнім кроком в системному підході до управління інвестиційною діяльністю підприємства є контроль. Даний етап здійснюється шляхом постійного моніторингу та забезпеченням вірного виконання раніше прийнятих рішень та затверджених планів роботи у сфері інвестиційної діяльності підприємства.

Таким чином, застосування запропонованого системного підходу до ефективного управління інвестиційною діяльністю підприємства дає змогу досягти таких результатів: дозволяє визначити основні проблеми у провадженні інвестиційної діяльності на підприємстві; дозволяє визначити основні резерви для покращення економічного ефекту на підприємстві; досягти високих результатів діяльності через послідовність дій, які здійснюються у процесі управління; забезпечити конкурентоспроможність підприємства та досягти його загальний економічний розвиток та зростання у ринкових умовах.

ПЕРСПЕКТИВИ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ СФЕРИ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Автор: студент групи Т-110 Давидова М.С.
Керівник: викладач Бобрикін П.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Після війни внутрішній туризм в Україні економічно постраждає, і це є факт. Країні знадобиться певний період часу на перезавантаження туристичної галузі та повноцінне відновлення її діяльності. Без зайвих сумнівів варто зазначити, що вид та характер внутрішнього туризму в Україні зміняться.

Головним чинником кардинального перевороту основних напрямків туризму в Україні є зміна свідомості українців, що безпосередньо впливає на їх наміри щодо подорожей Батьківщиною.

Неабияка зацікавленість Україною спостерігається з боку іноземців. Безсумнівно, після відновлення туристичної діяльності та створення нових актуальних пропозицій іноземні туристи скористаються можливістю відвідати Україну та на свої очі побачити місця нинішньої слави.

Функціональні зміни спостерігаються в комунікаційній стратегії розвитку внутрішнього туризму в Україні. Задля задоволення значного попиту, що розгорнеться на тлі підвищення зацікавленості подорожами Україною, з'явиться необхідність формування нових смислових гасел від «Мандруй Україною» до «Для

чого ми подорожуємо Україною?». Тому саме перебудова давно уставленої думки щодо туризму в Україні як іноземців, так і українців може дати потужний поштовх та стимул до відновлення туристичної діяльності у майбутньому.

Зрозуміло, що туристична сфера Києва, Півдня та Сходу країни наразі зупинила свою діяльність повністю. На щастя, туризм Західної України продовжує працювати. Сьогодні західними туристичними операторами розробляються тури, у яких закладена історична складова, щоб пояснити екскурсантам події, які відбуваються зараз в Україні та ті періоди, які пережила Галичина, завойована комуністами. Також формуються різноманітні патріотичні екскурсії по визначним місцям Західної України.

Отож, вже зараз ми спостерігаємо розвиток нової тематичної хвилі туризму, що починає зароджуватись на Західній Україні, а після закінчення війни розгорнеться по всій її території. Головне питання туристичної сфери сьогодні – це те, що саме ми хочемо донести людям, які приїжджатимуть до України після закінчення військових дій. Саме ці сенси ми маємо вибудовувати та розвивати у майбутньому. Варто зазначити, що з ініціативи президента вже йде мова про меморіалізацію певних місць в Україні з метою створення своєрідних маршрутів пам'яті. Усі дотичні до цього органи державної влади вже працюють над цим.

Звісно, паралельно зі знаковими післявоєнними локаціями туристична сфера спрямовуватиметься й на іншу Україну – гостинну, з неймовірною природою, старовинною культурою та смачною кухнею. Сьогодні увесь світ захоплюється українським народом і головна мета туристичної сфери полягає у зацікавленості туристів до мандрівок Україною і, таким чином, її відновлення. Адже туризм – це один з найпростіших та найшвидших способів залучення іноземних інвестицій в економіку країни.

РОЗВИТОК МЕТОДИЧНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ УПРАВЛІННЯ СИСТЕМНИМИ ЗМІНАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Автор: студент групи МО-112м Євдокімова А.Д.
Керівник: кандидат економічних наук, доцент Адаменко М.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

У зв'язку з необхідністю підвищення ефективності підприємств скляної промисловості, методології створення ефективних систем управління змінами потребують серйозного розгляду.

Експерти в галузі організаційних змін рекомендують використовувати наступні правила управління змінами.

1. Правило "вузького кола". Це правило базується на теорії етапів ідентифікації та інтерналізації (засвоєння) процесу змін, згідно з якою зміни повинні відбуватися в міру того, як працівники їх відчувають, рухаючись від загального (ідентифікація) до конкретного (інтерналізація). Тому персонал, якого торкнеться процес трансформації, слід залучати якомога раніше, щоб забезпечити повне охоплення цих двох ключових елементів процесу трансформації.

Однак, залучаючи працівників, особливо кваліфікованих, до процесу змін, дуже важливо враховувати, як вони будуть себе поводити. Експертні дослідження показують, що якщо таким працівникам спочатку надати свободу вибору власного способу роботи, а потім запропонувати їм найкращий спосіб поведінки (наприклад, методичні рекомендації), вони можуть бути готові слідувати цьому найкращому способу, але зрештою суттєво відхиляться від нього через власні уподобання. Втім, варіативність методів наприкінці процесу все одно набагато менша, ніж на початку.

У зв'язку з цим можна сформулювати правила залучення працівників до процесу змін, які можна назвати "вузькими" правилами. Залучаючи працівників до процесу змін, методичні матеріали, навіть якщо вони неформальні, слід надавати одразу і завжди використовувати.

2. Закон "сходження по сходах". Дослідження соціологів показують, що коли новий спосіб роботи впроваджується відносно швидко, а потім слідує період стабільної роботи за новим способом (перерва від інновацій), показники продуктивності та якості покращуються швидше, сильніше і на довший період.

3. Правило повторення. Це правило тісно пов'язане з попереднім. При впровадженні змін досягається максимум, який називається плато ефективності. Після досягнення "плато ефективності" ефективність інновації не зростає або навіть знижується. Для того, щоб підтримувати рівень, досягнутий на "плато ефективності", на цьому етапі необхідно навчати і тренувати працівників, а також утримувати набуті навички (використовуючи "вузьке правило"). Таким чином, можна сформулювати правила, відомі як "правила повторення".

4. Правило "попередньої розминки". На набуття нових знань і навичок можуть позитивно або негативно впливати старі знання і навички працівників. Злам старих звичок відбувається під час фази "розморожування", коли працівники відчувають занепокоєння і активно шукають інформацію, щоб зменшити свою тривогу. Тому емпіричне правило полягає в тому, що при впровадженні змін необхідно довести, що старий спосіб роботи не підходить для вирішення нової проблеми.

5. Правило "втомленого, але щасливого" Виходячи з теорії та практики менеджменту, доцільно ставити цілі, які трохи перевищують очікувані результати. Водночас цілі мають бути реалістичними, не надто легкими і не надто нездійсненними, і повинні створювати відчуття тріумфу після їх досягнення. Коли працівники, залучені до змін, мають високі очікування і справжню впевненість, ефективність і продуктивність їхньої роботи часто є дуже високою. Цей ефект може бути кумулятивним.

УПРАВЛІННЯ АНТИКРИЗОВИМИ ЗАХОДАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Автор: студент групи ПТБ-112м Кривоніс Б.Е.
Керівник: кандидат економічних наук, доцент Волошина К.А.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

Необхідність здійснення управління вітчизняними суб'єктами господарювання сьогодні, в умовах військової агресії росії на території України, посилює необхідність вивчення особливостей застосування антикризових заходів у різних галузях економіки. Кризові явища становлять значну загрозу глобального характеру, оскільки кожне підприємство є складовою національної, територіальної та галузевої економічної системи. Елементи антикризового управління важливо впроваджувати як для поліпшення ситуації, так і в умовах успішно діючого підприємства на постійній основі. Для ефективного управління важливо розуміти, аналізувати та вивчати результати різноманітних досліджень і думок вчених, вдосконалювати управлінські стратегії відповідно до ситуації та уникати погіршення становища, забезпечуючи стійкість підприємства.

Основний зміст антикризового управління виявляється у характерних рисах управлінських рішень, спрямованих на передбачення та ліквідацію можливих наслідків ризиків. Головний акцент при цьому здійснюють на здатності прогнозування та стратегічному плануванні кризових ситуацій, а також керуванні існуючими кризами за допомогою спеціальних методів управління. Загальною ідеєю антикризового управління є управління, спрямоване на прогнозування можливих кризових ситуацій, аналіз їх симптомів та прийняття заходів для зменшення негативних наслідків кризи, а також використання факторів її подальшого розвитку.

Стратегічне управління кризовими ситуаціями на підприємстві являє собою комплекс заходів та послідовних управлінських рішень, спрямованих на оцінку, аналіз та розробку системи впливу для відновлення підприємства з метою уникнення банкрутства. Антикризова політика визначає загальну стратегію підприємства, включає в себе принципи, методи та форми управлінських дій, спрямованих на підтримку техніко-економічного стану підприємства та формування ефективного механізму управління, який може ефективно реагувати на зміну ринкової кон'юнктури та враховувати стратегію компанії за умов кризи. управління антикризовими заходами виступає як функція менеджменту, спрямована на забезпечення високого рівня платоспроможності, зменшення впливу кризи та уникнення її наслідків. Управління підприємством через систему антикризових заходів представляє собою комплекс стратегічних дій, спрямованих на усунення дійсних або можливих проблем. Ефективність управління антикризовими заходами залежить від кількох ключових факторів, таких як наявність кваліфікованого антикризового менеджера та проведення глибокого аналізу причин ситуації, якість систематичного вдосконалення корпоративної культури на рівнях операцій та стратегій, залучення та мотивація персоналу на всіх етапах управління кризовою ситуацією для сприяння співпраці та взаємодії, раціональність використання страхових резервів для подолання кризових ситуацій, узгоджене зі стратегічним балансом інтересів компанії.

При розгляді переваг вищезгаданих методів з'ясовано, що всі вони характеризуються зрозумілістю та доступністю застосування. Однак умови їх використання є специфічними в різних управлінських ситуаціях. Так метод оптимізації структури капіталу підприємства за критерієм максимізації прибутковості власних фінансових ресурсів базується на розрахунку фінансового левериджу. Перевагою цього методу є простота та можливість визначення такої структури балансу, за якої при обумовленому рівні прибутковості активів може бути досягнуто найвища прибутковість власного капіталу та, відповідно, найвища ринкова вартість підприємства. Але розрахунок фінансового левериджу не дасть відповідь на запитання про рівень фінансового ризику, безпечну величину кредиту та його умови.

Таким чином, вивчення переваг і недоліків існуючих методів оптимізації капіталу дозволить обрати найкращий та найефективніший варіант для конкретного підприємства виходячи з цілей та завдань фінансового менеджменту.

УПРАВЛІННЯ ОСНОВНИМ КАПІТАЛОМ СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

Автор: студент групи ПТ-113м Ляшенко Д.О.
Керівник: кандидат економічних наук, доцент Панкова М.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

В умовах війни, українські бізнеси знаходять способи продовжувати працювати й навіть досягати успіху в надскладних умовах. Від невеликих стартапів до великих підприємств, компанії пристосовуються до складних обставин управління капіталом. Управління основним капіталом є важливою складовою ефективного функціонування будь-якого підприємства. Для підприємств середнього бізнесу, які зазвичай мають обмежений бюджет та людські ресурси, ефективне управління основним капіталом є особливо важливим.

Основний капітал включає в себе будівлі, машини, обладнання та інші матеріальні активи, що використовуються для виробництва продукції або надання послуг. Управління основним капіталом охоплює ряд процесів, таких як планування інвестицій, закупівля та обслуговування обладнання, контроль якості та зберігання активів, а також прийняття рішень щодо ремонту, модернізації та заміни зношених активів.

Ефективне управління основним капіталом допомагає підприємствам середнього бізнесу збільшувати ефективність виробничих процесів, знижувати витрати на обслуговування та ремонт обладнання, підвищувати якість продукції та надання послуг, а також зменшувати ризики витоку капіталу. Успішне управління основним капіталом також може допомогти підприємствам збільшувати свою конкурентоспроможність та розширювати свій бізнес.

У зв'язку з цим, розуміння принципів та методів управління основним капіталом є важливим для підприємств середнього бізнесу. Це допоможе їм підвищити ефективність виробництва та надання послуг, забезпечити стабільність та стійкість бізнесу, а також зробити залучення інвестицій та розвивати підприємство.

Одним з ключових елементів управління основним капіталом є планування інвестицій. При цьому важливо враховувати потреби підприємства в обладнанні та інших активах, їх вартість та очікувані доходи від їх використання. Для підприємств середнього бізнесу, які зазвичай мають обмежений бюджет, важливо ефективно розподіляти інвестиції, щоб максимізувати доходи та знизити ризики..

РОЛЬ ЕКСКУРСІЙНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ В СТРУКТУРІ ТУРИСТИЧНОГО ПРОДУКТУ

Автор: студент групи Т-110 Михайленко Ю.В.
Керівник: кандидат історичних наук, доцент Шимкевич К.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Роль екскурсійного обслуговування в структурі туристичного продукту є надзвичайно важливою і багатогранною. Екскурсійна діяльність виступає не лише як складова, але й ключовий фактор, який визначає якість та привабливість туристичного продукту.

Екскурсійна діяльність у сучасному туризмі відіграє важливу роль у формуванні туристичного продукту та задоволенні різноманітних потреб туристів. Досягнення цілей екскурсійного обслуговування включає як пізнавальний аспект, так і розважальний, професійний та інші напрямки. Розробка екскурсійних програм вимагає виваженості та урахування різних факторів – історичних, культурних, природних та інших особливостей об'єктів екскурсії.

Туристсько-екскурсійні підприємства, які діють в цьому сегменті, взаємодіють із музеями, транспортними організаціями та іншими виробниками послуг, створюючи комплексні туристично-екскурсійні продукти. При цьому велика увага приділяється ролі екскурсоводів і туристичних гідів, які виступають провідниками та посередниками між туристами і культурними цінностями.

Згадані етапи розробки екскурсійного продукту дозволяють систематизувати та підготувати ефективну екскурсійну програму. Сучасні тенденції цифровізації дозволяють використовувати нові технології у процесі підготовки та надання туристичних послуг. Від електронних гідів до використання віртуальної реальності – це лише кілька прикладів того, як сучасні технології можуть збагатити екскурсійний досвід.

Важливою аспектом є також адаптація екскурсійних програм до різних потреб та інтересів туристів. Розробка тематичних екскурсій та індивідуальних програм спрямовані на задоволення різноманітного попиту учасників, забезпечуючи їм насичений, цікавий і різнобічний відпочинок.

Загалом, екскурсійне обслуговування виступає як ключовий елемент у вдосконаленні туристичного продукту та сприяє розвитку туризму в Україні, яка є країною з багатою історією, культурою та природніми ресурсами.

ОЦІНКА СТРУКТУРНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ПТ-113м Науменко Р.Р.
Керівник: кандидат економічних наук, доцент Панкова М.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Повномасштабна війна в Україні вимагає перегляду підходів до формування політики у сфері управління підприємством. Забезпечення належними ресурсами є важливою умовою для досягнення компаніями запланованих фінансових результатів. Структурний потенціал підприємства характеризується як матеріально-речовинна, так і особова форма, тобто вона споживається та відтворюється в процесі виробництва та розвитку суб'єкта господарювання. Об'єктивні складові потенціалу підприємства – це сукупність інноваційного, виробничого, фінансового, інвестиційного потенціалів та потенціалу відтворення. Суб'єктивні ж складові пов'язуються із суспільною формою їх виявлення, до них належать: потенціал організаційної структури управління, науково-технічний, управлінський, маркетинговий та логістичний потенціали. Ефективне використання власних ресурсів та мобілізація прогресивних ресурсів є ключовими для забезпечення економічного, соціального, екологічного та інноваційного впливу. Наявність достатнього рівня ресурсів в компанії створює необхідний потенціал та сприяє умовам для стабільного розвитку та досягнення поставлених цілей.

Ресурси визначають як капітал, цінності, запаси, можливості, економічні ресурси та доходи. З економічної точки зору, ресурси - це сукупність факторів, які прямо чи опосередковано задіяні в процесі виробництва або надання послуг . У більш широкому розумінні ресурси розглядаються як матеріальні та інформаційні об'єкти, джерела та умови отримання матеріальних та інтелектуальних благ, необхідних людям і доступних за існуючих технологій та соціально-економічних відносин.

Ресурсне забезпечення має велику важливість, оскільки його своєчасне задоволення потреб виробництва та ритмічне забезпечення їх протягом операційного циклу є ключовими аспектами. А. Полянська підкреслює, що значення та вплив ресурсів на ефективність підприємства визначаються їх роллю у досягненні цілей підприємства. Деякі ресурси можуть бути замінені, а їх вплив на підприємство оцінюється системою показників, які характеризують ефективність використання ресурсів. До цих показників відносяться ступінь ефективності використання ресурсів та ступінь ефективності їх використання.

Термін "забезпечення" у тлумачному словнику української мови визначається як постачання чого-небудь у достатній кількості, задоволення певної потреби, створення умов для виконання чого-небудь, гарантія чого-небудь, охорона чого-небудь або кого-небудь від шкоди, захист .

Успішне ресурсне забезпечення підприємства базується на таких принципах: автономність безперервність. відповідність, адаптивність, плановість, цілеспрямованість, ресурсозбереження. Існує багато класифікацій видів ресурсів, і після узагальнення різних підходів можна виділити наступні категорії: матеріальні, технологічні, трудові, фінансові, інвестиційні, нематеріальні. Додатково до попередньої класифікації видів ресурсів, що були наведені, можна виділити ще деякі типи ресурсів: просторові, інформаційні, час, природні, правові, організаційної структури управління.

Враховуючи специфіку галузі, в якій функціонує підприємство, рівень економічного розвитку, стан потенціалу та вибрану стратегію подальшого розвитку, структура ресурсного забезпечення кожної організації є індивідуальною. Дійсно, для формування ефективної системи ресурсного забезпечення на підприємстві в рамках загальної системи менеджменту необхідно створити дієву підсистему управління ресурсним забезпеченням діяльності підприємства. Ця підсистема відповідає за забезпечення ефективності господарської діяльності підприємства шляхом ефективного використання ресурсів.

Ресурсне забезпечення діяльності підприємства можна розглядати як комбінацію різних видів ресурсів, які є необхідними для здійснення господарської діяльності. Ці ресурси можуть включати матеріальні, технологічні, трудові, фінансові, інвестиційні, нематеріальні та інші ресурси, які були згадані раніше. Управлінський механізм, що впроваджується в підсистемі управління ресурсним забезпеченням, спрямований на ефективне використання цих ресурсів та задоволення суспільних і особистих потреб. Це означає, що в процесі управління ресурсним забезпеченням підприємства враховуються цілі підприємства, стратегічні плани, ринкові умови та інші фактори, що впливають на господарську діяльність. Отже, підсистема управління ресурсним забезпеченням грає важливу роль у забезпеченні ефективності діяльності підприємства, керуючи ресурсами та забезпечуючи оптимальне їх використання з метою досягнення стратегічних цілей.

ОЦІНЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи МО-112м Орішко О. В.
Керівник: кандидат технічних наук, доцент Магар Н.Г.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

На сучасному етапі економічного розвитку України механізм управління інноваційним розвитком підприємства розглядається як сукупності методів і засобів впливу на інноваційні процеси. Він повинен бути заснований на формуванні інноваційного потенціалу в умовах розвитку інтеграційних процесів взаємодії економічних суб'єктів.

Концепція інноваційного розвитку полягає у формуванні особливого механізму взаємодії учасників інноваційного процесу, котрий реалізується в умовах ефективного функціонування інституційного середовища, що створює основу для концентрації інноваційної діяльності навколо підприємства, що здатне сформувати попит на інновації й забезпечити процес перманентного їх створення, запровадження, реалізації та розповсюдження в результаті перетворення інноваційного потенціалу в інноваційний капітал.

Інноваційний розвиток підприємства повинен визначатися його здатністю створювати нові компетенції, котрі в системі стратегічного управління мають розглядатися як динамічні можливості.

У процесі управління інноваційним розвитком підприємства повинне стратегічно визначатися напрямки інтеграції зусиль у створення інноваційних технологій, продуктів, послуг та процесів на основі розробки та трансформації ключових компетенцій підприємства у відповідності зі змінними факторами та умовами зовнішнього середовища.

Основною метою інноваційного розвитку підприємства має бути розвиток спрямованих змін на основі запровадження нових технологій, управлінських й соціальних інновацій для зростання конкурентоспроможності підприємства ти запровадження його економічних переваг.

З метою поліпшення управління інноваційним розвитком підприємства доцільно розробити та реалізувати механізми, котрі мають створювати організаційні, технологічні й економічні умови для активної інноваційної діяльності. Ці механізми у сукупності повинні забезпечити чітку координацію й паралельну роботу учасників процесу створення інновацій та узгоджену роботу усіх підрозділів підприємства.

До задач управління інноваційним розвитком потрібно віднести: роботу з маркетингової підтримки інновацій; питання організації інвестування інновацій; вирішення проблем подолання супротиву змінам зі сторони персоналу; формування системи взаємовідносин із суб'єктами ринку; оптимізацію процесів управління інтелектуальною власністю.

Комплексну оцінку ефективності інноваційної діяльності підприємств доцільно проводити на основі визначення та розрахунку комплексних показників інноваційної діяльності підприємства.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ПТ-112м Павленко В.
Керівник: кандидат економічних наук, доцент Панкова М.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Бізнес в умовах повномасштабної війни – справжнє випробування, але треба адаптуватися і виживати. Вибір стратегії в умовах невизначеності залежить від розвитку довгострокової, поточної та оперативної ситуації. Спільним для їх реалізації є системний та комплексний підхід до формування відповідних механізмів. Оскільки стратегія розвитку підприємства вимагає швидких змін у підсистемах господарської структури, її кінцеву ефективність може забезпечити збалансований підхід до змін. Це об'єктивно необхідно через різний характер змін.

Формування потенціалів бізнес-структур не є самоціллю, а є комплексним фактором забезпечення динамічного розвитку підприємств. Два взаємодіючих процеси, єдність і збалансованість реалізацію цільової спрямованості системи управління потенціалом.

З методологічної точки зору, при обґрунтуванні як загальної стратегії, так і портфеля стратегій, в першу чергу необхідно враховувати рівень економічного розвитку підприємства. Це об'єктивно необхідно. Це дозволяє більш раціонально підійти до вибору альтернативних управлінських рішень щодо визначення основних напрямів розвитку підприємства та механізмів їх реалізації. Можна виділити три групи підприємств: підприємства з низьким рівнем економічного розвитку та в зоні критичного і катастрофічного ризику; підприємства з мінімально допустимим прибутком, в зоні допустимого ризику; економічно сильні підприємства.

Кожна стратегія має свою цільову програму і тому вимагає обґрунтованого підходу до формування системи тактичних методів її реалізації. Ефективна тактика повинна застосовуватися щодо вибору сезонних споживачів , торгових партнерів, кредиторів, постачальників, механізмів ціноутворення та ділових зв’язків. Все це потребує відповідних організаційних механізмів реалізації обраних стратегій і тактик їх реалізації. Господарська практика доводить доцільність запровадження програмно-цільових структур, при цьому швидко змінюються відносини відповідальності в системі діяльності та зміщуються центри відповідальності як на рівні самого підприємства, так і в межах взаємопов'язаного технологічного ланцюга "виробництво-переробка - реалізація - споживання".

Основним якісним критерієм ефективності бізнес-структур та управління є забезпечення синергії, тобто ринкового ефекту, в системі "виробник-споживач". Тому вибір стратегії є складним питанням, вирішення якого вимагає системного підходу . При цьому важливо чітко визначити критерії оцінки як передумову формування системи управління ефективністю. Раціональна пропозиція щодо формування стратегії дозволяє більш якісно підійти до вибору альтернативних управлінських рішень і забезпечує динамічний розвиток підприємства.

РОЛЬ ЕКСКУРСІЙНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Автор: студент групи Т-110 Реус І.І.
Керівник: кандидат історичних наук, доцент Шимкевич К.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Екскурсійний туризм є невід`ємною частиною України, який зорієнтований на ознайомлення з унікальними і неповторними об’єктами природи, пам’ятками історії і культури, архітектурними комплексами поселень, сакральними спорудами, фондами музеїв, індустріальними об’єктами, національними традиціями та повсякденним способом життя місцевих мешканців певної території. Він відіграє важливу роль у господарському комплексі кожного регіону. Актуальність його дослідження зумовлена спадом туристичної й екскурсійної активності населення України у зв’язку з російсько-українською війною.

В Україні активно розвивається екскурсійний туризм, який базується на значному природно- й історико-культурному, туристично-екскурсійному потенціалі держави, зростанні інтересу до країни серед закордонних туристів, формуванні культури туризму та активного проведення дозвілля українцями. Це прекрасна можливість охопити в рамках подібної діяльності пам’ятки природи та культури місцевого й регіонального значення, об’єкти і заклади сфери послуг, популяризувати національну спадщину, розвивати супутні види туристичної діяльності — місцеві народні промисли (гончарство, лозоплетіння, різьба по дереву, бджільництво, виноробство, сироваріння та ін.).

Екскурсійний туризм впливає на розвиток мережі закладів готельної і ресторанної сфери, торгівлі, дозвілля, видозмінює логістику пасажирських перевезень тощо. Також на території України екскурсійний туризм виступає гарантом фінансових надходжень у бюджет новостворених громад. Екскурсійний туризм визначається в внутрішньому і світовому ринку туристичних послуг, характеризується коливальною динамікою зацікавлення екскурсантів до туристичних об`єктів та вимагає постійного оновлення тематики й територіального охоплення екскурсійних турів.

Зауважимо, однак, що завадити розвитку екскурсійного туризму можуть суто фізичні явища – відсутність автошляхів нормальної якості, інфраструктурних об'єктів у привабливих з точки зору екскурсійного туризму місцях (наприклад, відсутність кафе, де можна пообідати та відпочити після кількагодинної екскурсії). Одночасно це стосується і бюрократичних обмежень. Зокрема, заборона фотографувати (або ж стягнення непомірно високої плати за дозвіл на фото- та відеозйомку), обмеження в експозиції або ж принцип «жодного кроку без екскурсовода». Тим не менше, попит на туристичні послуги ніколи не зникає – навіть у часи найглибших політичних та соціально-економічних криз люди прагнуть відпочинку та нових вражень. Утім, варто враховувати, що у такі періоди можливості значної кількості потенційних туристів значно зменшуються.

Таким чином, тема екскурсійного туризму в Україні є достатньо перспективною, незважаючи на певні проблеми. Подолати їх у майбутньому можливо, якщо розширити туристичний ринок України; залучити до екскурсійної сфери локальні краєзнавчі і меморіальні музеї. Це дозволить популяризувати їхні фонди; зумовить зростання обсягів грошових надходжень у місцевий бюджет; сприятиме розвитку супутньої інфраструктури (транспортної, готельно-ресторанної справи, торгівлі тощо). Рекомендується для підвищення попиту і збільшення ефективності ведення туристичної діяльності реалізувати ідею соціальної відповідальності бізнесу; створити нові привабливі пропозиції та турпродукти для екскурсантів; зацікавити їх вкладати гроші у подорожі Україною; покращити професійну компетентність гідів-екскурсоводів тощо.

ОЦІНКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: студент групи ПТ-112м Тупузлієв А.
Керівник: кандидат економічних наук, доцент Панкова М.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

За даними Держстату, через війну Україна втратила частину ВВП. Частина підприємств – наразі в окупації. Ті ж, що перебувають на підконтрольних владі територіях, частково зруйновані, або мають перепони у роботі (через втрату логістичних ланцюгів, проблеми зі світлом, водою та ін.). Щоб самостійно підтримувати економіку, Україна потребує відновлення промисловості. Для цього потрібні інвестиції

Основним напрямом інвестиційної політики є досягнення сукупності правил, заходів і норм, сприятливих для діяльності вітчизняних та іноземних інвесторів, заходів що до підвищення прибутковості, мінімізації ризиків та підвищення життєздатності суспільства в інтересах стійкості та стабільності економічного і соціального розвитку.

Практична реалізація інвестиційної політики визначається конкретними уявленнями про потреби в обсягах інвестиційного капіталу, що вкладається в економічний розвиток. Держава може впливати на темпи та інтенсивність інвестування на основі амортизаційної політики, науково-технічної політики та політики іноземних інвестицій.

Державна амортизаційна політика визначає правила формування та використання амортизаційних фондів. Здійснюючи амортизаційну політику, держава регулює темпи і характер формування основних фондів та швидкість їх оновлення. Правильна державна амортизаційна політика забезпечує підприємства достатніми інвестиційними ресурсами для простого і довгострокового оновлення основних фондів. Державна науково-технічна політика - це система цілеспрямованих заходів, що забезпечують всебічний розвиток науки і техніки та впровадження її результатів у національну економіку.

Науково-технічна політика є складовою інноваційної політики і визначає напрями розвитку науки і техніки та напрями державної підтримки її розвитку. На сьогоднішній день національна економіка потребує іноземних інвестицій. Надходження іноземних інвестицій спричиняє відповідні зобов'язання, встановлює різні форми залежності держави, збільшує зовнішній борг тощо. Таким чином, іноземні інвестиції можуть мати різні наслідки для розвитку національної економіки.

У зв'язку з цим існує потреба у збільшенні технічної допомоги, спрямованої на більш ефективне використання внутрішніх ресурсів та підвищення кваліфікації вітчизняних працівників.

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ВИРОБНИЦТВА

Автор: студент групи ПТ-112м Тупіков О.
Керівник: кандидат економічних наук, доцент Панкова М.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Енергетична галузь є однією з ключових галузей економіки України, оскільки забезпечує надійне функціонування всіх інших галузей економіки та життєдіяльності населення. Підприємства енергетичної галузі займаються виробництвом, передачею та розподілом електроенергії, теплової та ядерної енергії, нафтопродуктів, природного газу та інших видів енергоносіїв, а також реалізацією товару та послуг кінцевому споживачу.

Розвиток енергетики має вирішальний вплив на стан економіки в державі та рівень життя населення. Однією з найважливіших складових добробуту в цивілізованих державах є забезпечення громадян і компаній необхідними енергоресурсами. Запорукою реалізації цієї мети має стати надійне, економічно обґрунтоване й екологічно безпечне задоволення потреб населення й економіки в енергетичних продуктах.

Одним із ключових пріоритетів інтеграції України в європейський енергетичний простір є належне функціонування нової моделі ринку електроенергії, що має стати потужним кроком у напрямку демонополізації, відкритості та прозорості ринку, посилення конкуренції серед компаній-постачальників, покращення рівня сервісу обслуговування споживачів. Для забезпечення відповідності стандартам ЄС та стимулювання процесу об'єднання ринків в Україні були прийняті закони про ринок природного газу та електроенергії, розпочато реформування та приватизація державних підприємств.

Наразі український енергетичний сектор перебуває в процесі глибокого реформування за результатами якого буде сформовано профіль вітчизняної енергетики на наступні десятиліття. Зміна глобального навколишнього середовища, зміна технологій та впровадження інновацій та пошук нових нетрадиційних джерел енергії, а також все ширше використання відновлюваних джерел енергії, вимагають адекватної відповіді від вітчизняних та міжнародних енергетичних компаній, а також держав та міжнародних організацій, на питання: "Яким буде енергетичне суспільство майбутнього?"

Реформа, що запрацювала, забезпечена стимулювати конкуренцію на роздрібному ринку шляхом розділення обленерго та облгазів, які в минулому об'єднували функції постачання та розподілу енергоресурсів. Згідно з такою моделлю споживачі набули право вільно обирати постачальників електричної енергії, природного газу та суміжних послуг.

Запуск ринку електричної енергії привабив в цю сферу багато нових гравців, більшість компаній здійснює проникнення на нові для них сегменти ринку збуту. Постачальники енергоресурсів та суміжних послуг вимушені конкурувати між собою за кінцевого споживача. Кількість постачальників електричної енергії та природнього газу в Україні постійно зростає. Згідно з оприлюдненими на порталі Energy Map https://map.ua-energy.org/uk/dashboards/ даними, на сьогодні загальна кількість ліцензіатів із постачання електричної енергії – 960, природного газу – 903. Тобто обирати є з чого.

Майже кожен покупець або отримувач послуг, приймаючи рішення вибору або зміни постачальника, перебуває у стані внутрішнього дискомфорту. Як кінцевому споживачу не розгубитися у величезній кількості комерційних та цінових пропозиції постачальників, складних формулах та розрахунках тарифу? Що саме пріоритетне для нього – ціна, або рівень сервісу обслуговування та надійність постачальника? Як постачальникам зрозуміти, що їхній бізнес працює у правильному напрямку, їхні клієнти задоволені, лояльні та готові рекомендувати їхні послуги та продукти своїм знайомим, друзям, партнерам по бізнесу?

Економічною практикою ряду провідних підприємств доведено, що мати тільки передову виробничу технологію, найдешевшу робочу силу або успішно діючу службу реалізації продукції на сучасному етапі для компанії вже недостатньо. Зовнішнє середовище часто змінюється, підприємству для функціонування на певному сегменті ринку для збереження конкурентоспроможності та досягнення економічної вигоди та прибутку необхідно своєчасно аналізувати зовнішні та внутрішні фактори, періодично проводити аналіз діяльності.

Слід зауважити що кожна зміна несе не тільки загрозу, але і нові додаткові можливості для досягнення майбутньої економічної вигоди. Конкуренція стає основним чинником, що визначає ефективність роботи відповідних суб'єктів – енергетичних компаній, незалежних виробників електроенергії, постачальників послуг для кінцевих споживачів.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РЕФЛЕКСИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ

Автор: студент групи МО-212м Хоміч Н.М.
Керівник: кандидат економічних наук, доцент Адаменко М.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

Базовим поняттям рефлексивного менеджменту є поняття "рефлексія", яке вивчалося у різних аспектах та різними дисциплінами. Видами рефлексії, що лежать в основі рефлексивного менеджменту, є: біологічна рефлексія - "процес реакції людського організму на подразники, що відображається в конкретних діях, поведінці та вчинках"; філософська рефлексія - "розуміння свого місця у світі та впливу середовища на людину".

Сучасне наукове бачення рефлексивного управління персоналом як "системи взаємопов'язаних і взаємозалежних соціально-психологічних заходів, що гарантують створення умов для ефективного функціонування, розвитку та використання потенціалу працівників з метою досягнення цілей банківської установи Пояснення. Поняття рефлексії, представлене в різних науках, є основою теорії рефлексивного управління персоналом. Однак слід зазначити, що рефлексивне управління перебуває на стадії дослідження і є першою спробою практичного застосування, тобто апробації. В Україні концепція рефлексивного управління є відносно новою і недостатньо вивченою, що залишає великий фундамент для майбутніх досліджень.

Сьогодні для виконання своїх обов'язків менеджеру необхідно щодня переробляти величезну кількість інформації, найчастіше приймати рішення на основі інтуїції через відсутність часу для детального вивчення проблемного простору. З огляду на постійно зростаючої конкуренції зростає ризик прийняття неправильного рішення, тобто простору рішень, що є свідомо вже проблемного простору, наслідком якого може стати загальне зниження конкурентоспроможності підприємства.

Щоб знизити можливі ризики прийняття неправильного рішення, необхідно ввести в даний процес елемент рефлексивності, тобто зробити управління - рефлексивним. Для розширення доступного простору потрібні певні когнітивні інтерактивні навички. Потрібні вони і для того, щоб виявити та визначити вихідний проблемний простір. Таким чином, ефективне вирішення проблем включає два етапи:

1) розширення та поглиблення сприйняття проблемного простору;

2) визначення чи створення будь-якої галузі простору рішень, досить широкої, щоб охопити всі значущі аспекти проблемного простору

Основний принцип пошуку "простору рішень" полягає в тому, що проблему неможливо вирішити за допомогою того ж мислення або тієї ж "карти" світи, які її створили. Загальне завдання ефективного вирішення проблем полягає в тому, щоб знайти спосіб мислення, неідентичний тому, за допомогою якого створено проблему. У цьому випадку є надія, що інший спосіб мислення призведе до простору у вирішенні, яке щонайменше так само широко або ширше проблемного простору та забезпечить необхідними альтернативами та ресурсами.

Сучасний погляд в управлінні полягає у розширенні та поглибленні сприйняття проблемного простору, а що таке сприйняття – це рефлексія! У рефлексивному управлінні потрібен перехід від ситуації до проблемного простору засобами рефлексивного сприйняття. Сприйняття має бути інтерпретовано у знання як інструмент, щоб прийняти правильне рішення.

УДОСКОНАЛЕННЯ ПОЛІТИКИ ПРОСУВАННЯ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА НА ЗАСАДАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

Автор: студент групи ПТБ-212м Швець О.С.
Керівник: кандидат економічних наук, доцент Адаменко М.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

Протягом останніх десятиліть цифрова трансформація (digital transformation, DT) привертає все більше уваги в бізнес-літературі, оскільки вона набуває все більше значення для організацій, які прагнуть бути лідерами змін і конкурентоспроможними у своїй галузі. Відразу, у світлі пандемії COVID-19, феномен DT різко посилився, оскільки фірми та організації змушені були переробляти свої стратегії та операційні моделі через масове впровадження технологій, щоб реагувати на зміни, викликані кризою. І тепер війна та виклики нової реальності вимагають від сучасного бізнесу швидких і неординарних рішень. Через військові дії значна частина компаній переходить в режим роботи онлайн, де успіх залежить не тільки від якості їх продуктів і послуг, а й від ефективності маркетингових стратегій.

Маркетинг − це один із найпопулярніших і найпотужніших способів підвищення обізнаності, інтересу та продажів продуктів або послуг, це зв'язок зі своєю аудиторією в потрібному місці і в потрібний час. В епоху цифровізації найкращою стратегією було б зустрічатися з клієнтами онлайн, де вони вже проводять багато часу. Цифрові платформи все більше асоціюються з маркетинговими схемами та повсякденним життям. За таких обставин важливо розуміти основні переваги цифрового маркетингу. Впроваджуючи в маркетинг стратегії, орієнтовані на технології, власники бізнесу можуть легко отримати кращі результати.

Цифровий маркетинг − це просування продуктів/послуг за допомогою різних форм електронних засобів масової інформації, переважно в Інтернеті. Загалом, визначення цифрового маркетингу стосується всіх онлайн-маркетингових заходів. Багато компаній вже відчули переваги цифрового маркетингу над традиційним. На відміну від традиційного маркетингу, він передбачає використання каналів і методів для правильного розуміння сценарію в реальному часі. Таким чином, організації можуть аналізувати маркетингові кампанії та вживати необхідні кроки відповідно. Незалежно від того, що продає компанія, цифровий маркетинг може ефективно працювати в будь-якій галузі. За допомогою цифрового маркетингу ви можете побачити результати набагато швидше, ніж за допомогою офлайн-маркетингу. Інтерактивний характер стратегій цифрового маркетингу допомагає компаніям розширити свою клієнтську базу за короткий проміжок часу.

Просування продукту або послуги передбачає креативні маркетингові стратегії для збільшення продажів шляхом охоплення конкретної аудиторії. Запуск і просування продукту є частиною процесу, який бізнес завершує, щоб збільшити дохід і створити лояльність до бренду. Маркетологи, які хочуть створити найкращу стратегію цифрового маркетингу, повинні мати чітке розуміння свого бізнесу, продукту та демографічних показників, перш ніж вибрати ту, яка буде ефективною для їхніх потреб. Є кілька ключових елементів, які слід враховувати для створення ефективної цифрової стратегії:

- розуміння свого клієнта. Жодна стратегія цифрового маркетингу не буде ефективною, якщо ви не маєте чіткого розуміння того, хто купує ваш продукт, чому вони його купують і де вони його купують;
- аудит та оцінка. Щоб створити ефективну стратегію, важливо знати канали цифрового маркетингу та активи, якими ви зараз користуєтеся. Тому слід провести повний аудит каналу та вмісту та включити все в електронну таблицю, щоб отримати повне уявлення про маркетингову діяльність (у власних, платних і зароблених ЗМІ);
- зосередьтеся на кінцевому результаті. У маркетингу та розробці продукту може бути настільки великий акцент на продукті та «цифрах» навколо нього (тобто доході), що іноді люди втрачають з поля зору потреби, які продукт задовольняє;
- перегляньте та вдосконаліть. Коли ви розробляєте свою стратегію, важливо включити ключові показники ефективності, які відповідають ключовим бізнес-цілям.

У цифровому середовищі, де всі маркетингові зусилля важливі, мистецтво ефективного цифрового маркетингу поєднується з розумінням того, що резонанс із цільовою аудиторією − це не просто мета; це подорож. Завдяки використанню доступних інструментів, стратегій і аналітичних даних план цифрового маркетингу стає дорожньою картою, яка з'єднує бренд із потрібними людьми в потрібний час і в найбільш значущий спосіб на шляху до потенційного клієнта.

ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ФОНДІВ

Автор: студент групи ПТБ-212м Щекланова Н.О.
Керівник: кандидат економічних наук, доцент Волошина К.А.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

Ефективність використання основних фондів, котрі є важливим активом підприємства, обумовлює характер його функціонування.

Основним фактором підвищення ефективності використання основних фондів має бути збільшення питомої ваги активної частини основних засобів у загальній вартості виробничих фондів підприємства.

Основна класифікація напрямів удосконалення використання основних фондів повинна передбачати їх поділ на екстенсивні та інтенсивні.

Екстенсивні напрями мають передбачати збільшення часу роботи основних засобів. Інтенсивні напрямки удосконалення процесу використання основних фондів повинні передбачати зростання віддачі засобів праці за одиницю часу.

Система удосконалення використання основних фондів повинна включати наступне: технічне удосконаленні використання основних фондів; збільшення часу функціонування обладнання; поліпшення процесів організації та управління виробництвом.

В рамках управління основними фондами підприємства та з урахуванням особливостей його діяльності, потрібно обирати способи, що спрямовані на підвищення ефективності використання основних засобів.

До цих способів потрібно віднести наступне: регулярне оновлення складу основних фондів; позбавлення від непотрібних основних фондів; зростання коефіцієнта змінності; модернізація складу основних фондів; підвищення якості використовуваних сирових ресурсів; зростання концентрації основних фондів на основі комбінування виробництва; раціональна планова робота основного обладнання; збільшення рівня якості процесу підготовки матеріалів і сировини; підвищення рівня кваліфікації персоналу, котрий обслуговує основні фонди; зростання рівня механізації та автоматизації виробничих процесів; використання зарубіжного досвіду управління основними засобами.

На основі наведених способів підвищення ефективності використання основних фондів рекомендовано запровадження методики, основною метою якої є максимальне наближення до універсальної: виділення окремого фахівця, обов'язком якого мають бути розрахунок показників, що характеризують використання основних фондів; проведення факторного аналізу з метою виявлення факторів, зміна яких спричинятиме позитивний результат використання основних фондів при найменших витратах фінансових ресурсів; сукупне використання екстенсивних та інтенсивних методик, спрямованих на підвищення ефективності використання основних фондів.

Секція 4

Інформаційних технологій

Голова – д.е.н., проф. Левицький С.І.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СТАТИЧНОГО ТА ДИНАМІЧНОГО ПІДХОДІВ ДО БАЛАНСУВАННЯ НАВАНТАЖЕННЯ В КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖАХ

Автор: студент групи ІПЗ-111м Антоненко Д.В.
Керівник: доктор економічних наук, професор Полуектова Н.Р.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Потребу в плануванні навантаження необхідно вирішувати на початковій стадії розвитку будь-якого проекту. Проблеми недостатньої продуктивності сервера в зв'язку зі зростанням навантаження можна вирішувати шляхом нарощування потужності сервера або ж за рахунок оптимізації використовуваних алгоритмів, програмних кодів тощо. Але рано чи пізно настає момент, коли і ці заходи виявляються недостатніми та неефективними. Основними характеристиками хмарних обчислень є масштабованість, еластичність, мобільність, необмежений обсяг даних, що оброблюються, та можливість нарощувати ресурси. Актуальним є аналіз існуючих підходів балансування навантаження в хмарному середовищі та експериментальне дослідження ефективності створених правил балансування навантаження.

Алгоритми балансування навантаження можуть бути класифіковані за кількома типами: 1) на основі поточного стану системи: статичний алгоритм та динамічний алгоритм; 2) на основі ініціатора алгоритму: ініційований відправником; ініційований одержувачем; симетричний (являє собою поєднання типів ініційованих відправником і отримувачем алгоритмів).

При збільшенні навантаження можна вирішити дане питання у два способи: збільшити продуктивність сервера або додати нові сервера і об'єднати їх у кластер. Обидва способи допоможуть впоратися з навантаженням, але у першого методу не передбачається забезпечення відмовостійкості, так як мало користі від потужного сервера, якщо він не працює. У кластері забезпечується цей аспект: «впав» один сервер – підхопили інші. Межі для масштабування у другому варіанті немає. Для об'єднання декількох серверів в кластер постає актуальність та необхідність розподіляти навантаження між ними. Це завдання вирішує балансувальник.

Балансування навантаження – це один з типів планування, який є або статичним, або динамічним середовищем щодо конфігурації хмари. Статичний алгоритм послідовно розподіляє трафік на сервери. Цей алгоритм вимагає попереднього знання системних ресурсів. Отже, рішення не залежить від поточного стану системи. Динамічні алгоритми, які приймають рішення, базуються на фактичному стані системи, і дозволяють переміщатися з машини з перевантаженням на невикористану машину в режимі реального часу. Алгоритм змішаного завантаження балансу фокусується на симетричному розподілі заданого обчислювального завдання та зниження вартості зв'язку розподілених обчислювальних вузлів. Динамічне балансування передбачає перерозподіл обчислювального навантаження на вузли під час виконання програми.

Балансування навантаження може здійснюватися за допомогою як апаратних, так і програмних інструментів. Застосування динамічного балансування з урахуванням поточного завантаження серверів дозволяє побудувати хмарне середовище, яке оптимально використовує всі наявні ресурси. Динамічний підхід балансування навантаження поділяється на два типи: розподілений і нерозподілений (централізований) підходи.

Проблема балансування обчислювального навантаження розподіленого додатка виникає з тих причин, що неоднорідною є структура розподіленого додатка, структура обчислювального комплексу та структура міжвузлової взаємодії. Оцінка можливостей використання алгоритмів балансування навантаження на ресурси хмарної інфраструктури та методів масштабування в хмарному середовищі, проведення систематизації, порівняння основних методів і алгоритмів балансування навантаження та методів масштабування додатків в хмарному середовищі, проведення порівняння розповсюджених систем балансування навантаження додатків, дослідження налаштування системи балансування навантаження, підвищення функціональної ефективності та надання відповідних практичних рекомендацій дозволяють обрати найдієвіший спосіб балансування навантаження в комп'ютерних мережах.

МЕТОДИ ВИЯВЛЕННЯ СЛАБКИХ СИГНАЛІВ В ЦИФРОВОМУ МАРКЕТИНГУ

Автор: аспірант Бабійчук М.С.
Керівник: доктор економічних наук, професор Полуектова Н.Р.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Слабкі онлайн-сигнали для бізнесу, який присутній в Інтернеті стосуються невеликих, часто непомітних ознак або тенденцій, які можуть свідчити про зміну поведінки споживачів, сприйняття або настроїв щодо бренду. Ці сигнали можуть бути корисними для визначення потенційних проблем, можливостей або змін на ринку. Тоді бренди можуть приймати рішення на основі даних, які можуть допомогти їм залишатися конкурентоспроможними на ринку. До джерел таких сигналів відносять:

-згадки в соціальних мережах: кількість згадок, лайків і поширень, які бренд отримує на платформах соціальних мереж, таких як Twitter, Facebook і Instagram, може вказувати на рівень залученості та інтересу споживачів до бренду;

-онлайн-огляди: тон і настрої онлайн-оглядів на таких сайтах, як Yelp, Google і Amazon, можуть дати зрозуміти, як клієнти ставляться до продуктів або послуг бренду;

-тенденції пошукових систем: частота та тип пошукових запитів, пов'язаних із брендом або його продуктами, можуть дати розуміння потреб та інтересів клієнтів;

-трафік веб-сайту: кількість відвідувачів веб-сайту бренду та сторінок, які вони відвідують, можуть надати уявлення про те, які продукти чи послуги популярні та які сфери, можливо, потребують покращення;

-діяльність конкурентів: моніторинг онлайн-активності конкурентів може допомогти брендам визначити нові тенденції, уподобання споживачів і потенційні загрози.

Подібна інформація, якщо вона збирається та аналізується регулярно, може значно вплинути на ефективність бізнесу за рахунок наступних факторів:

-Покращення керування ризиками: включає виявлення негативних настроїв і реагування на них, керування онлайн-кризами та виявлення потенційних загроз для репутації бренду. Потенційні ризики або загрози можуть виникати через публікації в соціальних мережах, коментарі або огляди. Ці ризики можуть включати шкоду репутації, бренду, загрози кібербезпеці, фінансове шахрайство та правові проблеми.

-Покращення взаємовідносин з клієнтами: дозволяє своєчасно виявляти та вирішувати скарги клієнтів, покращуючи задоволеність клієнтів і репутацію бренду. Використовуючи виявлення негативних настроїв, бренди можуть збирати цінні відгуки клієнтів, щоб визначити сфери, які потребують покращення в своїх продуктах або послугах, а також відстежувати настрої громадськості та швидко реагувати, щоб пом'якшити негативну реакцію.

-Підвищення конкурентоспроможності власного продукту: можливо в тому числі на основі виявлення технологічних інновацій — це процес виявлення нових технологій, які можуть підірвати ринок і стимулювати зростання та прибутковість бренду. Це передбачає уважне спостереження за тенденціями та розробками в галузі технологій, а також інвестування в дослідження та розробки, щоб випереджати конкурентів і задовольняти потреби клієнтів, що постійно розвиваються. Бренди, які успішно виявляють технологічні інновації, можуть використовувати нові технології для створення інноваційних продуктів і послуг, які відповідають потребам їхніх клієнтів. Щоб виявити технологічні інновації, бренди використовують різноманітні методи, зокрема дослідження ринку, аналіз тенденцій, аналіз конкурентів і галузеві партнерства.

ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЛЕКСНОГО МЕТОДУ МОДЕЛЮВАННЯ СУЧАСНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНО РОЗПОДІЛЕНИХ КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖ

Автор: студент групи ІПЗ-112м Балаш В.С.
Керівник: професор Сабанов С.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

У сучасному світі швидко зростає кількість, розміри та складність комп'ютерних мереж, і спостерігається тенденція щодо ще більш інтенсивного подальшого їх розвитку. При цьому, більшість регіональних та територіально розподілених мереж часто проектуються на основі евристичних методів, використовуючи накопичений досвід аналогічних рішень. Такий підхід призводить до неоптимальних вартостей, низьких швидкодії та надійності, а також до зниження продуктивності роботи обладнання в неефективній структурі мережі.

В якості альтернативи можна запропонувати комплексний метод побудови територіально розподілених комп'ютерних мереж (ТРМ) зі складною структурою зв'язків, який дозволяє формалізувати та автоматизувати цей процес. Метод складається з трьох взаємопов'язаних послідовних етапів.

На першому етапі будується інформаційна модель ТРМ на основі аналізу зв'язків між її складовими та оцінки обсягів циркулюючих в мережі трафіків двох типів: синтетичного (ТС), де часові затримки не є принциповими та реального часу (ТРЧ), що вимагає визначеної пропускної здатності). Отримані дані використовуються для створення модифікованих DFD-діаграм та визначення множини дводольних графів, що характеризують обмін даними між складовими мережі. Графи описуються множинами матриць, відповідно до типів трафіку. Побудова матриць повних ТС та ТРЧ дозволяє формалізувати вибір мережевої технології для побудови ТРМ та врахувати прогнозування розвитку мережі шляхом введення коефіцієнтів запасу трафіку.

На другому етапі отримана множина матриць трафіку використовується для визначення обсягів трафіку на вході та на виході системи, що дає змогу вибору шлюзу з неоднорідною або однорідною структурами, і, як слідство, технологій передачі з асиметричними швидкостями або таких, що враховують швидкість доставки пакетів.

Заключний етап містить розрахунок середнього часу транзакції для шлюзів з однорідною та неоднорідною структурами за методикою, що була запропонована в [4]. В методиці враховується співвідношення між ціною та надійністю, а також наводиться розрахунок часу транзакцій через інтермережу з будь-якою топологічною структурою. Розрахунки дозволяють зробити висновок, що при умові малих навантажень більш раціональним з точки зору зменшення матеріальних витрат є використання шлюзів з однорідною структурою. При зростанні відносного навантаження до рівня 0.6 і більше оптимальним є застосування шлюзів з неоднорідною структурою.

Запропонований в дослідженні комплексний метод планується застосувати в якості бази для розробки алгоритму і подальшого створення програмного комплексу, що забезпечить виконання більш точних розрахунків та моделювання гетерогенних мереж завдяки врахуванню різних типів трафіку.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Диаграмма потока данных. Подробное руководство. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.URL://https://www.cybermedian.com/ru/data-flow-diagram-a-comprehensive-tutorial/

2. Семенова Н.О., Гриценко В.М. Методи аналізу та оптимізації комп'ютерних мереж. "Наукові дослідження в інформаційних технологіях". 2019. № 5. С. 45–59.

3. Стрелковська І.В., Соловська І.М., Смаглюк Г.Г. Оцінка характеристик якості обслуговування пакетного трафіка в NGN. Одеса: Наукові праці ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2012, № 2.

4. Шапо Ф.С., Шапо В.С. Метод розрахунку часу транзакції в розподілених комп'ютерних мережах при побудові інформаційних систем підприємств. Одеса: Праці Одеського політехнічного університета, 2008, вип. 2(30).

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РІЗНИХ ВЕРСІЙ ФРЕЙМВОРКУ ANGULAR ПРИ СТВОРЕННІ ВЕБ-ЗАСТОСУНКІВ

Автор: студент групи ІПЗ-112м Бороденко М.Д.
Керівник: доцент Жеребцов О.А.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Angular - це мультипарадигмовий фреймворк для створення веб-застосунків. Він включає в себе ряд особливостей, які дозволяють ефективно розробляти застосунки, зокрема: двосторонню прив'язку даних (two-way data binding), вбудовану підтримку AJAX, модульність та залежності, а також розширення HTML за допомогою директив.

Різні версії Angular мають свої особливості. Наприклад, AngularJS (версія 1.x) був першим фреймворком в серії і відрізнявся своєю простотою та гнучкістю. Однак з часом він ставав все більш складним і важким для підтримки, що призвело до створення Angular 2.

Angular 2 включає в себе багато поліпшень, зокрема: більш ефективну роботу з DOM, підтримку мобільних застосунків, а також більш сучасний синтаксис, заснований на TypeScript. Він також включає в себе підтримку реактивного програмування за допомогою бібліотеки RxJS.

Angular 4 та наступні версії продовжують розвивати ідеї, започатковані в Angular 2, зокрема: покращення продуктивності, більш гнучкі опції конфігурації та підтримку Progressive Web Apps (PWA).

Використання різних версій Angular при створенні веб-застосунків вимагає від розробників розуміння їх особливостей та відмінностей. Вибір конкретної версії залежить від багатьох факторів, включаючи вимоги до проекту, досвід команди та переваги використання певних технологій.

В цілому, Angular є потужним інструментом для створення веб-застосунків, який надає розробникам гнучкість та контроль над процесом розробки. Однак, як і будь-який інший інструмент, він вимагає від розробників глибокого розуміння його особливостей та можливостей для ефективного використання.

Angular має ряд переваг, які роблять його привабливим для розробки веб-застосунків:

1. Модульність: Angular дозволяє створювати програми, які складаються з різних модулів. Це спрощує тестування та підтримку коду.

2. Двостороння прив'язка даних: ця функція дозволяє автоматично синхронізувати дані між моделями та видами, що зменшує кількість коду, який вам потрібно написати.

3. Вбудована підтримка AJAX: Angular має вбудовану підтримку AJAX, що дозволяє легко виконувати асинхронні запити.

4. Розширення HTML: Angular дозволяє розширювати синтаксис HTML за допомогою директив, що дозволяє створювати більш виразні та читабельні шаблони.

5. Підтримка TypeScript: Angular використовує TypeScript, який надає статичну типізацію, класи, інтерфейси та інші функції, які полегшують розробку та підтримку великих застосунків.

6. Підтримка мобільних застосунків: починаючи з Angular 2, фреймворк має вбудовану підтримку розробки мобільних застосунків.

7. Підтримка реактивного програмування: Angular включає підтримку реактивного програмування за допомогою бібліотеки RxJS, що дозволяє легко створювати асинхронний код.

8. Спільнота та підтримка: Angular має велику та активну спільноту розробників, а також підтримку від Google, що гарантує довготривалу підтримку та розвиток фреймворку.

АЛГОРИТМИ ВИЯВЛЕННЯ РІЗКИХ ЗМІН СИГНАЛУ

Автор: студент групи КІ-112м Борщук В.І.
Керівник: кандидат технічних наук, доцент Хараджян О.А.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

Задача виявлення різких змін сигналів полягає у визначенні переходу сигналу від одного стану до іншого за певний передвизначений період часу. Це може включати виявлення моменту зміни сигналу від мінімального до максимального значення та навпаки (наростаючий або спадаючий фронт), а також виявлення наявності розтягнутого фронту сигналу. Проте виявлення таких змін ускладняється наявністю шуму та впливом завад в початковому сигналі. В аналізі рівня палива в системах моніторингу автотранспорту використання стандартних алгоритмів викликає значні неточності через різні джерела похибок. Коливання рівня палива пов'язані з прискореннями автомобіля та змінами рівня при нахилах транспортного засобу. Додатково, сигнали з датчиків рівня палива, швидкості та нахилу можуть бути зміщені в часі, ускладнюючи точність визначення змін рівня палива.

У зв'язку з різноманітністю спотворень сигналу використання штучного інтелекту є найбільш доцільним для виявлення змін. Для цього застосовуються різні алгоритми машинного навчання, такі як нейронні мережі та Random Forest Regressor. Налаштування функцій та балансування даних також суттєво впливають на результат роботи алгоритму машинного навчання.

Нейронні мережі представляють потужний тип алгоритмів машинного навчання, які створюють мережу нейронів, поділену на шари. Кожен шар мережі може складатися з різної кількості нейронів, з'єднаних між собою через вагові коефіцієнти та зміщення. Нейронні мережі можуть мати різні типи шарів, такі як вхідний, прихований та вихідний, і використовуються для класифікації або регресії вихідних даних залежно від завдання. Вибір конкретного типу нейронної мережі та її використання залежить від характеристик набору даних та поставленої задачі.

Класифікація становить завдання визначення приналежності спостереження до певної категорії з множини категорій. Наприклад, це може включати віднесення електронної пошти до класу "спам" чи "не спам", а також встановлення діагнозу пацієнту на основі його характеристик. Зазвичай окремі спостереження аналізуються за допомогою ряду кількісно визначених властивостей, відомих як пояснювальні змінні або ознаки. Ці властивості можуть бути різноманітними за своєю природою: вони можуть бути категоріальними, порядковими, числовими або представлені у вигляді дійсних чисел. Інші методи класифікації порівнюють спостереження з попередніми за допомогою функції подібності або відстані.

Алгоритм, який реалізує класифікацію, часто називають класифікатором. Класифікація та кластеризація є прикладами розширеної проблеми розпізнавання образів, яка полягає у визначенні певного вихідного значення для заданого вхідного значення. Також до методів класифікації належать регресія (присвоєння дійсного вихідного значення кожному входу); маркування послідовностей (наприклад, маркування частин мови в кожному слові в реченні); синтаксичний аналіз (присвоєння синтаксичної структури вхідному реченню), та інші.Імовірнісна класифікація є підкласом класифікації, де алгоритми використовують статистичні висновки для визначення найкращого класу для кожного екземпляра. На відміну від інших методів, що визначають лише "найкращий" клас, імовірнісні алгоритми визначають ймовірність того, що екземпляр належить до кожного з можливих класів. Найчастіше, вибирається клас з найвищою ймовірністю, що відображає ймовірність належності до цього класу. Такий підхід має численні переваги порівняно з іншими методами класифікації без врахування ймовірності.

ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ МОДЕЛЮВАННЯ ВАЛЮТНИХ КУРСІВ

Автор: студент групи ЕК-130 Булда А.П.
Керівник: кандидат економічних наук, доцент Шляга О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

На валютному ринку виділяються два основні методи аналізу, що використовуються для прогнозування та оцінки курсу валют: фундаментальний та технічний, які в свою чергу використовують економіко-математичний інструментарій для побудови прогнозів.

В основі технічного аналізу лежить правило, що рух курсу валют залежить від коливань в минулі періоди, що дуже тісно пов'язано з прогнозними моделями на основі часових рядів. Тим більше саме у технічному аналізі використовуються більшість цих методів і моделей у різних варіаціях, найпоширенішим з яких є методи ковзної середньої. В основі створення торгових платформ також використовуються нейронні мережі. Щодо фундаментального аналізу, то часто для оцінки впливу факторів на явище використовується дослідження, проведені на основі факторного аналізу.

Фундаментальний і технічний аналіз кардинально відрізняються один від одного: від термінів здійснення прогнозів, до самих принципів проведення. Так, під фундаментальним аналізом розуміють підхід в аналізі фінансових ринків, що передбачає ґрунтовне вивчення та опис факторів та інформації, що впливає на динаміку явища. Сутність фундаментального аналізу полягає у тому, що він намагається вивчити рух явища під впливом макроекономічних чинників, тому фундаментальний аналіз використовують для інтерпретації, оцінки та прогнозу динаміки основних економічних показників, в тому числі й курсу валют. На противагу фундаментальному аналізу існує технічний, який зосереджує свою увагу на вивченні динаміки самого курсу валют та обсягів продажів. Інструментарій технічного аналізу використовують для ретельного вивчення попиту і пропозиції на курс валют та їх безпосереднього впливу на формування курсу валют. В основі технічного аналізу лежить припущення, що минулі обсяги торгів та зміни ціни валюти можуть бути цінними індикаторами для здійснення прогнозу. Також, на відміну від фундаментального аналізу, технічний спрямований на здійснення прогнозів в короткостроковій перспективі.

В чистому вигляді ці два методи аналізу валютного ринку використовують лише трейдери нижчої ланки, професійні аналітики намагаються ж використовувати їх у сукупності з іншими методами, в тому числі й економіко-математичними. Серед основних методів виділяють методи факторного аналізу, які дозволяють комплексно проаналізувати господарський стан як компанії, так і країни, знайти та класифікувати фактори, які впливають на економічні явища та виявити причинно-наслідкові зв'язки, що впливають на зміну конкретних показників господарської діяльності. Також часто використовуються методи експоненційного згладжування та нейронні мережі для прогнозування курсу валют. В загальному, прогнозні моделі на основі часових рядів представлені у вигляді широкого спектра методів і моделей, до якого належать методи екстраполяції, тобто поширення тенденції. Особливо це проявляється в прогнозуванні на короткі періоди. Це доволі велика група, яка включає методи згладжування (плаваючих середніх), авторегресійні моделі (AR, ARMA, ARIMA та ін.), трендові моделі (лінійні, нелінійні), ймовірнісні моделі.

Більшість трейдерів та аналітиків часто використовують фундаментальний та технічний аналіз разом для запобігання фінансових втрат. Щодо фундаментального аналізу, то не можна ігнорувати вплив самого ринку та його учасників на формування курсу валют, які як мінімум можуть значно послабити або нівелювати вплив факторів в короткостроковій перспективі, або їх посилити. Також при прогнозуванні валютного курсу неможливо ігнорувати економіко-математичні методи, тому що вони лежать в основі як фундаментального, так і технічного аналізу. До того ж, більшість трейдерів використовують економіко-математичний інструментарій, навіть не розуміючи цього.

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЕКТУ ВІДЕОХОСТИНГУ З ФУНКЦІЄЮ ОНЛАЙН-КІНОТЕАТРУ

Автор: студент групи ІПЗ-120 Вінник М.П.
Керівник: кандидат економічних наук, доцент Шляга О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Наразі триває період домінації відео-сервісів, які на сьогоднішній день лише набирають популярності та актуальності. Станом на початок 2022-го року YouTube, за виключення пошукової системи Google, лідирує у списку найбільш відвідуваних сайтів з результатом у майже 409 мільярдів відвідувань. Для порівняння, на третьому після YouTube місці знаходиться Facebook з результатом у 265.7 мільярди переглядів. Також, серед відеохостингів, в поданому рейтингу можна виділити стрімінговий сервіс Netflix, який знаходиться на 14-му місці з охопленням у 29.9 мільярдів. Крім цифр на рейтингових порталах, актуальність цієї сфери відображають великі корпорації, які також активно відкривають свої стрімінгові платформи. Так, медіаконгломерат Walt Disney в 2019-му році запустив сервіс Disney+, Facebook почала роботу над покращенням та просуванням відео-контенту на своїй площадці, та навіть техногігант Apple і компанія з продажу та доставки товарів Amazon запустили власні сервіси.

В сучасних умовах розробка відео-сервісів та онлайн-кінотеатрів стала ще більш актуальною, оскільки велика кількість користувачів мережі Інтернет була змушена проводити більше часу в своїх домівках. Кількість контенту на відеохостингах також збільшилась в рази, через що якісна інформація на конкретні теми почала губитись серед інших. У зв'язку з цим з'явилась необхідність виділення її в окремі групи. Розробка проекту відеохостингу з функцією онлайн-кінотеатру, який буде поєднувати перегляд фільмів і відео на тему кіно, є спробою створення такого сервісу.

Основною цільовою аудиторією майбутнього веб-сайту є споживачі та творці відеоконтенту, користувачі з необхідністю або бажанням перегляду актуальних новинок кіно- та відеоматеріалів на їх основі у вільному доступі в зручний час. При цьому, сам сервіс матиме певну особливість, що виділятиме його на фоні конкурентів. Головними діючими сутностями в проекті стануть клієнт, інтерфейс сайту, сервер та база даних. Клієнт отримає можливість взаємодіяти з інтерфейсом для виконання конкретного ряду дій, в той час, як сервер буде приймати запити користувача та надсилати запити до бази даних з метою отримання необхідної інформації.

Функціональні вимоги для розробки проекту відеохостингу з функцією онлайн-кінотеатру наступні: можливість створення нового профілю користувача та авторизації до існуючого, його редагування та видалення; перегляд профілів інших користувачів, сторінок сайту та їх функціональних елементів, новин автора; відтворення відео та фільмів; можливість завантаження / видалення відео з серверу на носій та публікації відео, коментарів, новин автора; спосіб оцінювання відео та фільмів з допомогою системи вподобань та коментарів; пошук відео, сторінок авторів та фільмів; фільтрація пошуку та виводу відео і фільмів; публікація фільмів, додавання нових відео-тегів через адмінпанель; перегляд та вибір дії щодо скарги на контент.

Серед основних вимог до структури веб-сайту відеохостингу такі: реалізація сайту буде побудована на основі модульної структури функціональних елементів та елементів виводу інформації; ієрархія сторінок сайту включатиме довільну структуру переходу між ними.

Окремі вимоги пред'являтимуться і до захисту та доступу.

Вимоги до інтерфейсу веб-сайту відеохостингу такі: обов'язкове використання CSS-стилів з ціллю відображення візуальних та функціональних елементів сторінок; слідувати принципу «все в одному» – тобто намагатись організовувати вивід блоків інформації та контенту в рамках однієї сторінки таким чином, щоб користувачу не доводилось переходити на інші.

Враховуючи вищевказані вимоги, з ціллю організації доступу до веб-сайту буде достатньо використання користувачем звичайного Інтернет-браузера та стандартного протоколу HTTP.

ПІДВИЩЕННЯ НАДІЙНОСТІ РОБОТИ КОМП'ЮТЕРНОЇ МЕРЕЖІ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ОБЛАДНАННЯ MIKROTIK

Автор: студент групи КІ-112м Глущенко В.В.
Керівник: доктор технічних наук, професор Переверзєв А.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

З масштабним розвитком комп'ютерних технологій та зростанням обсягів даних, забезпечення надійності та стійкості мережевого з'єднання стає надзвичайно важливим завданням. У цьому контексті, використання передових технологій та обладнання MikroTik виявляється ефективним рішенням для оптимізації роботи комп'ютерних мереж.

MikroTik пропонує інноваційні рішення, спрямовані на підвищення ефективності та надійності мережевих з'єднань. Однією з ключових особливостей є можливість використання технології паралельного розрахунку, яка сприяє оптимізації обчислень та розподілу навантаження між різними елементами мережі.

Аналіз показує, що:

- MikroTik підтримує різні методи використання технології GPGPU (General-Purpose computing on Graphics Processing Units), зокрема CUDA, OpenCL та Metal. Це відкриває широкі можливості для підвищення продуктивності та надійності мережі.

- При впровадженні технологій MikroTik важливим аспектом є глибоке розуміння проблеми паралелізації програм, пов'язаної з безпекою правильної послідовності взаємозалежності між різними процесами та координацією ресурсів, розподілених між ними.

Крім того, важливо враховувати дихотомію програм, які використовують технології CUDA, OpenCL чи Metal, і представлення стандартного коду для ЦП та коду для ГП (ядра). Це забезпечує оптимальну сумісність та надійність роботи мережі в умовах високого навантаження та інтенсивного оброблення даних.

У цьому висвітленому матеріалі додатковий фактор, що сприяє ефективності паралельних обчислень на ГП, впливає на результати роботи різних технологій GPGPU в умовах типових операцій у середовищі MikroTik.

Результати дослідження можуть бути розглянуті на етапі налаштування графічної підсистеми комп'ютера для роботи з даною технологією.

ІМІТАЦІЙНІ МОДЕЛІ ПРИ МАТЕМАТИЧНОМУ МОДЕЛЮВАННІ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ

Автор: аспірант Гнєушев О.О.
Керівник: доктор технічних наук, професор Переверзєв А.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Математичне моделювання бізнес процесів з використанням аналітичних моделей стикається зі складністю описуваних процесів і необхідністю спрощення або проведення великої кількості складних розрахунків, наприклад рішення великої кількості диференційних рівнянь.

Імітаційне моделювання дозволяє описати за допомогою певної "мови" структуру базових елементів бізнес-процесів, послідовність реалізації процесу в часі та оцінити стан процесу та його елементів і на підставі цих даних визначити ефективність модельованого бізнес-процесу.

Незважаючи на те, що опис таких моделей може бути більш масивним, проте вони більш наочні і, більш наближені до реального бізнес-процесу, а також є більш простими у використанні та подальшому аналізі

Імітаційне моделювання, загалом, це метод дослідження, у якому система, що вивчається, замінюється моделлю, що з достатньою точністю описує реальну систему, і з нею проводяться експерименти для отримання інформації про цю систему.

Виділяють такі види імітаційних моделей:
1. Дискретно-подієве моделювання
2. Системна динаміка
3. Агентне Моделювання.

На відміну від системної динаміки аналітик визначає поведінку агентів на індивідуальному рівні, а глобальне поведінка виникає як результат діяльності багатьох агентів.

Частину бізнес-процесів підприємства можна представити, як систему масового обслуговування.

Система масового обслуговування складається з одного або кількох пристроїв обслуговування, що надає будь-які послуги вимогам. Вимоги, що надходять, коли всі пристрої зайняті, утворюють одну або кілька черг до пристроїв обслуговування.

Дисципліна обслуговування визначається правилом, яке пристрій обслуговування використовує для вибору з черги наступної вимоги.

Зазвичай використовуються такі дисципліни черги:
- FIFO «першим прибув - першим обслужений»;
- LIFO «останнім прибув – першим обслужений»;
- в порядку значущості вимоги або відповідно до вимог обслуговування.

Аналіз системи масового обслуговування дозволяє оцінити їх по наступним показникам ефективності:
1. Імовірність відмови обслуговування.
2. Середня кількість вимог, що очікують на обслуговування.
3. Відносна й абсолютна пропускні здатності системи.
4. Середня кількість зайнятих обслуговуванням каналів для систем.
5. Загальна кількість вимог, що містяться в системі.
6. Середній час очікування вимогами початку обслуговування.

При дослідженні і моделюванні систем масового обслуговування використовуються методи дискретно-подійного моделювання.

Вивчення та моделювання системи бізнес-процесів з використанням імітаційного моделювання дозволяє створити модель, яка найбільш наближена до реальної струкутури елементів процесів підприємства і тому як вони протікають у часі. А також дозволяє зберегти простоту модлеювання та оцінки числових характеристик процесів. Що у свою чергу може призвести до підвищення економічної ефективності процесів та кампанії загалом.

АНАЛІЗ НАПРЯМКІВ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ЕКОНОМІЧНИХ ОБ'ЄКТІВ

Автор: аспірант Грицаєнко М.С.
Керівник: доктор економічних наук, професор Левицький С.І.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Інформаційні технології (ІТ) є одним з найважливіших факторів розвитку сучасної економіки. Вони дозволяють автоматизувати та оптимізувати процеси управління, виробництва та збуту, що призводить до підвищення ефективності економічних об'єктів. У найближчі роки розвиток ІТ для економічних об'єктів буде визначатися наступними напрямками:

- Широке поширення штучного інтелекту (ШІ). ШІ вже зараз активно використовується в різних сферах економіки, таких як аналітика даних, автоматизація виробничих процесів, обслуговування клієнтів. У майбутньому ШІ стане ще більш потужним інструментом, який дозволить економічним об'єктам приймати більш ефективні рішення, автоматизувати складні процеси та створювати нові продукти та послуги.

- Розвиток хмарних технологій. Хмарні технології дозволяють економічним об'єктам отримувати доступ до необхідних ІТ-ресурсів без необхідності їх закупівлі та обслуговування. Це дозволяє економити витрати та підвищувати гнучкість бізнесу. У майбутньому хмарне обчислення стане ще більш популярним, оскільки все більше економічних об'єктів будуть переходити на нього.

- Швидкий розвиток мобільних технологій. Мобільні пристрої стають все більш потужними та функціональними. Це дозволяє економічним об'єктам надавати своїм клієнтам та співробітникам доступ до інформації та послуг у будь-який час і в будь-якому місці. У майбутньому мобільні технології будуть ще більше впливати на розвиток економіки.

- Розвиток аналітики великих даних. Великий обсяг даних, що генерується економічними об'єктами, дає можливість отримувати цінні insights, які можна використовувати для підвищення ефективності бізнесу. У майбутньому аналітика великих даних стане ще більш важливим інструментом для економічних об'єктів.

Ці напрямки розвитку ІТ будуть мати значний вплив на економічні об'єкти всіх типів і розмірів. Підприємства та установи, які будуть впроваджувати нові ІТ-технології, зможуть підвищити свою конкурентоспроможність та отримати переваги перед конкурентами. ІТ можуть бути використані ними для підвищення ефективності наступним чином:

- ШІ використовуватимуться для автоматизації аналізу даних про клієнтів. Це дозволить економічним об'єктам краще розуміти потреби своїх клієнтів і надавати їм більш персоналізовані послуги.

- Хмарні технології використовуватимуться для створення віртуальних робочих столів для співробітників. Це дозволить економити витрати на закупівлю та обслуговування комп'ютерної техніки.

- Мобільні технології використовуватимуться для надання клієнтам доступу до інформації про продукти та послуги, а також для замовлення та оплати їх. Це дозволить економічним об'єктам залучити більше клієнтів і підвищити їх лояльність.

- Аналіз великих даних використовуватимуться для прогнозування попиту на продукти та послуги, а також для виявлення нових ринкових можливостей. Це дозволить економічним об'єктам приймати більш ефективні маркетингові рішення.

Інформаційні технології є потужним інструментом, який може допомогти установам та підприємствам підвищити свою ефективність та конкурентоспроможність, і ті з них, які будуть впроваджувати нові ІТ-технології, зможуть отримати переваги перед конкурентами і досягти успіху в сучасній економіці.

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ REACT ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИКОНАННЯ ЗАПИТІВ У WEB-ДОДАТКАХ

Автор: студент групи ІПЗ-110 Грох С.А.
Керівник: доктор економічних наук, професор Полуектова Н.Р.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Вибір стека технологій розробки веб-додатків є важливим етапом у процесі розробки. Правильний вибір стека технологій може забезпечити ефективну та успішну розробку веб-додатку.

Поняття стеку технологій web-розробки проілюстровано рисунком 1.

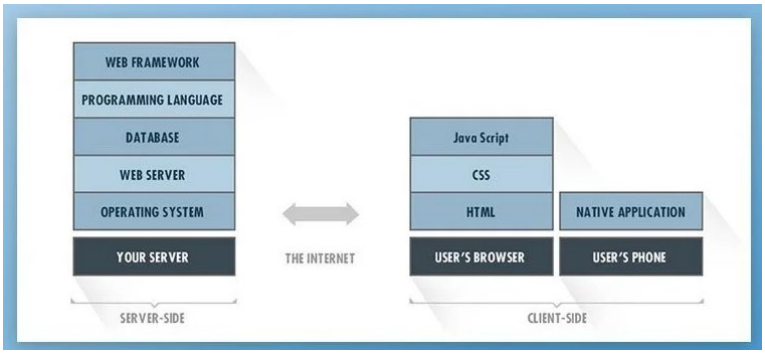

Рисунок 1 – Типовий склад стеку технолоій web-розробки

Вибір конкретного стеку технологій спирається на наступні критерії.

Цілі та завдання веб-додатку: Які функції має виконувати додаток? Яка його мета? Це може вплинути на вибір технологій для оптимального виконання завдань.

• Кількість користувачів: Очікувана кількість користувачів веб-додатку впливає на масштабируваність та продуктивність. Деякі стеки можуть краще впоратися з великими обсягами трафіку.

• Бюджет: Доступні кошти впливають на вибір. Деякі технології можуть бути витратнішими на розробку та підтримку.

• Кваліфікація розробників: Навички та досвід команди важливі. Використання технологій, з якими вони знайомі, може збільшити продуктивність розробки.

• Технологічні можливості компанії: Які технічні ресурси та інфраструктура доступні в компанії? Це може визначити, які технології будуть більш зручними для використання.

На сьогоднішній день існує велика кількість різних стеків технологій розробки веб-додатків. Найпопулярнішими з них є:

• LAMP: Заснований на Linux, Apache, MySQL, PHP. Добре підходить для швидкого розгортання та розробки веб-додатків.

• MEAN: Використовує MongoDB, Express, AngularJS, Node.js. Цей стек спрямований на розробку односторінкових додатків (Single Page Applications).

• Ruby on Rails: Фреймворк, який пропонує високу продуктивність та швидкість розробки.

• Spring Boot: Орієнтований на розробку додатків на Java. Добре підходить для підприємницького рівня проектів.

Існує ряд методів, які можуть допомогти в виборі стека технологій розробки веб-додатків. До таких методів відносяться:

1. Аналіз вимог до веб-додатку
2. Глибоке вивчення вимог та функціональності, які необхідно реалізувати.
3. Порівняння різних стеків технологій
4. Систематичне порівняння характеристик, екосистем та плюсів/мінусів різних технологічних стеків.
5. Консультації з досвідченими розробниками
6. Залучення досвідчених фахівців для отримання порад та врахування їхнього досвіду у виборі технологічного стеку.

ОГЛЯД СИСТЕМ ПІДВИЩЕННЯ БЕЗПЕКИ ПІШОХОДА

Автор: студент групи ІПЗ-211м Денисюк В.А.
Керівник: кандидат технічних наук, доцент Хараджян О.А.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

Системи підвищення безпеки пішоходів є важливими елементами сучасних міських інфраструктур. Їхнє призначення полягає у зменшенні ризиків для пішоходів під час пересування по дорозі та переходів через вулиці. Ці системи можуть включати різноманітні заходи, такі як пішохідні переходи з підсвіткою, пішохідні острови для безпечного перетинання вулиць, встановлення світлофорів, які регулюють рух автомобілів та пішоходів, а також розміщення шляхів для пішоходів з відповідною сигналізацією. Додаткові заходи безпеки можуть включати встановлення камер спостереження та впровадження інших технологій, спрямованих на підвищення уваги водіїв до пішоходів та зменшення імовірності дорожніх пригод. Всі ці ініціативи спрямовані на забезпечення безпеки пішоходів та створення більш безпечного середовища для їхнього пересування у міському просторі.

Освітленість грає ключову роль у забезпеченні безпеки пішоходів під час темного часу доби. Відповідне освітлення має великий вплив на їхню видимість та сприйняття навколишнього середовища, зменшуючи ризик нещасних випадків. Освітлення вулиць, пішохідних переходів та прилеглих до них територій забезпечує кращу видимість для пішоходів і водіїв. Відповідна освітленість дозволяє пішоходам краще бачити дорогу, перешкоди або небезпечні місця, що допомагає уникнути потенційних небезпек. Добре освітлені вулиці забезпечують покращену видимість пішохідних переходів та дорожніх знаків, що дозволяє пішоходам краще орієнтуватися у просторі та уникати небезпеки. Більше того, дослідження показують, що належне освітлення вулиць сприяє зниженню кількості дорожніх пригод та інцидентів із пішоходами під час темних годин. Таким чином, належне освітлення має значний вплив на безпеку пішоходів у темний час доби, забезпечуючи їм кращу видимість та сприяючи уникненню небезпеки на дорозі.

Безпека вразливих учасників дорожнього руху була важливою проблемою протягом багатьох років, оскільки відповідна кількість загиблих у ДТП зростає з кожним роком. З розвитком технологій зв'язаних транспортних засобів з'явилися нові та простіші способи впровадження зв'язку між транспортним засобом та іншими пристроями, які можна використовувати для забезпечення безпеки та переваг раннього попередження. Мобільні телефони є одним з важливих пунктів інтересу, оскільки їхні датчики збільшуються в кількості та якості та покращуються з точки зору точності. Bluetooth і розширена технологія Bluetooth у мобільних телефонах мають покращену підтримку для передачі більших порцій інформації на великі відстані.

Система безпеки пішоходів на основі платформи Arduino - це комплексна технологічна система, призначена для забезпечення безпеки пішоходів на дорозі. Вона використовує мікроконтролер Arduino та різноманітні сенсори для виявлення пішоходів та управління рухом автомобілів.

Основні компоненти такої системи включають в себе: датчики руху та відстані, ультразвуковий або ІЧ-датчик. Датчики можуть виявляти наявність пішоходів та вимірювати відстань до них. Системи візуального спостереження: камери або інші оптичні пристрої можуть використовуватися для виявлення руху пішоходів та аналізу їхньої поведінки. Сигналізаційні системи: світлодіодні індикатори, звукові сигнали або LCD-екрани можуть використовуватися для попередження водіїв про наявність пішоходів або для сповіщення пішоходів про небезпеку. Системи взаємодії: може бути розроблена таким чином, що дозволяє обмінюватися інформацією між пішоходами, автомобілями та центральною системою керування для оптимізації безпеки на дорозі. Розроблене на мові програмування платформи Arduino, воно управляє всіма компонентами системи, обробляє зібрані дані та приймає рішення щодо взаємодії з водіями та пішоходами.

Загалом, ця система базується на зборі даних від різних сенсорів, їх обробці через мікроконтролер Arduino та подальшому управлінні відповідними сигналами або діями для забезпечення безпеки пішоходів на дорозі.

ДОСЛІДЖЕННЯ АНАЛІТИЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ МЕХАНІЗМУ ОТРИМАННЯ ЗНАНЬ У ЗВО

Автор: студент групи ІПЗ-112м Дереза В.Є.
Керівник: кандидат економічних наук, доцент Шляга О.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

В сучасному світі, який визначається стрімкими змінами та технологічними проривами, освіта стає основною складовою успішної кар'єри та соціальної адаптації. Відтак, надзвичайно важливою областю дослідження стає безпосередньо процес набуття знань в закладах вищої освіти (ЗВО). В сучасному інформаційному суспільстві поняття знань стає ключовим фактором, визначаючим розвиток і успіх кожного індивіда та суспільства в цілому. Знання виступає не лише як накопичена інформація, але й як комплексний інтелектуальний ресурс, який визначає наші можливості адаптації, творчості та впливу на оточуючий нас світ.

ЗВО відіграють вирішальну роль у формуванні та передачі цього стратегічно важливого ресурсу. Вони є осередками розвитку інтелекту, де формується не лише спеціалізована експертиза, але і креативне мислення, критичний аналіз, та здатність до самостійного опанування нових областей знань. Знання нестабільне і постійно змінюється внаслідок наукових досліджень, технологічного прогресу та соціокультурних трансформацій. У ЗВО формуються механізми для ефективного вивчення та адаптації до цього постійного розвитку.

З огляду на швидкі темпи розвитку сучасної науки та технологій, ЗВО зобов'язані впроваджувати інноваційні підходи до навчання, сприяючи активній участі студентів у процесі вивчення, використанню сучасних технологій та створенню зручних умов для здобуття нових знань.

Аналіз інструментів для вимірювання та оцінки процесу здобуття знань у сфері інженерії програмного забезпечення виявляється ключовим етапом дослідження. Вибір і правильне використання таких інструментів може суттєво покращити ефективність команди та забезпечити стале вдосконалення навичок інженерів програмного забезпечення. Серед ключових аналітичних інструментів механізму отримання знань у ЗВО для дослідження було обрано тестування та оцінку когнітивних здібностей студентів у сфері інженерії програмного забезпечення (що є необхідним елементом для забезпечення високого стандарту освіти та визначення їхньої придатності для розвитку в цій динамічній галузі), аналіз результатів навчання студентів (оскільки успішність тісно пов'язана з ефективністю методів викладання та взаємодією в учбовому середовищі).

Виявлено, що активна участь у проектах, групова робота та здорова комунікація з викладачами мають позитивний вплив на навчання. Застосування аналітичних інструментів також виявилося важливим фактором для оцінки та поліпшення результатів.

З ростом використання сучасних технологій та інновацій у навчанні, важливо розглядати також і інші аспекти вивчення, такі як онлайн-навчання, дистанційні методи та їх вплив на результати студентів. Аналіз якісних підходів до оцінки навчання та здобуття знань вказує на необхідність постійного вдосконалення методів та підходів. Традиційні та інноваційні методи повинні взаємодіяти між собою для створення оптимального середовища для розвитку студентів.

Окрім того, аналіз рефлексій та вражень студентів виявляється потужним інструментом для зрозуміння їхнього внутрішнього світ і відкриття нових можливостей для вдосконалення методів навчання та підвищення якості вищої освіти, сприяючи ефективнішому взаємодії між викладачами та студентами.

Як бачимо, розуміння механізму здобуття знань у ЗВО є критичним у контексті підготовки студентів до викликів і можливостей сучасного світу. Магістерська робота «Аналітичні інструменти дослідження механізму отримання знань у ЗВО» розкриває ключові аспекти цього процесу та засоби для подальшого розвитку освіти в нестабільних умовах.

ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ АСПЕКТІВ ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Автор: студент групи ІПЗ-212м Дереза К.В.
Керівник: кандидат технічних наук, доцент Резніченко Ю.С.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Сучасне інформаційне суспільство ставить перед навчанням нові складні завдання. Швидкий розвиток інформаційних технологій та зростання кваліфікаційних вимог до працівників призводить до необхідності переосмислення підходів до навчання. Сьогодні, в умовах постійних змін, формат змішаного навчання (blended learning) набуває особливого значення.

В сучасних умовах, коли війна та геополітичні конфлікти впливають на нормальний хід освіти, змішана форма навчання надає низку переваг порівняно з повністю очним навчанням. Ураховуючи військове становище та епідеміологічну нестабільність в Україні, обґрунтовано необхідність подальшого розвитку змішаної форми навчання, як найбільш доцільної та адаптивної.

У даній роботі досліджено методи здобуття знань та навичок в умовах змішаної форми навчання та існуючі підходи до оптимізації навчального процесу. Основною метою проведеного дослідження є вдосконалення таких методів та підходів для підвищення ефективності змішаної форми навчання.

У дослідному проекті автором передбачено наступні етапи:

1. Аналіз існуючих методів здобуття знань та навичок.
2. Дослідження різних факторів, що впливають на ефективність змішаної форми навчання (наприклад, психологічних).
3. Огляд сучасних освітніх інформаційних технологій.
4. Експериментальне упровадження обраних методів здобуття знань та навичок з використанням обраної освітньої інформаційної технології.
5. Оцінка ефективності проведених експериментів.
6. Формування вимог для вдосконалення методів здобуття знань та навичок.
7. Формування оновленого підходу до змішаного навчання.

Оновлений підхід до змішаного навчання, запропонований для такого закладу освіти, як ЗІЕІТ, дозволяє визначити варіанти змішування удосконалених методів здобуття знань та навичок. Таким чином, здобуття освіти у аудиторіях та у ЦДО ефективно підсилюють одне одного. Це забезпечує надання необхідної підтримки здобувачам освіти.

АНАЛІЗ ТА ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ПОВЕДІНКИ КОРИСТУВАЧІВ МОБІЛЬНОГО ДОДАТКУ

Автор: студент групи ІПЗ-312м Іванченко Н.О.
Керівник: доктор економічних наук, професор Левицький С.І.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Візуалізація даних є надзвичайно важливим інструментом в аналітиці та в управлінні продуктом. Важливість візуалізації даних полягає в наступному:

Розуміння для всіх: Візуалізація робить дані більш доступними та зрозумілими для всіх учасників проєкту, включаючи тих, хто не є експертами в області аналітики.

Виявлення патернів: Іноді патерни та тенденції у даних можуть бути важко виявити, переглядаючи числа. Візуалізація допомагає легко впізнавати залежності та аномалії.

Підтримка прийняття рішень: Візуалізація допомагає керівникам та управлінцям швидко розуміти ситуацію та приймати обгрунтовані рішення.

Ефективне поєднання: Велике значення візуалізації полягає в її здатності ефективно поєднувати складні концепції та інформацію.

Практичні поради щодо візуалізації даних:

Відповідність цільовій аудиторії: Потрібно чітко розуміти кому призначена ваша візуалізація, і відповідно адаптуйте її. Деякі аудиторії можуть краще розуміти конкретні типи графіків чи діаграм.

Ефективне використання кольорів: Використовуйте кольори з обережністю, уникайте занадто яскравих кольорів та забезпечте консистентність маркування.

Інтерактивність: Враховуйте можливість використання інтерактивних елементів у візуалізації, що дозволяє користувачам самостійно досліджувати дані.

Спрощення та узагальнення: Намагайтеся уникати перенасичених діаграм та графіків. Спростіть візуалізацію, щоб зосередитися на головних точках.

Текстові пояснення: Додавайте текстові елементи для пояснення ключових аспектів візуалізації та надавайте додатковий контекст.

Тестування зрозумілості: Перевірте вашу візуалізацію на представниках цільової аудиторії, щоб переконатися, що вона зрозуміла та ефективна.

Використання візуалізації даних у продуктовій аналітиці може значно полегшити розуміння та ухвалення рішень з боку всіх учасників проєкту.

Враховуючи все вище сказане було розглянуто дата сет поведінки користувачів додатку відстеження активності домашніх тварин. Даний дата сет міть наступнні дані: Users ID, Platform, Device Type, OS Version, App Version, Payment Time, Price Plan, Subscription, Timestamp Event_type, Option, Session_id, Activity.

Таким чином, візуалізація даних поведінки користувачів може бути складною, але ці проблеми можна подолати за допомогою ретельного планування, уваги до деталей і зосередженості на чіткості та ефективності. Треба вибрати належну візуалізацію, обробити дані за складністю та розміром, а також покращити інтерпретацію, тоді компанії можуть отримати цінну інформацію, яка може стимулювати прийняття рішень і покращувати бізнес-процеси.

АНАЛІЗ ЗАДАЧ МОНІТОРИНГУ РЕЗУЛЬТАТІВ МЕДИЧНИХ АНАЛІЗІВ

Автор: студент групи КІ-212м Кібітов А.М.
Керівник: кандидат технічних наук, доцент Хараджян О.А.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

Результати клінічних лабораторних досліджень є дуже важливим параметром у діагностиці, моніторингу та скринінгу. 70-80% рішень у діагностиці ґрунтуються на результатах лабораторних досліджень, і вимагається все більше лабораторних аналізів. Таким чином, надається багато даних, тому для догляду за пацієнтами (і безпеки) вкрай важливо, щоб клініцисти були знайомі з тестами та інтерпретацією результатів.

Лабораторний результат необхідно інтерпретувати на тлі референтного інтервалу, який використовується для розрізнення «здоров'я» та «хвороби». Клініцист також повинен оцінити результат, знаючи біологічні варіації, і знати про потенційний ризик хибної інтерпретації. Так само вплив випадкових помилок і систематичних помилок на результат є важливим, а також діагностична чутливість і специфічність.

Перш за все клініцист повинен використовувати лабораторні результати в правильному контексті, але також надзвичайно важливо, щоб клініцист розумів, що стоїть за результатом тесту щодо статистичної ймовірності, випадкових і систематичних помилок тощо.

Безумовно, лабораторія також відіграє роль і несе відповідальність за надання клініцистам адекватної інформації, яка може допомогти їм у правильній інтерпретації даних.

У лікарнях з кожним роком замовляється дедалі більша кількість лабораторних досліджень, і, здається, це розширення ще не досягло верхньої межі. Враховуючи великий обсяг лабораторних тестів, здається, що значення тестів стають все більш очевидними для клініцистів і догляду за пацієнтами. Ще більш важливим є високий рівень довіри клініцистів до лабораторних даних. Вибір діагностичних лабораторних параметрів значною мірою залежить від медичної проблеми, про яку йдеться, але в лабораторії ми часто бачимо багато різних тестів, призначених для кожного окремого зразка. Замовлення занадто великої кількості тестів у некритичний спосіб не обов'язково надасть клініцисту більше інформації, а іноді це може ускладнити інтерпретацію результатів.

Таким чином, при виборі тесту важливо, щоб клініцист знав, наскільки тест підходить для запланованого використання, і не в останню чергу знати, наскільки надійним є результат тесту. У цьому відношенні важливим завданням для лабораторії є надання необхідної інформації про методи та результати тестування, тим самим допомагаючи клініцисту в процесі прийняття рішень. Раціональне використання клінічного біохімічного аналізу вимагає розуміння того, що насправді включають лабораторні результати. Тому важливо розуміти такі поняття: референтний інтервал, зміщення, точність, чутливість, специфіка, прогностичне значення.

Система моніторингу результатів медичних аналізів, розроблена на основі фреймворка Qt, є комплексним інструментом для візуалізації та аналізу медичних даних. Вона надає можливість відстежувати та обробляти результати аналізів, включаючи візуалізацію показників, порівняння та аналіз тенденцій. Ця система дозволяє швидкий доступ до інформації про пацієнтів та їх медичні дані, забезпечуючи зручний та ефективний інструмент для фахівців у сфері медицини та діагностики.

ОСОБЛИВОСТІ КРАУЛІНГУ ДИНАМІЧНИХ WEB-СТОРІНОК

Автор: студент групи ІПЗ-110 Кліпілін К.О.
Керівник: кандидат технічних наук, доцент Резніченко Ю.С.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

У сучасному інформаційному суспільстві проводяться численні дослідження, які стосуються покращення якості створення або реконструкції різних web-сайтів. Одним з основних завдань є організований обхід web-простору та збір інформації про гіперпосилання web-сторінок. Обробка динамічних web-сторінок є більш складним підзавданням, ніж обробка статичних web-сторінок. Найчастіше це пов'язано з тим, що динамічні web-сторінки можуть містити прихований контент, який не видно користувачеві при першому відвідуванні.

Краулери − це програми, які автоматично обходять web-сайти та індексують їх контент. У даній роботі розглянуто основні принципи роботи краулерів. Виділено основні задачі краулінгу динамічних web-сторінок: обробка HTML-коду, виконання JavaScript-коду, використання API web-сторінок. Сканування HTML-коду є найпростішим методом обробки динамічних web-сторінок. Виконання JavaScript-коду дозволяє отримувати доступ до прихованого контенту. Використання API веб-сайтів дозволяє найбільш ефективно отримувати доступ до контенту динамічної web-сторінки.

Розглянуто особливості краулінгу offline та online. Краулінг offline передбачає завантаження web-сторінки та обробку у автономному режимі. Краулінг online передбачає обробку web-сторінки безпосередньо на web-сервері. Перевірено, що online-краулінг є більш ефективним, оскільки дозволяє отримувати доступ до актуального контенту web-сторінки, однак є обмеженим правилами безпеки web-сайтів.

Проаналізовано два типи краулерів. Універсальні краулери здійснюють обхід web-простору з використанням посилань, аналізують сторінки на наявність необхідної інформації. Процес виконується до тих пір, поки не буде виконане обмеження на кількість проаналізованих сторінок або не досягнуто мету пошуку. Найчастіше є надлишковими та вимагають значної кількості обчислювальних ресурсів, програють у продуктивності спрямованого інформаційного пошуку за заданою метрикою. Спеціалізовані краулери розробляються для збору заздалегідь визначеного типу інформації, наприклад, для дослідження сайтів організацій, які працюють у одному сегменті ринку. Розглянуто існуючі web-краулери з відкритим вихідним програмним кодом та безкоштовні розповсюджені сервіси для здійснення процедури краулінгу. У якості програмних засобів для краулінгу динамічних web-сторінок у даній роботі обрано: сучасну мову програмування Python для розробки краулера, фреймворк Selenium для автоматизації взаємодії з web-браузером, бібліотеку BeautifulSoup4 для опрацювання HTML-коду.

Краулінг динамічних web-сторінок є необхідною автоматизованою процедурою у роботі сайтів-агрегаторів, адже необхідно підтримувати актуальність, достовірність та релевантність інформації. Сучасні інтелектуальні краулери дозволяють отримати структуровану інформацію для потреб різних користувачів.

ДОСЛІДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ МОДЕЛЮВАННЯ У НАВЧАЛЬНИХ 3D-ДОДАТКАХ

Автор: студент групи ІПЗ-212м Костерной Д.О.
Керівник: кандидат технічних наук, доцент Резніченко Ю.С.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

У світі сучасних технологічних інновацій комп'ютерна графіка та 3D-моделювання продовжують набувати популярності. Навчальні заклади та викладачі розвивають нові інтерактивні методи навчання, які є цікавими та ефективними для студентів. Однією з інноваційних практик є використання 3D-моделювання, що дозволяє студентам вивчати складні концепції на основі 3D-об'єктів з можливістю корекції зображення в реальному часі та ефектами присутності.

Навчальне 3D-моделювання розглянуто під різними кутами. Виявлено важливу особливість такого підходу до навчання студентів − перспективу отримання нових наукового-практичних результатів у кваліфікаційних роботах.

До основних переваг використання 3D-моделей у навчанні віднесено:

− удосконалену інтерактивність: взаємодія студентів з 3D-моделями покращує засвоєння;

− можливість застосування 3D-моделей у різних специфічних напрямках інженерії програмного забезпечення;

− зрозумілу візуалізацію абстрактних понять та складних концепцій;

− додаткову мотивацію: 3D-моделі забезпечують студентам реалістичний та цікавий досвід;

− підвищену доступність та інклюзивність розвитку у студентів фахових компетентностей.

Розглянуто різні методи та програмні інструменти створення 3D-моделей у навчальних додатках, від найпоширенішої комп'ютерної графіки для розробки реалістичних 3D-об'єктів та сцен до просунутих можливостей Blender, 3ds Max, 100Pro тощо для розробки складних 3D-моделей та анімацій.

У якості ключової технології визначено віртуальну реальність (VR) та доповнену реальність (AR). Кількість сучасних VR та AR програмних продуктів вказує на затребуваність такого формату: Expeditions, VR-досвід від Immersive VR Education, Mondly, VirtualSpeech тощо – це існуюче «360º навчання», «навчання без кінцевої точки».

Сьогодні навчальні заклади недостатньо забезпечені сучасними навчальними 3D-додатками. Проте саме таке програмне забезпечення є одним з потужних інструментів як для удосконалення індивідуальних траєкторій навчання студентів, так і для підвищення якості освіти в цілому.

ОПТИМІЗАЦІЯ АЛГОРИТМУ ВЗАЄМОДІЇ З МОДУЛЕМ ESP32-WROOM

Автор: студент групи ІПЗ-110 Крамаренко В.І.
Керівник: кандидат технічних наук, доцент Резніченко Ю.С.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Сьогодні сфера IoT-пристроїв активно розвивається у всьому світі. Інтернет речей поєднує взаємозалежні обчислювальні пристрої, що здатні підключатися один до одного або до зовнішнього середовища та обмінюватися даними без будь-якого втручання людини. Пристрої цієї системи можуть обмінюватися даними за допомогою Bluetooth Low Energy (BLE), Wi-Fi, Zigbee, Z-Wave, LoRa (Long Range).

У даній роботі проаналізовано усі методи обміну даними. У результаті обрано бездротовий протокол передачі BLE, розроблений для забезпечення ефективного зв'язку на короткі відстані з використанням мінімального обсягу енергії. BLE часто застосовується для пристроїв інтернету речей та інших розумних пристроїв (наприклад, розумних годинників, фітнес-трекерів, розумні замків тощо). BLE забезпечує стабільне з'єднання для передачі невеликих обсягів даних (зокрема, сенсорних даних та команд управління) та ефективне управління енергоспоживанням. BLE дозволяє взаємодіяти з модулем ESP32 WROOM.

ESP32 – це мікроконтролер, розроблений Espressif Systems, який надає спектр функціональних можливостей, включаючи підтримку Wi-Fi та Bluetooth. WROOM – це позначення для модулів, які інтегрують ESP32 з додатковими компонентами (кристали, антени тощо) для забезпечення повноцінного функціонування.

У даній роботі виявлено проблему переповнення стеку пам’яті при взаємодії з модулем ESP32 WROOM. Для вирішення проблеми модифіковано модель даних – json-структуру, де кожному параметру відповідав ключ для зручності розуміння, читання та редагування. Для зменшення розміру даних розроблено модель, у якій є лише один параметр-масив. Масив чітко визначає порядок запису даних. Це забезпечує правильність читання та обробки даних, а також запобігає несанкціонованій зміні даних під час та після їх передачі.

У результаті модифікації моделі даних усі дані передаються у вигляді єдиного самодостатнього пакету. Це зменшує ризик втрати пакету та забезпечує цілісність даних. Модифіковану модель даних реалізовано програмно у комерційному проекті. У результаті тестування розробленого програмного забезпечення отримано високі показники стабільності та безпеки, а також позитивні відгуки замовників.

ADAPTATION OF BANKING SERVICES TO THE NEEDS OF IT FREELANCERS IN THE FRENCH MARKET: PROBLEMS, CHALLENGES, AND INNOVATIVE SOLUTIONS

Автор: аспірант Кузнецов І.А.
Керівник: доктор технічних наук, професор Переверзєв А.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

The modern labor market in France is undergoing significant changes due to the transition to a new reality where freelancing becomes a vital component of the economy. From 2017 to 2022, factors such as the French Tech state program and the COVID-19 pandemic played a crucial role in this transformation. During the COVID-19 pandemic, many organizations recognized the necessity of integrating digital technologies into their business operations. To quickly adopt new technological solutions in a modern and innovative way, more companies began to seek external support. Consequently, there emerged a demand in the market for specialists and technological solutions capable of ensuring business continuity and enhancing resilience against future disruptions. The French Tech state program became an accelerator for such solutions. In 2019, the total investment amount reached 5.3 billion euros, and by 2022, French startups attracted investments totaling 13.5 billion euros, a 17% increase from 2021. In just one year, from 2019 to 2020, when the global economy faced significant challenges, French startups collaborated with 47,725 highly qualified engineers. However, while freelancers engaged in product-based IT companies might feel more financially secure, the situation is different for those working in outsourcing and staff augmentation companies. Their primary challenge revolves around financial security and access to banking services.

For risk management associated with unstable income, freelancers resort to developing backup financial strategies and diversifying their sources of income. Around 28% of freelancers maintain reserves covering 3 to 6 months of expenses, attempting to control their spending using mobile apps like Bankin' (with 4,000,000 users according to the App Store).

However, when it comes to diversifying income sources and banking services, freelancers seek additional earnings from webinars, online courses, book sales, and building partnership programs with well-known brands. Banks, though, often do not recognize these income sources as reliable. Moreover, the extreme mobility of freelancers, associated with 'Digital Nomads' or working across multiple time zones simultaneously, creates a need for access to banking services here and now, without physically being present in a bank. Consequently, conventional banking products and services are no longer relevant for this category of French citizens.

Products such as mobile banking services adapted to the needs and values of freelancers and companies could improve and provide more transparency and mobility to financial processes related to this customer group. Reconsidering the interactions between employees, companies, the state, and banks is driven by technological revolution and changing values that dictate modernity. Only now is online banking increasingly occupying the minds of modern managers in Europe who seek to elevate the level and speed of collaboration with their employees. The advantages of employing innovative online banking products for freelancers include:

-Continuous access to financial tools from any device at any time, fostering mobility and convenience in managing finances.

-The ability to categorize expenses and income into specific categories aids in gaining a comprehensive understanding of the financial situation and in selecting future financial strategies.

-The ability to swiftly adapt and synchronize with other institutions simplifies entrepreneurial activities and makes tasks like tax reporting and payment more straightforward and transparent.

The modern freelancer is professionally savvy, mobile, and open to change, with a flexible schedule and variable workspace. Therefore, when banks develop their financial products, they should rely on the needs and values of clients, such as mobility, expense analysis, and income source diversification. This includes the ability to determine effective financial strategies for their activities.

СИСТЕМИ ГЕНЕРАЦІЇ ВИПАДКОВИХ ЧИСЕЛ НА ОСНОВІ АНАЛІЗУ АКУСТИЧНИХ СИГНАЛІВ

Автор: студент групи ІПЗ-212м Куликівська Г.В.
Керівник: кандидат технічних наук, доцент Медведев Д.Г.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

Розробка системи генерації випадкових чисел на основі аналізу акустичних сигналів представляє важливий напрямок в області обробки сигналів та генерації послідовностей випадкових чисел. Використання акустичних сигналів для генерації випадкових чисел може виявитися важливим завданням з урахуванням потреб у великій кількості випадкових чисел у сучасних алгоритмах та додатках.

Вивчення характеристик акустичних сигналів виокремлює фундаментальний аспект у розгляді розробки системи генерації випадкових чисел. Акустичні сигнали, що аналізуються, включають в себе різноманітні параметри, що охоплюють частоту, амплітуду, часові характеристики та інші фізичні властивості. Здійснення аналізу цих аспектів стає ключовим етапом для визначення придатності акустичних сигналів у контексті генерації випадкових чисел.

Широкий діапазон частот може слугувати основою для розрізнення унікальних акустичних паттернів, що стає основою для стабільної та надійної генерації випадкових чисел. Амплітуда сигналів визначає їхню силу та відображає ступінь змін в коливаннях. Часові характеристики, такі як тривалість сигналу та його динаміка, додають важливу інформацію для визначення унікальності кожного акустичного зразка.

Надзвичайна важливість вивчення різних аспектів сигналів полягає в їхній здатності до високоякісного використання для генерації випадкових чисел. Врахування цієї многогранності параметрів дозволяє розробити систему, яка враховує всі нюанси та непередбаченості акустичних сигналів. Це створює можливість використання різноманітних аспектів сигналів у конструкції алгоритму для найефективнішої генерації випадкових чисел.

Розробка системи генерації випадкових чисел на основі аналізу акустичних сигналів визначається не лише технічними аспектами, але й глибоким розумінням фізичних властивостей звукових хвиль. Це може вивести на новий рівень можливості застосувань випадкових чисел у широкому спектрі індустріальних, наукових та технологічних застосувань.

Однією з основних задач є розробка алгоритму, який використовував акустичний сигнал для перетворення його в послідовність випадкових чисел. Врахування впливу шуму та інших проблем у сигналі визначає складність цього завдання. Ефективна система повинна бути стійкою до зовнішніх впливів та забезпечувати високий рівень випадковості.

Розробка системи включатиме в себе аналіз та обробку акустичних сигналів, вибір та налаштування відповідних алгоритмів генерації випадкових чисел, а також розробку візуального огляду генерованої послідовності з використанням гістограм. Алгоритм буде піддаватися тестуванню на реальних даних для визначення його ефективності та стійкості до різних умов.

Проведення експериментів на реальних акустичних даних дозволить з'ясувати, наскільки добре розроблений алгоритм справляється з поставленою задачею. На основі отриманих результатів, для визначення точності та надійності системи генерації випадкових чисел, можливі зміни алгоритму безпосередньо при виборі аудіопараметра, на основі якого відбуватиметься генерація випадкових чисел із записаних акустичних сигналів.

Розробка системи генерації випадкових чисел на основі аналізу акустичних сигналів є перспективною галуззю досліджень. Здійснення успішної реалізації відкриє шлях до нових можливостей у сфері генерації випадкових чисел та застосувань у різних областях, включаючи криптографію, моделювання та статистику.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗРАХУНКУ БАЛАНСУВАЛЬНИХ ХАРАКТЕРИСТИК КВАДРОКОПТЕРА

Автор: студент групи КІ-212м Курінної О.Ю.
Керівник: кандидат технічних наук, доцент Хараджян О.А.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

Сьогодні квадрокоптер вважається багатороторним літальним апаратом і широко використовується завдяки своїй легкій вазі та високій підйомній силі, вертикальному зльоту та посадці. Це стало центральною проблемою для зависання в повітрі та залишається стабільним для керування польотом. Цей тип БПЛА складається з чотирьох роторів на кінці плеча. Його рух дозволяє регулювати швидкість ротора незалежно, щоб він міг контролювати нахил, крен і поворот. Квадрокоптер може зіграти важливу роль у вирішенні питання перевезення корисного вантажу. Наприклад, його можна використовувати як камеру для аерофотозйомки, захват для підбору та розміщення об'єкта, транспортування вантажів. На сьогоднішній день, квадрокоптери, що спочатку використовувалися в основному для розваг, перетворилися на літаючі пристрої, які виявилися корисними в різноманітних галузях. Вони широко застосовуються для кадастрової аерофотозйомки, пошуку людей та контролю пожеж в віддалених лісових зонах, відслідковування та обліку диких тварин, доставки вантажів на невеликі відстані, а також для зняття фото та відео як для аматорських, так і для професійних потреб.

Мультикоптери як безпілотні літальні апарати привертають велику увагу в дослідженнях через їх широке військове та цивільне застосування. У порівнянні з іншими літальними апаратами, мультикоптери мають унікальні можливості, такі як статичне зависання, вертикальний зліт і посадка, а також можливість дуже швидко перемикатися між будь-якими двома довільними напрямками в будь-який час.

Найпростішим, найефективнішим і найекономічнішим мультикоптером є квадрокоптер, оскільки він містить мінімальну кількість гвинтів, необхідних для повного контролю свого положення та положення. Динамічна модель квадрокоптера використовується як основа для розробки та налаштування контролерів для найкращих польотних характеристик. Ця нова робота представляє дешевші альтернативні методи моделювання квадрокоптера, використовуючи лише базові механічні інструменти та електричні вимірювальні пристрої. Простіші альтернативні методи моделювання, представлені в цьому документі, можна використовувати для успішної експлуатації квадрокоптера в базовому польоті або навіть у динамічному режимі безпечного польоту. Насправді, методи моделювання в цій статті були використані в іншому дослідженні щодо безвідмовного керування, якщо сталася відмова двигуна. Повні методи, представлені в цій роботі, здатні зафіксувати вплив опору повітря та крутного моменту гвинта на динаміку квадрокоптера, не вимагаючи дорогого обладнання, такого як датчик моменту реакції. Таким чином, ця робота дуже корисна для невеликих дослідників, які мають обмежене обладнання, але які, тим не менш, бажають виконувати дослідницькі роботи на квадрокоптерах.

Квадрокоптер - це маневрене повітряне судно, яке, однак, має невелику стійкість, оскільки без системи керування воно залишається нестійким. Основна функція системи управління квадрокоптером полягає у вирішенні завдань кутової та просторової стабілізації, управління висотою (зліт та посадка), підтримки стабільного положення в повітрі та руху по заданій траєкторії. Ця система має високі вимоги до точності та швидкодії з урахуванням встановлених обмежень. Динаміка квадрокоптера визначається його маневреністю та стійкістю у повітрі. Основні аспекти динамічних характеристик включають керованість апарата, стабілізацію в русі та утримання певної позиції в повітрі. Квадрокоптери мають властивість швидко реагувати на керування пілота через їхню високу маневреність. Ця маневреність базується на здатності швидко змінювати обертовий момент кожного з чотирьох пропелерів, що дозволяє змінювати кути нахилу і керувати польотом. Однак, квадрокоптери мають невелику стійкість без системи автоматичного керування. Системи управління квадрокоптером відповідають за стабілізацію в русі, утримання певної висоти польоту, а також за підтримання стабільного положення в повітрі та руху по заданій траєкторії. Таким чином, динамічні характеристики квадрокоптера визначають його здатність до швидкої реакції на керування та здатність підтримувати стабільність у повітрі завдяки системі керування.

ОСОБЛИВОСТІ АЛГОРИТМУ ВЗАЄМОДІЇ ІЗ СЕРВІСОМ PUSH СПОВІЩЕНЬ

Автор: студент групи ІПЗ-110 Михальський Б.М.
Керівник: аспірант Прокопенко Р.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Push-повідомлення – це ефективний інструмент комунікації, який використовується в різних сферах для надсилання коротких повідомлень безпосередньо на мобільні пристрої користувачів. Цей механізм сприяє негайній інформаційній взаємодії між відправником і отримувачем. Однією з ключових областей використання push-повідомлень є мобільний маркетинг. Компанії використовують цей засіб для повідомлення своїх клієнтів про нові товари, акції, знижки та інші важливі події. Важливою перевагою є те, що повідомлення надходять прямо на екран мобільного пристрою, негайно привертаючи увагу споживача. В галузі соціальних мереж push-повідомлення використовуються для сповіщення про нові повідомлення, лайки, коментарі та інші активності користувачів. Це робить процес взаємодії більш динамічним і заохочує користувачів до активності в мережі. В сфері технологій push-повідомлення широко використовуються для повідомлень від додатків та сервісів. Наприклад, вони можуть слугувати сповіщенням про нові оновлення, нагадуваннями про події в календарі, або навіть важливими системними повідомленнями. В загальному, push-повідомлення використовуються для створення ефективного механізму комунікації в різних галузях, надаючи можливість негайно сповіщати та залучати увагу аудиторії. Цей інструмент допомагає підтримувати зв'язок із користувачами, збільшувати залученість та забезпечувати швидкий доступ до важливої інформації.

Розгортання push-повідомлень є важливою задачею для ефективного спілкування з користувачами і підтримки активності додатка. Цей процес включає декілька кроків:

1. Реєстрація додатка в сервісах push-повідомлень. Для Android це може бути Firebase Cloud Messaging, а для iOS - Apple Push Notification Service. Отримання API-ключів та сертифікатів відповідних сервісів дозволить додатку взаємодіяти з платформами push-повідомлень;

2. Реалізація необхідного коду для обробки push-повідомлень в мобільному додатку. Для цього використовується SDK від відповідного сервісу (FCM або APNs). Реєстрація та отримання push-токена дозволить серверу ідентифікувати конкретний пристрій;

3. Після отримання push-токена від мобільного додатка, необхідно передати цей токен на власний API-сервер. Реєстрація користувача на сервері дозволить зберігати і керувати токенами пристроїв;

4. Створення API-серверу, який буде відповідати за логіку обробки та відправлення push-повідомлень;

5. Реалізація на основному сервері API взаємодії з API сервісом відправки push-повідомлень;

6. Імплементація обробки помилок та винятків в API-сервер, щоб забезпечити стабільну роботу і надійність відправлення push-повідомлень.

Отже, при виборі між Firebase Cloud Messaging і Apple Push Notification Service, важливо враховувати конкретні потреби проекту. FCM вражає своєю кросплатформеністю - можливість взаємодії з Android і iOS, а також веб-додатками. Його безкоштовні обміни повідомленнями і розширені функції, такі як data-повідомлення, роблять його привабливим для розробників. Однак, залежність від Інтернет-з'єднання може створити виклики, особливо при обмеженій мережевій доступності. З іншого боку, APNs гарантує доставку повідомлень на пристрої iOS і легко інтегрується з інфраструктурою Apple, але може бути менш оптимальним вибором для тих, хто прагне кросплатформенності. Ураховуючи ці фактори, розробники можуть зробити обдуманий вибір відповідно до своїх потреб і пріоритетів.

ПРОЕКТУВАННЯ ТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ДАНИХ У ГАЛУЗІ ЛОГІСТИКИ НА БАЗІ МІКРОСЕРВІСНОЇ АРХІТЕКТУРИ

Автор: студент групи ІПЗ-112м Петров Я.Б.
Керівник: доктор економічних наук, професор Левицький С.І.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Транспортна логістика є однією з важливих складових розвитку господарства будь-якої держави. Транспортна логістика поруч із закупівельною, розподільчою, виробничою та складською, є головною базою підвищення продуктивності праці та відповідно збільшення ефективності як у сфері обігу, так і у сфері виробництва. Звичайно ж транспортна логістика має чітку географічну основу та вимагає досліджень з боку географічних аспектів задля виявлення просторових диспропорцій розвитку, пошуку можливостей з раціоналізації зв'язків, тощо.

Метою дослідження є моделювання логістичних процесів та створення гнучкого програмного продукту, що може стати у нагоді цільовому бізнесу. Задачі такої роботи:

1. Створення документації бізнес потреб проекту та його задач;
2. Створення Entity діаграм, що описують структуру бази даних та сутностей у проекті;
3. Створення Flow діаграм, що описують бізнес-алгоритми проекту;
4. Створення діаграм, що описують взаємодію між технічними складовими проекту
5. Створення репозиторіїв для основного проекту та мікросервісів
6. Налаштування Symfony для старту розробки
7. Помодульне створення CRUD (Create Read Update Delete) для кожної секції; Повний цикл (FE/BE)
8. Налаштування Dev сервера
9. Налаштування Staging сервера
10. Налаштування Pipelines для кожного з них, які автоматизують перевірки коду, запуск міграцій, деплой при кожному merge у відповідні гілки.

Після створення сутностей проекту було виконано роботу над мікросервісами. Здійснено паралельну реалізацію:

- Топлівного мікросервісу
- GPS мікросервісу
- ELD мікросервісу
- Prepass мікросервісу

Автоматизуючи логістичні процеси та маючи доступ до найактуальніших даних щодо статусу грузів, стану транспортних засобів та їх місцезнаходження, актуально було б створити автоматизований розрахунок зарплат/виплат та планування логістичних маршрутів та розподілення грузів та транспортних засобів між водіями для найбільш ефективного їх використання.

Таким чином, планування, моделювання та реалізація подобного програмного продукту сприятиме підвищенню якості логістики для клієнтів, матиме гнучкі можливості налаштування та функціонування програмного середовища.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЗГОРТКОВИХ НЕЙРОННИХ МЕРЕЖ ДЛЯ РОЗПІЗНАВАННЯ ОБРАЗІВ

Автор: студент групи ІПЗ-312м Подскребко О.С.
Керівник: доктор економічних наук, професор Левицький С.І.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Нейронні мережі є потужним інструментом, який можна використовувати для вирішення широкого кола завдань і які використовують переважно для аналізу складних структур даних. Сьогодення характеризується швидким розвитком технологій і тому нейронні мережі, та їх можливості лише розширюватимуться.

Нейронні мережі використовуються в сучасному світі для вирішення широкого кола завдань, включаючи:

- прогнозування, для побудови прогнозів майбутніх подій, таких як ціни на акції або попит на товари та послуги;
- розпізнавання образів, для розпізнавання таких як об’єктів як люди, предмети різної природи та ін.;
- обробка природної мови, а саме допомога при перекладі, розпізнавання мови або генерація тексті;
- автоматизація, нейронні мережі активно використовують для автоматизації виконання завдань, управління різного роду процесами або прийняття рішень.

Згорткові нейронні мережі (CNN або Convolutional Neural Network) є одними з найефективніших методів розпізнавання образів. Подібні архітектури нейронних мереж також зарекомендували себе в класифікації зображень. Вони мають ряд особливостей, які роблять їх особливо ефективними при роботі з зображеннями.

Як зазначалось раніше, CNN мають ряд певних переваг перед іншими методами розпізнавань образів. До переваг загорткових мереж можна віднести:

- точність, CNN часто показують більш високу точність розпізнавання образів порівняно з іншими моделями;
- масштабованість, згорткові нейронні мережі можна використовувати для роботи з великими наборами даних;
- універсальність згорткових нейронних мереж дозволяє використовувати їх для розпізнавання зображень різних класів.

Можна виділити декілька прикладів, які демонструють як CNN використовуються для розпізнавання образів:

- розпізнавання облич: CNN використовується для розпізнавання облич у системах безпеки за допомоги відео та фотокамер;
- розпізнавання об'єктів: CNN дозволяють ефективно розпізнавати об'єкти на зображеннях, у якості таких об’єктів можуть виступати машини, люди, тварини і т.п.;
- розпізнавання рукописного тексту: CNN використовується для розпізнавання рукописного тексту у документах (одним з найбільш популярних набір даних з рукописними цифрами є MNIST).

Щодо особливостей застосування CNN для розпізнавання образів, то можна виділити наступні:

- використання згорткових шарів. Згорткові шари дозволяють CNN навчатися локальним особливостям зображення, тобто краще розуміти деталі, що безпосередньо впливає на якість моделі;
- використання пулінгу. Пулінг дозволяє CNN зменшити розмір вихідних даних згорткових шарів, зберігаючи при цьому важливі особливості;
- використання повнозв'язних шарів. Повнозв'язні шари дозволяють CNN навчатися глобальним закономірностям у зображеннях.

Слід зазначити, що застосування CNN для розпізнавання образів потребує ретельного підбору архітектури нейронної мережі та параметрів навчання. Однак, при правильному підході, CNN можуть забезпечити високу точність розпізнавання зображень.

CNN є потужним інструментом, який може бути використаний для вирішення широкого кола завдань пов’язаних з розпізнаванням образів. Згорткові нейронні мережі є достатньо ефективними, масштабованими та універсальними, що робить їх ідеальним вибором для багатьох завдань, які пов’язані з аналізом складних структур даних.

АНТИСИПАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ПРИ КРИЗОВІЙ СИТУАЦІЇ У РОЗРОБЦІ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Автор: аспірант Прокопенко Р.В.
Керівник: доктор економічних наук, професор Левицький С.І.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Важливими завданнями розробки програмного забезпечення всіх форм і видів в умовах війни, обмеженого часу, видаленої роботи та з вимогами високої якості є підтримання стійкого зростання прогресу в розробці та підвищення ефективності результатів проміжних етапів. Незважаючи на складність екосистеми розробки (видалена робота, он-лайн комунікація команди), багато ІТ-підприємств не приділяють уваги таким заходам, як прогнозування, розпізнавання, вимірювання, оцінка скритих неоднозначностей при розробці програмного забезпечення які пов'язані особливостями персоналу. Таке ставлення до діяльності може призвести до кризового стану в екосистемі проекту. Кризисним станом називається неможливість ІТ - підприємства в даний момент реалізовувати інтелектуальних потенціал співробітників, неможливість виконання своїх зобов'язань перед замовниками або це відбувається частково або поза термінів закінчення проекту.

Виділяють зовнішні і внутрішні причини кризи. До зовнішнього можна віднести природні причини, демографічні, політичні, форс-мажорі (наприклад війна). До внутрішніх причин відносяться конфлікти всередині команди, відсутність грамотного планування розробки, недосконаліть управління командою розробників, прийняття невірних рішень, провокація напружених ситуацій.

Найчастіше дані фактори не мають належного значення зі сторони керівників підприємства вищої та середньої ланки. Сучасна теорія антикризового управління для ефективного запобігання кризи використовує систему антисипативного управління. Антисипативне управління слід розглядати як планування передових дій і заходів, які слід розробляти в стійкому стані команди розробників, до виникнення видимих ознак кризи в цілях забезпечення майбутнього стійкого функціонування та розвитку ІТ-підприємства.

У процесі підготовки до кризи важливо приділяти увагу всім факторам які присутні при розробці програмного забезпечення та всім видам використовуваних ресурсів, однак, хотілося б звернути особливу увагу управлінню людськими ресурсами: їх розвитку, підготовці до кризи, підвищення кваліфікації, тестування, підвищення психологічної стійкості.

Адже, по-перше, людські ресурси впливають на кількість та характер помилок при розробці програмного забезпечення, об'єктивну оцінку ситуацій, планування антикризової діяльності. По-друге, у період кризи компетентний людський ресурс підприємства виступає стабілізуючим фактором (Гнучкість мислення, аналітичні здібності, націленість на результат). По-третє, людський ресурс є рушійною силою для прискорення виходу ІТ -підприємства із кризи. У сучасних умовах нестабільної економіки, а також під час війни працівник перебуває під постійним тиском (терміни виконання робіт, повітряні тривоги, перевтома, рутинна робота). Несприятлива ситуація в екосистемі розробки проекту може призвести до стресу. Якщо не приділяти уваги підвищенню стресостійкості працівників, це може призвести до зниження продуктивності праці, порушення дисциплінарних норм, депресії, ізольованості від екосистеми, відсутності скоординованої роботи, втрати концентрації та як фінал – звільнення.

Одним із підходів недопущення кризи є проведення тестування розробників виявлення їх психологічних особливостей. Багато видів професій передбачають наявність у співробітника таких якостей, які завжди можна розвинути і скоригувати. Тести допомагають своєчасно визначити як якості та працездатність людини, її вміння управляти робочим часом, генерувати ідеї, здатність виконувати поставлені задачі у команді. До тестів які можна ефективно застосувати в ІТ сфері можна віднести:

• тест Люшера – він дає можливість визначити стресостійкість людини, активність, навички підтримки комунікацій, прагнення до досягнення поставленої мети, гнучкість вольових проявів в екстремальних ситуаціях;

• тематичний апперцептивний тест – тестування застосовується для того, щоб позначити провідні мотиви, емоції, виявити приховані переживання, симпатії, антипатії, комплекси та внутрішні конфлікти, прагнення, бажання, індивідуальні особливості, притаманні кожному конкретному індивіду;

• психогеометричний тест – працівнику пропонується вибрати одну з п'яти фігур: квадрат, трикутник, прямокутник, зигзаг чи коло. Відповідно до обраної фігурою можна констатувати, яка півкуля ліва або права розвинена у людини більшою мірою, і в якості якого фахівця вона здатна принести велику користь для ІТ-підприємства.

АЛГОРИТМИ ТА ПРОГРАМНА РЕАЛІЗАЦІЯ ВИБОРУ СТРАТЕГІЇ ІГОР НА ШАХІВНИЦІ

Автор: студент групи ІПЗ-112м Росін В.В.
Керівник: кандидат технічних наук, доцент Медведев Д.Г.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

У наш час комп'ютерні технології розвиваються дуже стрімко, зокрема це відображається у різноманітті комп'ютерних ігор. Але зазвичай комп'ютерні ігри вимагають від гравця великої кількості вмінь та навичок, при цьому вони самі є складними результатами роботи розробників програмного забезпечення і є демонстрацією їх вмінь та навичок.

Найчастіше такі ігри дуже ресурсоємні, але при цьому не демонструють власного інтелекту.

Водночас з цим є досить багато логічних ігор, такі як шахи, шашки, го, хрестики-нулики, реверсі та інші. Програмування такого роду ігор вимагатиме від програми демонстрації власного інтелекту. Програма сама повинна приймати рішення і вибирати продовження гри.

Це є частиною такої галузі комп'ютерних наук як штучний інтелект.

Прийняття рішень є невід'ємною частиною логічних ігор.

Розроблено алгоритми вибору ходу для логічних ігор. Здебільшого вони використовують перебірні стратегії. В цих алгоритмах використовується оцінка позиції, алгоритм обчислення якої замовчується, вона просто якимсь чином знаходиться. Проте саме оцінка позиції відіграє не останню роль в результативності алгоритмів.

Отже, існує важлива задача галузі штучного інтелекту так як автоматизація прийняття рішення.

Розроблено алгоритм генерації ходів. Він складається з двох етапів. На першому етапі генеруються ймовірно можливі ходи в даній позиції. Наступним етапом відсіюються ті ходи, які не можливо виконати.

Розроблено алгоритм оцінки позиції. Він містить три рівні складності. Для легкого рівня виконується аналіз лише за кількістю фішок та частково враховуються їх розташування. Для середнього рівня додається аналіз кількості можливих ходів суперника та збільшується глибина розрахунків. Для складного додається пріоритетність за стадіями гри та ще збільшується глибина розрахунків.

Було розроблено інтерфейс програмного продукту. Він базується на подійно-орієнтованому програмуванні. Тобто зв'язок користувача з функціоналом програми відбувається через обробку подій (рух та натискання кнопок маніпулятора миші).

Розроблене програмне забезпечення є веб-додатком. Користувач має можливість вибрати рівень складності та розмір ігрового поля. Для виконання ходу необхідно натиснути ліву кнопку маніпулятора миші.

Дане програмне забезпечення було протестоване на кросплаформенність. Виконано аналіз часових затрат на пошук найкращого ходу на ПК з різними процесорами. Він показав, що для різних рівнів складності часові затрати відрізняється на порядок

VUKA-ПІДХІД В СУЧАСНОМУ УПРАВЛІННІ ПРОЕКТАМИ

Автор: аспірант Сімонов Д.В.
Керівник: доктор економічних наук, професор Полуектова Н.Р.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

У сучасному світі ситуації постійно виникають ситуації різного роду ризіків, які можуть вплинути на організації та життєздатність бізнесу. Кілька досліджень засвідчують, що поточний момент в історії є складним, із дедалі більш частими та неминучими змінами. Цей момент часто називають епохою VUCA, що означає нестабільність, невизначеність, складність і неоднозначність (від англ. Volatility, Uncertainty, Complexity, Ambiguity).

Поєднання чотирьох факторів, відомих під загальною назвою VUCA, характеризує природу деяких проблемних умов середовища для організацій. Усвідомлення цих факторів і стратегії пом'якшення їх впливу є важливими для управління процесами. Вони пропонують керівну матрицю для визначення, підготовки та реагування на події, спричинені чотирма факторами VUCA.

Класичні методи управління проектами ефективні якщо сфера застосування визначена заздалегідь і майже не очікується змін, середовище є передбачуваним, а процеси часто стійкі до змін і чіпляються за суворе дотримання плану оцінки успіху. З іншого боку, адаптивні методи, засновані на гнучких принципах, реагують на динамічні аспекти середовища. Вони обіцяють підвищену задоволеність клієнтів, нижчий рівень дефектів і більшу адаптивність до мінливих вимог. Вони базуються на життєвому циклі ітеративного аспекту та вітають зміни. Планування постійно коригується за допомогою ітераційної серії завдань, які виконуються за необхідності, що дозволяє змінам мати менший вплив. Таким чином, має сенс впровадження нових методів управління проєктами, які містять методи та процедури управління VUKA як найважливішу складову..

АЛГОРИТМИ ТА ПРОГРАМНА РЕАЛІЗАЦІЯ ВИБОРУ СТРАТЕГІЇ ІГОР НА ШАХІВНИЦІ

Автор: студент групи КІ-112м Скляр Д.В.
Керівник: кандидат технічних наук, доцент Медведев Д.Г.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

Багатьом організаціям необхідно покращити залучення співробітників і спілкування на робочому місці, особливо враховуючи нову тенденцію віддаленої роботи. Ефективна комунікація з клієнтами також важлива для успіху бізнесу. Особливо для телекомунікаційних компаній, які належать до ліги постачальників послуг цілодобової підтримки.

Загальним рішенням для полегшення спілкування між співробітниками та клієнтами є розробка функціональності чату в реальному часі, яка дозволяє користувачам отримувати потрібну інформацію за лічені секунди. Ви можете вбудувати функцію чату в існуючі програми (наприклад, програму для мобільної торгівлі) або створити окрему програму, наприклад Slack, для спілкування на робочому місці.

Існуючі програми обміну повідомленнями оснащені багатьма корисними функціями та розширеннями, але можуть коштувати чималі гроші. Крім того, деякі галузі (наприклад, фінанси) потребують сильного контролю конфіденційності, тому компаніям потрібно зберігати дані на власних серверах. Це створює потребу розробити спеціальний месенджер або інтегрувати функції чату в існуючі програми.

Обов'язковий функціонал:

− миттєві повідомлення. Хоча вміст повідомлень може відрізнятися, усі програми обміну текстовими повідомленнями передають невеликі обсяги інформації від одного користувача до іншого. Це основна функція будь-якої месенджерної програми, тому слід продумати кожну деталь, як вона працює;

− секретні чати. Впровадження чатів, які зникають через певний період часу, щоб забезпечити додатковий рівень конфіденційності;

− статус доставки. Показати, чи бачив і отримував повідомлення учасник чату;

− скасувати надсилання повідомлення. Більшість сучасних месенджерів дозволяють користувачам скасувати надсилання повідомлень протягом певного часу після їх надсилання;

− групові чати. Впровадження функції групового чату, особливо під час створення месенджерів для спільнот або команд;

− модерація. Щоб додати функцію групового чату, також потрібно додати функцію модерації. Дозволити адміністраторам банити або видаляти користувачів, видаляти повідомлення та робити інших користувачів адміністраторами.

− голосові та відеоповідомлення. Іноді користувачі не встигають набирати довгі повідомлення. Для додаткової зручності дозвольте користувачам надсилати відео та аудіоповідомлення;

− голосові та відеодзвінки. Чим більше каналів зв’язку ви надасте, тим зручнішим буде додаток для користувачів;

− обмін файлами. Користувачі хочуть миттєво ділитися фотографіями, GIF-файлами, відео, документами та іншим вмістом. Впровадити функцію обміну файлами, яка дозволяє користувачам надсилати файли в різних форматах. Можна інтегруватися з Google Drive і Dropbox за допомогою їхніх API, щоб дозволити користувачам імпортувати файли безпосередньо з цих служб;

− редагування фото. Фотографії є найпопулярнішим типом файлів для обміну. Було б гарною ідеєю дозволити користувачам виділяти елементи на фотографіях або просто прикрашати їх у вашому додатку для обміну повідомленнями. Функціональність редагування фотографій може сильно відрізнятися, від обрізання до додавання фільтрів, подібних до Snapchat;

− громадські канали. Загальнодоступні канали роблять програми обміну повідомленнями потужним маркетинговим інструментом і засобом, який компанії, блогери та професійні спільноти можуть використовувати, щоб робити оголошення;

− інтеграція з соціальними мережами.

Залежно від платформи, для якої буде створюватись програма (iOS, Android), складності програми, функціональних і нефункціональних вимог, а також особливостей цільової аудиторії, необхідно визначити стек технологій розробки. Основні функції, властиві будь-якій програмі та серверній частині, включають інфраструктуру: API, бази даних, сервери зберігання, протоколи обміну повідомленнями тощо.

СТИМУЛЮВАННЯ ЗБУТУ У СФЕРІ ІГРОВОЇ ІНДУСТРІЇ

Автор: аспірант Стреляєв О.Ю.
Керівник: доктор технічних наук, професор Переверзєв А.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

На сучасному етапі розвитку соціуму інформаційні технології увійшли до всіх сфер людського життя. Цифровізація суспільства супроводжується посиленням ролі інтернет-технологій у житті, зокрема у збільшення споживання контенту різного змісту – від програмного забезпечення до комп'ютерних ігор. Об'єктивні фактори сучасної реальності, що проявилися, включаючи глобальні ризики для звичного функціонування соціально-економічних систем, такі як пандемія COVID-19, режим самоізоляції, повномасштабне військове вторгнення Російської Федерації в Україну, вимога дистанційної роботи та широкої взаємодії значної кількості людей у віддаленому форматі, зміцнюють тенденцію поглиблення цифровізації та збільшення обсягів споживання контенту в Інтернет-мережі. Розвиток глобальних телекомунікаційних засобів, інтернет-технологій та програмного забезпечення призвів до формування такого сектора економіки, як виробництво та споживання комп'ютерних ігор, у якому через зростання кількості учасників ринку зросла конкуренція та запит на технології просування продуктів та комунікацій із споживачами.

Ігрова індустрія - це один із найбільш прибуткових сегментів сучасного ринку розваг, що найшвидше розвивається. Як гравці стають більш вимогливими та інформованими, так і компанії, що розробляють або видають ігри, починають застосовувати різноманітні методи стимулювання збуту, щоб привернути увагу та забезпечити успіх своїх продуктів. В якості базових, прийнято виділяти розглянуті нижче методи.

- Реклама в соціальних мережах. Основним методом просування гри є ретельно налаштовані під цільову аудиторію рекламні кампанії в популярних соціальних мережах, таких як Facebook, Instagram, X та інших.

- Фічерінг в магазинах цифрової дистриб'юції ігор. Більшість споживачів ринку комп’ютерних ігор користуються як мінімум одним з магазинів цифрової дистриб'юції ігор, таких як Steam, Epic Games Store, App Store та Google Play. Тож хостинг гри в одному, або декількох магазинах з можливістю подальшого фічерінгу та комунікації безпосередньо з покупцями за допомогою стрічки новин значно підвищує обізнаність аудиторії щодо продукту.

- Відеореклама та стрімінг. Розміщення реклами відеороликів на популярних платформах, таких як YouTube, Twitch, а також співпраця з відеоблогерами та стрімерами для прямого демонстрування гри.

- Публікація оглядів та рецензій. Співпраця з впливовими журналістами та виданнями, такими як Kotaku, Game Informer, IGN, GameSpot, з подальшою публікацією оглядів, інтерв’ю чи рецензій гри, сприяє підвищенню інтересу гравців.

- Спеціальні події та виставки. Організація або участь в регулярних ігрових виставках Gamescom, E3 та інших чи конференціях як GDC суттєво впливає на обізнаність потенціальної аудиторії о продукті.

- Соціальні медіа та спільноти гравців. Активна участь у соціальних мережах та спільнотах гравців для спілкування з аудиторією, публікації новин та оновлень гри є необхідною та безальтернативною частиною формування образа гри та її просування.

- Партнерські угоди та крос-продажі. Укладення партнерських угод із відомими брендами або іншими ігровими компаніями для спільного просування гри та крос-продажів товарів чи послуг дозволяє підвищувати інтерес до гри та поповнювати аудиторію продукту.

- E-mail-маркетинг. Використання електронної пошти для сповіщення гравців про новини, оновлення та спеціальні пропозиції сприяє як регулярному поверненню гравців до ігор-сервісів, так і конверсії аудиторії, що додала гру в список очікуваного в покупців.

- Бета-тести та демоверсії. Надання можливості гравцям спробувати гру перед виходом шляхом бета-тестування та демоверсій сприяє конверсії аудиторії в покупців.

Ці методи допомагають ігровим компаніям ефективно просувати свої ігри, нарощувати кількість проданих копій, яка може сягати мільйонних значень в перший тиждень з початку продажів гри й тільки збільшуватись з часом. Окрім цього, більшість перерахованих методів не лише стимулюють збут, а й покращують імідж самої компанії виробника, що в перспективі робить збут наступних продуктів простішим завданням.

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ АЛГОРИТМУ ДЛЯ РОЗРАХУНКУ ЕНЕРГОБАЛАНСУ БУДІВЛІ

Автор: студент групи ІПЗ-112м Чаплинський А.І.
Керівник: кандидат технічних наук, доцент Хараджян О.А.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

Комерційний енергоаудит — це детальний аналіз моделей споживання енергії комерційною будівлею, щоб виявити області марнотратного або надмірного споживання енергії та запропонувати модернізацію для підвищення енергоефективності та мінімізації експлуатаційних витрат. 40% світового споживання енергії припадає лише на будівлі, що становить 33% викидів парникових газів? Багато століть тому люди вітали відкриття викопного палива та промислову революцію, не усвідомлюючи, яку шкоду вони можуть завдати навколишньому середовищу. Понад століття потому глобальне потепління перебуває у найжахливішому стані, оскільки весь світ відчуває наслідки витрачання викопного палива у вигляді зміни клімату.Використання світлодіодних лампочок у будинках і будівлях є лише одним із багатьох способів зниження витрат на електроенергію та викидів CO2, а також досягнення суттєвого скорочення рахунків за електроенергію. Сучасні прилади, такі як пральні машини, холодильники та водонагрівачі, набагато ефективніші та дешевші в експлуатації, ніж старі моделі, а завдяки заміні старих вікон, встановленню кращої ізоляції та використанню сонячних водонагрівачів економія настільки велика, що початкові інвестиції в модернізацію зазвичай окупаються. для себе за рахунок економії рахунків за електроенергію всього за кілька років. Втрачене тепло від водонагрівачів можна додатково зменшити за допомогою таймерів та ізоляції. Енергоаудит в будівлі – це техніко-економічне обґрунтування. Оскільки це не тільки для визначення споживання енергії серед різних послуг і для виявлення можливостей для енергозбереження [1], але це також важливий перший крок у створенні програми енергоменеджменту. Аудит дасть дані, на яких базується така програма. Дослідження повинно розкрити власнику, менеджеру чи команді управління будівлі доступні варіанти зменшення втрат енергії, пов’язані витрати та вигоди, які можна отримати від впровадження цих можливостей енергозбереження (ECO).

Програма енергоменеджменту — це систематична постійна стратегія контролю за структурою енергоспоживання будівлі. Він полягає в тому, щоб зменшити витрати енергії та грошей до мінімуму, дозволеного кліматом, у якому розташована будівля, її функціями, графіком заповнення та іншими факторами. Він встановлює та підтримує ефективний баланс між річними потребами будівлі в функціональній енергії та річним фактичним споживанням енергії. Енергоаудит може варіюватися від простого наскрізного обстеження в одній крайній частині до такого, який може охоплювати кілька етапів. Ці етапи включають просте наскрізне обстеження з наступним моніторингом використання енергії в будівництві, а потім аналіз моделі за допомогою комп’ютерного моделювання експлуатації будівлі. Таким чином, складність аудиту безпосередньо пов’язана з етапами або ступенем складності програми енергоменеджменту та вартістю проведення аудиту. Перший етап полягає в тому, щоб зменшити споживання енергії в областях, де енергія витрачається, і скорочення не призведе до збоїв у різних функціях. Зменшення споживаної енергії не повинно погіршувати рівень обслуговування. Він починається з детального, покрокового аналізу факторів енергоспоживання будівлі та витрат, таких як показники ізоляції, графіки заповнюваності, ефективність охолоджувача, рівень освітлення та записи витрат на комунальні послуги та паливо. Він включає ідентифікацію конкретних ECO разом із економічно ефективними перевагами кожного з них. Завершене дослідження забезпечить власника будівлі детальною основою для прийняття рішення про те, які ECO слід запровадити, величину очікуваної економії та цілі енергозбереження, які мають бути встановлені та досягнуті в програмі енергоменеджменту. Однак ECOs може дати помірну користь.

Другий етап полягає в підвищенні ефективності обладнання для перетворення енергії та зменшенні споживання енергії шляхом належної експлуатації та технічного обслуговування. З цієї причини необхідно зменшити кількість робочих машин і годин роботи відповідно до вимог навантаження та повністю оптимізувати роботу обладнання. Отже, ECO включатиме наступне: експлуатація будівельного обладнання, огороджувальні конструкції, обладнання та системи кондиціонування та механічної вентиляції, системи освітлення, системи живлення. Перші два етапи можна реалізувати без реконструкції будівель та існуючих споруд. Третій етап вимагав би змін основних функцій будівель шляхом реконструкції, перебудови або запровадження подальших модернізацій контролю в будівлі. Це вимагає певних інвестицій. Останнім етапом є проведення широкомасштабних заходів з енергозбереження, коли існуючі об’єкти вичерпали свій термін експлуатації або потребують масштабного ремонту чи заміни через зношеність. У цьому випадку можна досягти більшої економії енергії. Для цих двох останніх етапів аудит може бути більш розширеним, щоб визначити більше ECO для оцінки, але за умови збільшення потреби у більших капітальних витратах для реалізації цих можливостей.

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Автор: аспірант Чигорін О.Л.
Керівник: кандидат технічних наук, доцент Резніченко Ю.С.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Проєктний підхід є одним з ключових вимог до відновлення та розвитку територіальної громади. Дослідження Transparency International Україна показало, що більшість громадян вбачає органи місцевого самоврядування відповідальними за реалізацію проєктів розвитку. Отже, якість управління проєктами у територіальних громадах напряму пов’язані з якістю відновлення України. Попри зусилля міжнародних та українських організацій, якість проєктного управління залишається ініціативою окремих управлінців.

У територіальних громадах спостерігається недостатня увага до проєктного менеджменту як важливої діяльності для розвитку та досягнення цілей громади. Існує негативний сценарій, коли проєктна діяльність не здійснюється. Існує базовий сценарій, коли проєктами займаються окремі зацікавлені управлінці. Оптимальний сценарій передбачає, що є проєктний відділ, який функціонує без підтримки галузевих відділів органів місцевого самоврядування. Оптимістичний сценарій передбачає, що є проєктний відділ, який взаємодіє з галузевими відділами органів місцевого самоврядування.

У територіальних громадах, де є посада проєктного менеджера, часто виникають складнощі з самою інституціоналізацією проєктного підходу. Зазначається відсутність позитивного «тону згори» від керівництва громади та відсутність чітких пріоритетів у довгостроковому плануванні. Через відсутність чіткого розподілу обов'язків менеджер проєктів є перевантаженим операційною роботою та ексклюзивно відповідальним. Відсутність заохочення призводить до швидкого виснаження ресурсів проєктного менеджера.

Виявлено брак навичок проєктних менеджерів та команд. Зазначається невміння розглядати невеликі проєкти як інструмент до вирішення більшої проблеми − бракує навичок стратегічного мислення. Рівень навичок взаємодії та комунікації характеризується незадовільними результатами пошуку довготривалих партнерств та можливостей, недостатнім залученням громадськості. Виявлено брак аналітичних навичок писати переконливо. Існують труднощі у виборі та зборі даних. Рівень комп’ютерної грамотності та володіння іноземними мовами недостатній. Також бракує інноваційного мислення та інституційної пам’яті.

У даній роботі виявлено ключові проблеми проєктного менеджменту у територіальних громадах. Наступний крок дослідження має на меті запропонувати можливі рішення/підходи до проєктного менеджменту для органів місцевого самоврядування та міжнародних донорів, які працюють з територіальними громадами.

АНАЛІЗ АЛГОРИТМІВ ОБРОБКИ ВЕЛИКИХ ДАНИХ ДЛЯ ПРИСКОРЕННЯ РЕНДЕРИНГУ У БРАУЗЕРІ

Автор: студент групи ІПЗ-113м Чистяков М.В.
Керівник: аспірант Прокопенко Р.В.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

В епоху надлишку інформації потреба в ефективній обробці та візуалізації великих наборів даних стала першочерговою. У цьому документі розглядаються проблеми, пов'язані з відтворенням значних обсягів даних у веб-браузерах, і представлено комплексний аналіз трьох відомих бібліотек обробки даних – react-chartjs-2, Nivo та recharts. Особливою проблемою, з якою зіткнулися в нашому дослідженні, був великий обсяг даних які оновлюються кожні 15 секунд. Тож кожні 15 секунд з'являються нові дані, які потрібно відображати, що призводить до повного перерендеру елементу, у нашому випадку дані відображаються у вигляді діаграми.

Наше дослідження почалося з визнання того, що сучасним системам, які мають справу з великими наборами даних, часто важко відобразити цю інформацію, особливо в графічних формах, таких як діаграми, графіки. В нашому випадку була потреба в відображенні інформації в реальному часі. Дані з датчиків збираються кожні 15 секунд, після чого великим пакетом надсилаються для відображення в браузері. За один запит надсилається десь біля 1МБ даних, тож була потреба у стабільному та швидкому методі відображення даних. Був проведений аналіз популярних готових рішень з візуалізації даних у вигляді діаграм, нижче представлений короткий опис:

- React-chartjs-2: ця бібліотека, хоч і популярна, продемонструвала неоптимальну продуктивність за обмежень нашого сценарію використання. Алгоритм за замовчуванням не міг встигати за 15-секундною частотою оновлення даних, що призводило до помітних затримок в оновленні графіків і незадовільної обробки в реальному часі.

- Nivo: інша бібліотека, яка широко використовується для візуалізації даних, Nivo також не виправдала очікувань. Алгоритм візуалізації виявився невідповідним нашим конкретним вимогам, сприяючи збільшенню затримки та перешкоджаючи плавності представлення даних у реальному часі.

- Recharts: незважаючи на свої позитивні аспекти, бібліотека вимагала коригування алгоритму, щоб узгодити з нашими потребами візуалізації в реальному часі. Швидкість рендерингу за замовчуванням заслуговує похвали, але зміни були важливі для оптимізації його продуктивності за 15-секундного інтервалу оновлення даних.

Наше дослідження демонструє, що завдяки спеціальним вдосконаленням алгоритму, recharts максимально відповідає нашому конкретному випадку використання. Незважаючи на недоліки react-chartjs-2 і Nivo, коригування, внесені до recharts, оптимізували конвеєр візуалізації, забезпечуючи збалансоване рішення, яке відповідало вимогам візуалізації даних у реальному часі з 15-секундним інтервалом оновлення даних. Вимірювання часу підкреслює підвищення ефективності, досягнуте завдяки вдосконаленню алгоритму.

Підсумовуючи, це дослідження дає цінну інформацію про нюанси бібліотек обробки великих даних, підкреслюючи важливість налаштування алгоритмів для оптимального відтворення в браузері. Представлене рішення, що використовує повторні таблиці з певними вдосконаленнями, не лише вирішує проблеми, пов'язані з частим оновленням даних, але й забезпечує плавну та оперативну візуалізацію даних у реальному часі, повністю відповідаючи вимогам нашого завдання.

ВИЗНАЧЕННЯ ВІКУ КЛІТИН МОЗКУ НА ОСНОВІ ANFIS МОДЕЛЮВАННЯ

Автор: студент групи ІПЗ-112м Чмихало В.Ю.
Керівник: кандидат технічних наук, доцент Резніченко Ю.С.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Електроенцефалографія (ЕЕГ) застосовується для наукових та клінічних цілей. Вона використовує сучасні математичні методи обробки та аналізу даних, дає можливість якісного та кількісного аналізу функціонального стану клітин головного мозку, а також його реакцій під дією подразників та при виконанні різних видів діяльності. Сьогодні часто отримують анатомічні зображення з високою роздільною здатністю методами магнітно-резонансної томографії (МРТ) та комп'ютерної томографії (КТ) − використання ЕЕГ скоротилося. Проте ЕЕГ продовжує бути цінним інструментом для дослідження та діагностики, одним із небагатьох доступних мобільних методів та має часову роздільну здатність у діапазоні мілісекунди, що неможливо при КТ або МРТ.

Виявлено, що зміни ЕЕГ сну людини характеризують вік клітин головного мозку, який можна порівняти з хронологічний віком людини для того, щоб відобразити ступінь відхилення від нормального старіння. Такий біомаркер старіння клітинного рівня дозволяє визначати ризик когнітивних порушень, неврологічних та психіатричних захворювань або смерті.

У даній роботі використано ЕЕГ-сигнали з бази даних медичного факультету, лабораторії сну, кафедри психічного здоров'я та хвороб (DOI: 10.1016/j.jneumeth.2004.04.027). ЕЕГ-сигнали отримано від 30 суб'єктів з нормальним інтелектом та без психічних розладів, середній вік яких 33,5 років. Фіксувались наступні стани: бадьорість, сонливість, сон. Вимірювання отримано за допомогою полісомнографії Grass Model-78.

У даній роботі розроблено адаптивну систему нейро-нечіткого виведення (ANFIS) на основі нечіткої моделі Sugeno. На адаптивних рівнях моделі ANFIS для визначення параметрів використано метод градієнтного спуску зворотного поширення у поєднанні з методом найменших квадратів. У якості вхідних даних використано α, β, θ сигнали ЕЕГ зафіксованих станів, для яких побудовано гаусові функції належності. На кожному рівні моделі ANFIS розроблено 8 нечітких правил та модифіковано 12 передумовних та 32 послідовних параметрів. Для інтерпретації вихідних даних використано «паралелограм розвитку пильності», який описує взаємозв'язок між пильністю та віком клітин головного мозку.

Запропоновану модель ANFIS програмно реалізовано за допомогою пакету MATLAB 9.13. Для проведення комп'ютерних експериментів сформовано 225 тренувальних та 180 перевірочних наборів даних. Ефективність запропонованої моделі ANFIS за статистичними параметрами (чутливість, специфічність та точність) складає 98,34%. Особливість запропонованої моделі ANFIS полягає у скороченні необхідної кількості вхідних даних порівняно з існуючими моделями. У результаті комп'ютерних експериментів встановлено, що активність клітин головного мозку досягає свого максимуму приблизно у 20 років, а потім повільно починає знижуватись.

ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ БЕЗДРОТОВИХ СЕНСОРНИХ МЕРЕЖ ТА МЕТОДИ ЇХ РІШЕННЯ

Автор: студент групи КІ-112м Шевченко А.А.
Керівник: доктор економічних наук, професор Полуектова Н.Р.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Мережеві системи на основі датчиків, які працюють бездротовим способом, породили термін «Бездротова сенсорна мережа» (Wireless Sensor Network, WSN). Ця технологія використовується у багатьох сферах, включаючи інфраструктуру, охорону здоров'я, сільське господарство, навколишнє середовище, військову оборону, автоматизацію тощо. Основна ідея полягає у використанні сенсорних датчиків, які імітатують органи чуття людини для збору інформації про певні фізичні параметри, такі як температура, світло, швидкість, рух, вологість тощо, для будь-яких бажаних дій, вжитих після цього. Далі ці дані передаються на обробку за допомогою бездротових каналів зв'язку.

Незважаючи на їх високу практичну корисність, існують певні проблеми в використанні технологій бездротових сенсорних мереж.

1. Проблема енергоживлення. Для роботи мережі потрібна енергія або резервне живлення. Ця енергія споживається на визначення, збір даних, обробку та передачу даних на вузол-приймач. Більша частина енергії зазвичай використовується під час передачі, у середньому можна виконати 3000 інструкцій обробки за таку саму вартість енергії, як пересилання одного біта на 100м. З іншого боку, віддалені датчики також повинні бути активними, щоб отримувати список запитів вузла або базової станції протягом цього часу, вони не виконують жодних завдань у період очікування. Цю проблему можна вирішити за допомогою енергоефективного алгоритму маршрутизації та керування TX/RX. Вузол можна запрограмувати таким чином щоб періодично прокидатися, сприймати дані та порівнювати їх з попереднім станом. Таким чином енергія споживається лише періодично, збудження всіх вузлів, які приймають участь в транзакції відбувається синхронно.

2. Зв'язок і маршрутизація. Складно підтримувати вузол у робочому стані протягом тривалого періоду часу. Переважно вузли підтримують лише невелике покриття для зв'язку. Протоколи маршрутизації та стратегія розгортання безпосередньо впливають на зв'язок і загальну продуктивність WSN. Рішенням цієї проблеми є вибір оптимальних в даних умовах протоколів та алгоритмів маршрутизації серед деяких основних типів: базовий протокол розташування, протоколи, орієнтовані на дані, ієрархічні протоколи, протоколи на основі мобільності, багатошляхові протоколи, протоколи на основі гетерогенності, сервісно-орієнтовані протоколи.

3. Гарантія безпеки. Передача даних у WSN відбувається по повітрю, тому проблема захисту даних надзвичайно важлива. Вона розподіляється на проблеми конфіденційності та автерничності даних, які розв'язуються криптографічними методами та проблему цілісності даних. Бездротові технології передачі сприяють втраті частини інформації, що вимагає застосування додаткових механізмів контролю.

Також потребують вивчення та застосування певних рішень проблеми доступності вузлів, оптимальності операційних систем, які використовуються на вузлах, обмеженності пам'яти датчиків, великого мережевого трафіку за рахунок прослуховування одними вузлами інших і т.п.

ХМАРНЕ ТЕСТУВАННЯ: ПЕРЕВАГИ, ПРОБЛЕМИ ТА РІШЕННЯ

Автор: студент групи КІ-112м Шпіньов Г.В.
Керівник: доктор економічних наук, професор Полуектова Н.Р.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Тестування програмного забезпечення грає дуже важливу роль у розвитку підприємства. З часом функція тестування програмного забезпечення стала складним завданням для підприємств через технологічну складність, що збільшується, і проблем з пошуком програмного забезпечення. Зазвичай тестування програмного забезпечення виконується всередині організації, але тестування їде своїм шляхом розвитку. Це дозволило запропонувати клієнтам динамічно масштабовану та економічно ефективну модель, що надала їм можливість передавати свої потреби у тестуванні стороннім виконавцям – хмарне тестування.

Хмарні обчислення впливають на всі етапи життєвого циклу програмного забезпечення, включаючи тестування. Хмарне тестування пропонує набір послуг, які дозволяють розробникам, тестувальникам та менеджерам вебсайтів автоматизувати та прискорити процес тестування своїх веб-сайтів з використанням реальних браузерів із хмари. Хмарне тестування працює за моделлю SaaS (Software as a Service), тому немає потреби вкладень у апаратне та програмне забезпечення чи консультаційні послуги – хмарні послуги надають все необхідне. Хмарні обчислення надають економічно ефективний та гнучкий спосіб надання масштабованої обчислювальної потужності та різних послуг (апаратних та програмних ресурсів, мереж та обчислювальної інфраструктури), різноманітних прикладних сервісів та спільної роботи для користувачів по всьому світу в будь-який час та у будь-якому місці.

Характерними властивостями типового хмарного оточення є гнучкість та масштабованість, розрахований на багато користувачів режим, можливість самоврядування, функції тарифікації та вимірювання, інтерфейси та технології підключення. Крім того, хмарна платформа підтримує широкий доступ користувачів з розподілених місць через Інтернет, пропонує послуги додатків на вимогу в будь-який час та забезпечує віртуальні та/або фізичні компоненти.

Хмарне тестування визначається як тестування як сервісу (Testing as a Service). Послуги, що пропонуються включають як функціональне, так і нефункціональне тестування різних додатків. Хмарне тестування програмного забезпечення означає проведення тестування та вимірювальних заходів у хмарному середовищі та інфраструктурі з використанням хмарних технологій та рішень. У нього чотири основні цілі:

1. Забезпечення якості хмарних додатків, розгорнутих у хмарному середовищі, включаючи їх функціональні послуги, бізнес-процеси, системну продуктивність та масштабованість на основі набору вимог, пов'язаних із додатком, у хмарному середовищі.

2. Валідація програмного забезпечення у вигляді сервісу (SaaS) у хмарному середовищі, включаючи перевірку його продуктивності, масштабованості, безпеки та вимірювання на основі певних економічних показників.

3. Перевірка наданих автоматичних функціональних сервісів основі хмарних технологій, наприклад, автоматичного надання функцій.

4. Тестування сумісності та взаємодії між SaaS та додатками в хмарній інфраструктурі, наприклад, перевірка API SaaS та їх сумісності з іншими хмарними сервісами.

Хмарне тестування пропонує ряд переваг, які роблять його привабливим для організацій. Основні з них представлені нижче:

1) Економічна ефективність.
2) Гнучкість і масштабованість.
3) Прискорення процесу тестування.
4) Легка доступність та глобальне покриття.
5) Імітація реальних умов.
6) Гібридні рішення.
7) Скорочення циклу розробки.

В цілому, хмарне тестування пропонує організаціям гнучку, економічно ефективну та масштабовану модель тестування, яка сприяє підвищення якості програмного забезпечення та прискорює його випуск на ринок. З урахуванням популярності хмарних обчислень, хмарне тестування стає все більш значущим для підприємств у сфері інформаційних технологій.

СТРУКТУРНИЙ АНАЛІЗ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

Автор: аспірант Ярошенко О.О.
Керівник: кандидат технічних наук, доцент Резніченко Ю.С.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Для покращення економічного стану підприємства необхідним кроком є підвищення енергоефективності. Існуючі інформаційні системи енергетичного менеджменту мають у складі сучасні Monitoring and Targeting Systems, які дозволяють оцінювати енергоефективність на основі загальноприйнятих показників. Проте чимало підприємств застосовують методи експертних оцінок, що не може забезпечити достатню точність оцінювання енергоефективності. Сучасні підходи до економічного та технічного управління та розвиток інформаційних технологій висувають більш жорсткі вимоги до точності вирішення даного завдання, яке має важливе значення та характеризується високою складністю.

Чинний національний стандарт ДСТУ ISO 50001 застосовують до усіх показників, які можливо відстежувати на підприємстві. Але він не визначає конкретних факторів впливу. Стандарти ДСТУ ISO 50004 та ДСТУ ISO 50006 скеровують підприємства до застосування системного підходу для підвищення енергоефективності, що передбачає визначення факторів впливу − вираз кількісних результатів, пов'язаних з енергоефективністю, енергоспоживанням на об'єктах, у системах, процесах та обладнанні. Тобто визначаються такі показники енергоспоживання, як базова навантага, змінні навантаги, пов’язані з виробництвом, розміщенням, погодою тощо. Зазвичай використовується: виміряне значення енергії (за допомогою лічильника); співвідношення виміряних значень (рівняння енергоефективності); статистична модель (зв'язок між енергоспоживанням та визначальними змінними за допомогою лінійної або нелінійної регресії); проектна базова модель (взаємозв'язок між енергоспоживанням та визначальними факторами).

На кожній межі вимірювання показника енергоефективності необхідно оцінювати визначальні фактори, що впливають на рівень досягнутої енергоефективності. Важливо відокремити ці фактори від факторів, які мало впливають або зовсім не впливають. Часто проста лінійна залежність є достатньою для формалізації факторів. Деякі фактори є нелінійно залежними, їх складніше долучити до розрахунків показників енергоефективності.

У даній роботі виявлено, що споживання електроенергії залежить від множини змінних факторів. Оптимальна модель визначення енергоефективності повинна ураховувати якомога більше факторів, серед яких є взаємопов'язані фактори. Для підвищення точності визначення енергоефективності необхідно виконувати попередній аналіз факторів. Огляд існуючих робіт з прогнозування споживання електроенергії на підприємствах доводить, що не існує універсальної моделі, яка б ідеально описувала усі особливості підприємства та ураховувала усі необхідні та достатні фактори впливу.

Секція 5

Теорії та практики перекладу

Голова – к.філол.н., доц. Чуча П.О.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОГО ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ (НА МАТЕРІАЛІ ПРОМОВ БОРИСА ДЖОНСОНА)

Автор: студент групи П-312м Богданов М.Ю.
Керівник: кандидат філологічних наук, доцент Чуча П.О.
ЗІЕІТ, Україна, м. Запоріжжя, вул. Кияшка, 16-б

Політичний дискурс це окремий вид інституціонального дискурсу, який відбувається в певному соціально-політичному середовищі при певних умовах у межах відносин «статус-роль», в основі якого є національно та соціально-історично зумовлена ментальність його учасників. Мета політичного дискурсу не може бути зведена до однієї, а, навпаки, складається з декількох компонентів, таких як реалізація політично-ідеологічних стратегій, підтримка певних політичних поглядів або їх спростування; розповсюдження політичних ідей; отримання підтримки електорату, тощо. При укладанні політичної промови адресант завжди бере до уваги своїх адресатів – їх соціальне походження, середній вік, хобі, пріоритети, тощо. Тому, перекладач повинен передати саме той регістр мови та тональність, в яких написана оригінальна політична промова. Характерними рисами сучасного англомовного політичного дискурсу є широке використання політичної термінології, емоційно забарвленої лексики, метафор, ідіом, лексичних одиниць широкої конотації та переважання безособових конструкцій. Також, часто політичні діячі використовують паралельні синтаксичні конструкції, лексичні одиниці позитивної конотації й займенник першої особи множини we.

До головних перекладацьких трансформацій англомовних лексичних одиниць та конструкцій політичних промов Бориса Джонсона належать калькування, транслітерація/транскрибування, модуляція.

And the clock is ticking to the furious rhythm of hundreds of billions of pistons and turbines and furnaces and engines with which we are pumping carbon into the air faster and faster…

А годинник цокає в шаленому ритмі сотень мільярдів поршнів, турбін, печей і двигунів, за допомогою яких ми викидаємо вуглець у повітря все швидше й швидше…

Перекладач зберігає образ ідіоми у мові перекладу за допомогою калькування.

And I say to you that in this election your voice has been heard.

І я вам заявляю, що на цих виборах ваш голос був почутий.

При перекладі дієслова “tell” використовується прийом конкретизації, адже українське дієслово «заявляти» більш стилістично корелює з контекстом висловлювання.

До граматичних особливостей промов Бориса Джонсона відносяться значна кількість модальних дієслів, надання переваги інфінітивним та пасивним конструкціям, а також складним реченням із розгалуженою системою зв’язків. При перекладі використовуються трансформації зміни частин мови, перестановки членів речення, опущення, об’єднання речень, додавання та модуляції.

We’ve come to that fateful age when we know roughly how to drive, and we know how to unlock the drinks cabinet and to engage in all sorts of activity...

Ми підійшли до того фатального віку, коли ми приблизно знаємо, як керувати автомобілем. Ми знаємо, як відмикати шафу з напоями та брати участь у будь-якій діяльності... (членування речення на два простих при перекладі українською).

Not just because it’s a spiritually uplifting and beautiful thing to do, but because that is the way to restore the balance of nature and to fix carbon in the air.

Не лише тому, що це духовно піднесена та красива річ, а тому, що це спосіб відновити природний баланс і виправити вуглець у повітрі (опущення інфінітиву to do для відповідності норм української мови). Безособові та інфінітивні конструкції у політичному дискурсі необхідні для акцентування уваги на загальній проблемі, а не на власних думках чи пріоритетах. Вони передаються українською мовою трансформаціями перестановки та збереження синтаксичної конструкції.

Так як політичний дискурс є складним й важливим елементом комунікації, його переклад вимагає не тільки врахування лексичних та граматичних особливостей, але й культурних та соціальних. Тільки при комплексному підході можливо забезпечити точний та ефективний переклад політичних промов та текстів, що важливо для правильної передачі комунікативної мети оригіналу.

ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПСИХОЛОГІЧНОГО ПОРТРЕТУ ЗЛОЧИНЦЯ

Автор: студент групи Ф-112м Дудко О.Г.
Керівник: доцент Давиденко Н.І.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

Сучасна гуманітарна наукова парадигма характеризується актуалізацією антропоцентричного підходу до вивчення мовних явищ. Антропоцентрична лінгвістика ставить за мету аналіз мовного оформлення присутності людини в мові та мови в людині, а також відображення мовою усіх людських проявів – психологічного та соціального, індивідуального та типового.

Портрет – один з важливих засобів характеристики людини. В певний момент свого життя майже кожна юдина усвідомлює, що відрізняється від інших, відділяє себе від свого оточення та розуміє свою неповторність. Мовний портрет допомагає всебічно розкрити індивідуальність, а його базою є типові, загальнолюдські риси та якості; він знаходиться в площині тексту, та є органічною частиною структури оповіді, відтворюється за допомогою використання різноманітних мовних засобів, тому, що саме слова – це засіб реалізації мовного портрету дійової особи.

У лінгвістичних дослідженнях поняття «портрет персонажа» розглядається в різних контекстах. Це може бути опис зовнішності, певних кінетичних характеристик, рис характеру, інтелекту, динаміки, або ж мовних особливостей, з яких можна дізнатися певну психологічну характеристику героя твору. Це явище використовується для типізації та індивідуалізації персонажів. Звідси випливає поняття «психологічного портрета». Для того, щоб дослідити «психологічний портрет» науковці використовують певні способи його визначення, розділяючи форми психологічного аналізу на зображення характерів «зсередини» (шляхом пізнання внутрішнього світу дійових осіб, який виражається при їхній внутрішній мові, образів пам'яті та уяви на психологічний аналіз «ззовні» («інтерпретацію письменником виразних особливостей мови, мовної поведінки, мімічних та інших засобів зовнішнього вияву психіки»). Тут увагу зосереджено на двох аспектах: внутрішній мові, яка виражається через комунікацію та власне самою мовою. Важливим є процес творення психологічного портрета. Зображення внутрішнього світу героїв за допомогою відповідних лексико-семантичних одиниць є метою психологічного портретування персонажів. При творенні цього типу портрета, використовується низка лексичних засобів із семантикою особливостей характеру, темпераменту, настрою, світогляду, мисленнєвих операцій тощо.

У роботі розглядаємо особливості перекладу психологічного портрета кіно - злочинця. Роботу виконано на матеріалі фільму John Wick Чада Стахелскі та Дерека Колстада. Вважаємо, що кінематограф є дієвим засобом впливу на масову свідомість, а моделі, за якими побудовані діалоги у досліджуваному матеріалі, є загальнозрозумілими та прийнятними для широкого кола реципієнтів, незалежно від країни, культури, мови, віку та інших соціальних характеристик. У роботі досліджено мовленнєві засоби створення психологічного портрета Джона Уіка у фільмі Дерека Колстада та Чада Стахельскі і особливостей їх відтворення в українському перекладі, загальним обсягом 196 прикладів.

Виявлено наступні типи портретів: портрет-опис, портрет-враження, динамічний, концентрований/деконцентрований, компактний портрет, статичний, портрет-представлення, портрет-оцінка, портрет-ситуація. У дослідженні визначаємо наступні перекладацькі трансформації, застосовані для відтворення лігвопрагматичної характеристики: перестановка, граматична заміна, лексична заміна, додавання, вилучення, генералізація, конкретизація, антонімічний переклад, компенсація, транскрипція, транслітерація, калькування, описовий переклад, наближений переклад.

Отримані результати свідчать, що здійснено комплексне дослідження лінгвопрагматичних характеристик перекладу психологічного портрета злочинця у фільмі, що ґрунтується на методологічних засадах лінгвокультурології та когнітивної лінгвістики; визначено типи портретної характеристики у фільмі; досліджено трансформації застосовані під час перекладу психологічного портрета; описано мовленнєві засоби створення психологічного портрету злочинця; виділено 6 основних типів психологічного портрета злочинця, та визначено особливості мовної характеристики головного героя у фільмі Чада Стахелскі та Дерека Колстада John Wick, до розглянутих прикладів було надано стилістичний, контекстуальний, перекладознавчий та статистичний аналіз.

СТРАТЕГІЇ КУЛЬТУРНОЇ АДАПТАЦІЇ ТЕКСТУ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКОЮ

Автор: студент групи Ф-112м Курач І.О.
Керівник: доцент Давиденко Н.І.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

В наш час існує тенденція розглядати переклад як феномен культури – і це концепція, яка вказує на тісний зв'язок між перекладом та культурною специфікою. Переклад сприймається не просто як передача слів або тексту з однієї мови на іншу; це також акт передачі інформації, концепцій і почуттів з однієї культури в іншу. Важливим аспектом цього процесу є розуміння культурних контекстів, що супроводжують мовний текст. Лінгвісти називають запорукою того, що текст оригіналу буде адекватно трансформовано у текст на мові перекладу - еквівалентність на комунікативному і функціональному рівнях, тобто збереження семантико-культурної специфіки, при розумінні того, що текст сприймається як система елементів змісту, кожний з яких має різну функціональну значимість, що і є передумовою їх відтворення при перекладі з різною мірою повноти. Відтворення культурних концепцій - важливий фактор адекватного перекладу, а процес перекладу, побудований з урахуванням зазначених принципів, допомагає створити текст, який не лише лінгвістично правильний, а й відповідає культурному середовищу та сприймається отримувачем іншомовної культури адекватно і тотожно.

В процесі виконання роботи з’ясовано, що стратегія перекладу - це план, або система підходів, які використовуються перекладачем для вибору найефективнішого та адекватного способу відтворення тексту з мови-джерела на цільову мову. Вибір стратегії визначається різними чинниками, такими як характер тексту, його призначення, культурний контекст, аудиторія та інші особливості. Таке ставлення підкреслює важливість взаємозв'язку між мовою, культурою і розумінням світу; вплив мови на спосіб мислення і світосприйняття людини, і є доказом того, що при перекладі необхідно адаптувати текст таким чином, щоб він адекватно сприймався реципієнтами мови – мети.

Дане дослідження мало на меті з’ясувати, які стратегії культурної адаптації тексту використано при перекладі популярного мультиплікаційного серіалу «Сімпсони» з англійської мови українською. З’ясовано, що взагалі виокремлюють дві стратегії – одомашнення (таке відтворення тексту оригіналу, коли перекладач намагається надати текстові більш домашній, зрозумілий для читача цільової мови вигляд), та очуження (виявлення та збереження при перекладі відмінностей, неперекладних аспектів та унікальних рис оригіналу, навіть якщо це може зробити текст менш доступним, або зрозумілим для аудиторії цільової мови). Але на практиці з’ясувалося, що перекладачі не вдавалися до використання тільки однієї стратегії, тому, що в різних епізодах здійснювалася реалізація обох стратегій. На нашу думку, саме поєднання протилежних перекладацьких стратегій, дозволяє досягти максимальної смислової та структурної еквівалентності з оригіналом. Найчастіше перекладацькі проблеми виникали з такими стилістичними засобами як: каламбур, антономазія, алюзія, та реалії, оскільки при відтворенні цих стилістичних засобів неможливо застосувати дослівний переклад. Найпоширенішими трансформаціями при відтворенні досліджуваних одиниць виявились: транскрипція (47 од. – 46,5%), модуляція (22 од. – 21,8%), генералізація (17 од. – 16,8%), компенсація (8 од. – 7,9%) та описовий переклад (7 од. – 6,9%). Серед загальної кількості перекладацьких трансформацій ми виділили 149 одиниць, до яких було застосовано стратегію одомашнення при перекладі. Це можна пояснити тим, що в цьому мультсеріалі згадується багато реалій американської культури, більшість з яких невідомі українському глядачеві. З’ясовано, що пропорції вживання перекладацьких стратегій підпорядковані прагматиці тексту.

Креативність та гнучкість допомагають творчому підходу та адаптації, тому можливо впроваджувати нові концепції чи образи, якщо вони сприяють зрозумілості та відтворюють інтенції автора. Інколи необхідно отримання зворотного зв'язку - консультація з носіями мови-мети або представниками цільової аудиторії як допомога перекладачеві у коригуванні та вдосконаленні тексту перекладу. Загальний підхід має бути узгодженим та орієнтованим на забезпечення адекватності та зрозумілості, при збереженні ключових елементів оригіналу.

ОСОБЛИВОСТІ АНГЛО-УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ ЛІНГВАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ВИРАЖЕННЯ ЕМОТИВНОСТІ (НА МАТЕРІАЛІ НАУКОВО-ФАНТАСТИЧНОГО РОМАНУ ЕНДІ ВЕЙР «АРТЕМІДА»)

Автор: студент групи Ф-112м Мазуренко Ю.О.
Керівник: доцент Давиденко Н.І.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

У процесі людського спілкування мова виконує подвійну мету. Вона не тільки передає інформацію, але й відображає емоційний стан співрозмовника. Мовний аспект спілкування активно досліджувався протягом 20 століття, однак поняття «емоційність» ще довгий час здебільшого ігнорувалося. Людські емоції та їхні механізми завжди були предметом наукових досліджень, оскільки вони відіграють важливу роль у житті кожної людини. Багато дисциплін такі як: психологія, філософія, медицина, лінгвістика, соціологія, етика, біохімія та література вивчали це психологічне явище. Емоції вивчали: Аристотель, Б. Спіноза, К. Ізард, Р. Вудворт, У. Мак-Дугалл, Ч. Дарвін, Г. Кузенко. Аристотель у своїх книгах розглядає емоції як особливий вид пізнання, а стани задоволення чи болю пов'язувалися з ідеєю майбутнього добра чи зла. У філософській книзі Спінози «Етика», присвяченій онтологічним питанням, велика увага приділяється думці та емоції.

В мовознавстві накопичено великий досвід дослідження виразності тексту в його зовнішньому вигляді, детально досліджено і задокументовано різноманітні прийоми і засоби вираження експресивності в зовнішній формі тексту. Мовознавці цікавляться класифікацією емоційної лексики, емоційністю синтаксису, художнього письма, розрізненням вербального та невербального вираження емоцій, а також специфікою культури. Дослідження методів такого впливу становить інтерес для лінгвістів, а також інших учених, пов'язаних з гуманітарними дисциплінами, включаючи лінгвістику. Людський досвід сповнений емоцій, які є фундаментальними й універсальними. Люди переживають достатню кількість емоційних станів, починаючи від задоволення, отриманого від виконання повсякденних обов’язків, і закінчуючи стражданнями, які відчувають після втрати дорогої людини. Отже, сфера почуттів і емоцій потребує всебічного й ретельного вивчення не лише з точки зору фізіологів і психологів, а й з точки зору лінгвістів. Останніх особливо цікавлять лінгвістичні механізми, які використовуються для артикуляції почуттів мовця та здійснення впливу на емоційну сферу слухача.

У роботі розглядаємо характерні прояви і види емотивності на різних рівнях як структурної риси в оригіналі роману та перекладі. За основу визначення основних емоційних концептів взято класифікацію

К. Ізарда, для визначення лінгвальних засобів емотивності головної героїні взято класифікацію О.М. Ільченко, для визначення перекладацьких трансформацій взято класифікацію О.О. Селіванової. Роботу виконано на матеріалі науково-фантастичного роману Е. Вейр Artemis (2017) та перекладі українською Дмитра Кушніра (КМБУКС) «Артеміда». Вважаємо, що актуальність теми роботи зумовлена підвищеним інтересом до вивчення поняття емоцій в лінгвістиці, а з іншого боку використання перекладацьких трансформацій та недоліки у дослідженні лінгвальних засобів вираження емоцій та емоційних станів як вияву експресивності у науково-фантастичному романі.

За класифікацією О.М. Ільченко визначаємо наступні рівні прояву емоційності у романі: на графічному рівні: курсив (, багаторазове буквене використання, великі літери; на лексичному рівні слова які прямо називають емоції за різними частинами мови: дієслівні, адвербіальні, ад’єктивні, субстантивні лінгвальні засоби, а також жаргонізми, фразеологізми, інтенсифікатори, вигуки, порівняння, вульгаризми; на синтаксичному рівні: переривання, повтори, пропуски, окличні та питальні речення, інверсія, емфатичне використання do. За класифікацією О.О. Селіванової визначаємо наступні перекладацькі трансформації лінгвальних емотивних засобів: словникові відповідники, калькування, лексична заміна, транспозиція, цілісне перетворення, фразеологічна заміна, вилучення, експлікація, антонімічний переклад, ампліфікація.

Отримані результати свідчать, що здійснено комплексне дослідження природи емотивності в художньому тексті, що грунтується на методологічних засадах лінгвокультурології та когнітивної лінгвістики; розроблено критерії виокремлення емоційних контекстів у романі Е. Вейр; визначено емоційні концепти як складові емоційних станів художніх персонажів; виділено десять основних емоційних концептів: інтерес/хвилювання, щастя, печаль/біль, гнів, огида, презирство, страх, здивування, сором, провина; визначено особливості емоційних станів головної героїні у фантастично-науковому романі Е. Вейр «Артеміда», до розглянутих прикладів було надано стилістичний, контекстуальний, перекладознавчий та статистичний аналіз.

МОВЛЕННЄВА ХАРАКТЕРИСТИКА В ОРИГІНАЛІ І ПЕРЕКЛАДІ (НА МАТЕРІАЛІ МУЛЬТИПЛІКАЦІЙНОГО ФІЛЬМУ «КОРАЛІНА В КРАЇНІ ЖАХІВ»)

Автор: студент групи Ф-112м Падалка Є.Г.
Керівник: доцент Давиденко Н.І.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

Мовленнєва характеристика героя є однією з найважливіших складових частин художнього образу персонажа. Поряд із портретом, авторською характеристикою, взаємною характеристикою персонажів і деякими іншими засобами, вона слугує засобом реалізації образу того чи іншого героя у творі та виступає сполучною ланкою між ідеями, що їх заклав автор, і сприйняттям глядачів. Переклад художньої літератури або художніх фільмів та мультфільмів − досить розвинена індустрія. Щорічно випускаються все більше і більше мультимедіа, тому практичне дослідження проблем художнього перекладу, зокрема питання мовленнєвої характеристики персонажів, необхідне для більш повноцінних художніх перекладів. Вважаємо, мовленнєва характеристика героя – це багатопланове явище, що має свої особливості відтворення під час перекладу з однієї мови на іншу, проте досі не розроблено чітких вказівок для перекладача щодо роботи з нею, у зв'язку з чим, розгляд стратегій роботи перекладача знаходимо важливим, а наше дослідження актуальним.

Об’єкт дослідження: 275 прикладів використання фігур мови, на основі яких формується мовленнєва характеристика персонажів як в оригіналі так і в українському перекладі. Матеріалом дослідження є англомовний анімаційний фільм «Кораліна в країні жахів», знятий по однойменній повісті Ніла Геймана «Кораліна», загальною тривалістю 100 хвилин, і його переклад з українським дубляжем. Режисер картини - американський продюсер та сценарист Тім Бьортон. В роботі виявлено засоби створення художнього образу, теоретичну складову понять «мовленнєвий портрет», «образність», вставлено основні підходи. Завдання роботи: дослідили види мовленнєвої характеристики персонажа у художньому творі; встановили основні підходи до відтворення стилістичних засобів при перекладі художніх текстів; проаналізували досліджуваний мультиплікаційний фільм на предмет виявлення стилістичних засобів та лексичних трансформацій створення художнього образу; надали до розглянутих прикладів стилістичний, контекстуальний, перекладознавчий та статистичний аналіз.

З’ясовано, що мовленнєвий портрет це сукупність чинників, що складають мовний імідж особистості, її комунікативний потенціал на певному етапі становлення. Мовленнєва характеристика відображає різні аспекти мовленнєвої діяльності людини і включає в себе такі елементи, як лексичний запас, граматичні навички, висловлювання, артикуляція, інтонація та інші параметри, які характеризують здатність особи висловлювати свої думки і розуміти мову інших. При виявленні відмінних рис мовленнєвих характеристик персонажів можна спиратися на фізіологічну, соціологічну, а також психологічну різницю персонажів в оригіналі та перекладі.

В досліджуваному матеріалі виявлено, що для реалізації мовленнєвої характеристики використовуються такі стилістичні прийоми: метафори, ідіоми, гру слів, фразеологізми, анафора, алітерація, а також такі трансформації як: модуляція, генералізація, вилучення, додавання, заміна. Велика кількість просторіччя, розмовних виразів, експресивної лексики, зображені в перекладі за допомогою еквівалентів із перетворенням або без перетворення вихідної синтаксичної структури. Розмовні частки перекладалися різними розмовними конструкціями, залежно від ситуації. Бачимо, що при перекладі всі зазначені характеристики складають певні труднощі. Так як важлива динамічна еквівалентність, а не дослівна відповідність текстів перекладу і тексту оригіналу, перекладачі вдаються до певних трансформацій. Найбільшу кількість трансформацій складає: модуляція, вилучення та заміна.

Не зважаючи на деякі втрати, образи героїв, які зображено у тексті оригіналу за допомогою мовленнєвої характеристики, відповідають образам, створеним перекладачами в українському дубляжі.

ПРОБЛЕМА ПЕРЕКЛАДУ МЕТАФОР НА МАТЕРІАЛІ СЕРІАЛУ «БРІДЖЕРТОНИ»

Автор: студент групи Ф-112м Юртаєв Д.В.
Керівник: кандидат філологічних наук, доцент Аполонова Л.А.
ЗІЕІТ, Україна, м. Кривий Ріг, вул. Гетьманська, 108

Актуальність цієї роботи обумовлюється перекладацькою потребою прикладного характеру у систематзації та інтерпретації варіантів відтворення метафори як образного засобу, що, як правило, характеризуються національною маркованістю, засобами іншої мови, потребуючи адаптації до сприйняття носіями іншої культури, картина світу якої потенційно може відрізнятись (і досить значним чином) світоглядними настановами і образним сприйняттям явищ дійсності.

Перекладознавчий аналіз, націлений на детальне вивчення закономірностей відтворення подібних явищ при перекладі художнього тексту (кінотексту) і супроводжуваний пояснювальною інформацією щодо підґрунтя вибору того чи іншого еквівалента в аспекті відповідності/невідповідності рівню адекватного типу перекладу, складає емпіричну базу формування теорії перекладу. До того ж, емпірично отримані результати можуть застосовуватись безпосередньо в практиці перекладу.

Метафора, внаслідок надзвичайної складності і багатоаспектності своєї природи, ще з античних часів надбала безліч тлумачень і інтерпретацій, перш ніж сучасні когнітивісти, серед яких М. Джонсон, Дж. Лакофф, та інші, сформулювали когнітивну теорію метафори, яка дала змогу трактувати не лише різноманітні аспекти мовного значення, а й загалом природу людського пізнання і мислення [3; 4]. З тих пір чимало досліджень в області лінгвокогнітивних студій лише більше і більше доводили, що метафора є не лише стилістичним засобом мовлення і не лише семантичним явищем мови, але й потужним когнітивним інструментом, що впливає на мислення, уявлення і міркування, адже кожна людина живе і мислить метафорами [2]. Цей факт, з одного боку, універсалізуючи метафору, з іншого – як раз підкреслює специфіку обрання об’єкту переосмислення в кожній мові в ракурсі лінгвокультуних особливостей мислення, притаманний носію кожної з мов.

Традиційно в загальній мовознавчій парадигмі досліджень метафора (від грец. metafora - «перенесення») – це один із найважливіших тропів, який є, зокрема основою найдревніших з існуючих видів народної творчості – приказок, прислів’їв та загадок [1], адже ґрунтується на принципі подібності або аналогії, що зустрічається не лише в пересічній мові, але й характеризує художнє мовлення.

Зважаючи на похідний від художнього характер кінодискурсу, метафоричні засоби образності в ньому є надзвичайно частотними. Тож Проблема збереження образності в художньому тексті (і кіно-тексті) при перекладі українською з англійської мови залишається однією з найбільш суперечливих на сьогоднішній день, адже її «перехід» з однієї мови в іншу вимагає від перекладача відображення її оцінної, змістової і естетичної складових шляхом трансформацій [5], в той час як однією з найважливіших задач для перекладача залишається максимальне збереження метафори при перекладі її змісту та емоційного забарвлення. Важливо зберегти загальний задум автора, ідею та майстерно передавати художні засоби. Вирішення цих проблем зумовлюється також підвищеним інтересом лінгвістів до аналізу глибинних зв’язків між метафоризацією та способами її перекладу.

Перекладена метафора завжди несе у собі культурно-специфічну інформацію вихідної мови та культури і сприймач перекладу, не володіючи знаннями мови та культури оригіналу, розуміє цей засіб лише через контекст цільового тексту, який перекладач створює, адаптуючи семантику метафори читачеві [5].

Специфіка когнітивних процесів, що проявляється у виборі об’єкту образного представлення в мові, обумовлює як універсальні, так і культурно-марковані процеси метафоризації, що вимагає від перекладача залучення різних стратегій і технік під час перекладу з однієї мови на іншу.

Результати проведеного аналізу продемонстрували, функціонально-стилістична адекватність перекладу метафор забезпечується повними відповідниками, частковими відповідниками, а також вилученням одиниці оригіналу, а також способами, які допомагають досягти адекватності перекладу без відповідників – такими як виокремлено уточнювальний переклад і компенсація (пояснювальний переклад, переклад аналогом, переклад гіперонімом, перифрастичний тощо). Домінуючим серед них є втрата метафоричного засобу із наступною трансформацією.

ЗАПОРІЗЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗБІРНИК ТЕЗ

учасників XXV науково-практичної

конференції здобувачів освіти ЗІЕІТ

Наукове видання

Рекомендовано до видання
рішенням Вченої ради ЗІЕІТ
№ 5 від 28.12.23

2023 рік